

Akinyam Akiroit a Akuj

Akinyam Akiroit a Akuj

Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi (Community Christian Church / CCC)

Akinyam Akiroit a Akuj

Kisuruori iyong ayong , atopupok akiroit daang. Katojoikis ayong ngakiro nguna, tominak etau kang. Arai ayong ikon, ee robo, EKAPOLON Akuj, Namerikanyer.
~ Yeremia 15:16

Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi (Community Christian Church / CCC)

Akinyam Akiroit a Akuj

Akiyen ka Akirichaken Abibilia na Italeuno

Eger lo ipedorea iyong apupokin Akiroit a Akuj
lokojokon Anabibilia ka achoiar akiroit keng naapolon:

Ngakitamet ngatomon

*Kisuruori iyong ayong, atopupok akiroit daang. Katojoikis
ayong ngakiro nguna, tominak etau kang. Arai ayong ikon, ee
robo, EKAPOLON Akuj, Namerikanyer.*

~ Yeremia 15:16

Ngikasubakinak ka ngikegirak a akitab kana:

Joshua (Lemayian) Barron, Ruth (Naramati) Barron,
Jonasan ole Narasha, Patrik ole Sayialel

Ngikelokonyok:

Simon Eipa, James Eipa, Eric Lorupoe

**Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi
Community Christian Church
CCC**

© 2017

**Egiriio Akitab naga ekaru a 2017
Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi
(Community Christian Church)**

ngesi egiri ngakiro na eyakasi nakitab naga:
Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi
P.O. Box 61006-00200
Nairobi, Kenya.

ngesi asubakini ka akimorikin akitab naga:
Evangel Publishing House
Private Bag 28963 – 00200
Nairobi, KENYA.

Ani kisasi akingita ngakiro ngache kori ngakitabea ngache
kidiama akitab naga, kori ngakitabea ngache na igiritae a
Ngamusungui ka Ngasali ka Ngamaasai, kigirakinae sua akitorun
nabarua naga, ngesi atamar “email”:

Community.Christian.books@gmail.com.

Ejok noi.

Na Eyakasi

Akimaret

Abuakin alakara ka Ngalimoreta 3

Ngakiro na elimokinitae eketataman 4
Eger lo esubere ngakitatamet nugo etich

Ngakitatamet: Akinyam akiroit a Akuj
(Achoiar ka akirichakin Abibilia na italeuno)

1 — Akitatamet na a ekingaren..... 25
Nakesiaunak: Akiyen akiroit a Akuj

2 — Akitatamet na a ngaarei 35
Nakesiaunak: Ekoe erai mono akitatamet naga aka a
ngiketatamak cha make a kori akingarakinet ngitunga luche
dang?

3 — Akitatamet na a ngauni 53
Nakesiaunak: Nyo erai Abibilia ?

4 — Akitatamet na a nguomwon 66
Akisiakinet a akinyam akiroit a Akuj: Akiirar kori Akisomare

5 — Akitatamet na a ngakan 80
Akinyam akiroit a Akuj: Akitamanar Abibilia kotere akingarakino
a Etau a Akuj

6 — Akitatamet na a ngakan-kapei 95
Akinyam akiroit a Akuj: Akikobar akiroit a Akuj
Abolia "Akilip a Ekapolon" (Matayo 6: 9-13) 106

7 — Akitatamet ka na a ngakan-kaarei 122
Akinyam akiroit a Akuj: Akitamanar akiroit a Akuj

8 — Akitatamet na a ngakan-kauni 142
Akinyam akiroit a Akuj: Akitatama akiroit a Akuj

9 — Akitatamet na a ngakan-koomwon 155
Akinyam Akiroit a Akuj: Akidodiun kori asubakin Akiroit a Akuj

10 — Akitatamet na a ngatomon 172
Akiyen Akiroit a Akuj: Akigogokin ka Akilip

Ngakiro ngache na kingarakinete

Ngarekinet a akisomare Abibilia napei tanang losal keng 184

Ngipidingan a Abibilia ngiche lu itamanario kiwaakinae lotau 190

Abuakin alakara ka Ngalimoreta

Apotu ngikanupak ngikaalak todekut ngatameta kech kotere akigir a akitatamet kanaga. Nakaneni kibuakinit sua Akuj alakara kotere akingarakinet keng ngina idwangit na a ngitunga aluche kadaang. Kilip sua noi a alolomu anakooyen kotere akitatamet naga, aapei kimorikina ka ngikiristoi lukaalak a akwap a Kenya ka Amerika. Ani keraakasi ngakitatamet nugu nakengarakinak, ngesi atamar engolikisi erai angarasit ngina ebunit ani eyei Akuj Apa yok alo eyei kidiama nadis.

Ngapakin nakos kaalak kimamakar sua ngikoiyo kori ngikitetemesinei a ngikanisae alu eyakasi nakwap a ngikirionok (Aprika), nakaneni kipotu erichakinos anakilipasinei nabo kotere asubakin akitatamet naga. Erai akiroit ajokon akigienokin Akuj ngirwa daang nabo anakiro kadaang niti emam ekirikir sodi atoriamuneta akitatamet na eyei ebachit. Ani kiriamunit ibore cha daang akitorun nakitab naga, tobuak Akuj alakara ka ekipur.

Kibuakinit Akuj alakara ka ekipur kotere akitopedor sua airamun ngikilinga lu kigirea akitab naga, na eyeakar ngakitatamet naajokak kidiama akiroit keng. Kibuakinit sua alakara ngitunga lu kimorikina aapei ka sua akigir ka akingolikin lokejokon akitab naga kotere erot loa akitoriamun ngitunga luche daang akiyen ka achoiar akiroit a Akuj.

Ngitunga ngulu kesi lu:

James Eipa, Simon Eipa, Eric Lorupoe, James Olormuyei Kijabe, Kijiku Kisimei, Naomi Ntiwal Mpoya, Simon Muya Olokkumum, Jonathan Olokkumum, Ng'oto Tiwai, Shannon Apetet Tucker, aapei ka ngitunga lu etamete ekigire, ngikegirak, ngikarionakinak ta ngikanupak luche lu ayakasi neni.

Kibuakinit nabo dae Simon Eipa ngolo elokonyi a Ngaturkana alakara nabo kigir a amachin ka alemun akitab naga.

Akilip kosi ngesi atamar, epedori akitatamet naga aliwor angarasit anikon ka ngitunga luche dang.

Sua ngikaitotoi kus ani a Yesu Kiristo,

~ *Joshua (Lemayian) ka Ruth (Naramati) Barron.*

Ngakiro na elimokinitae eketataman

Eger lo epupokinere ngakiro a Akuj
alotooma Abibilia ka akiyen eger kech

Ewae lo a ekingaren: Eger lo esubere ngakitatameta nugu etich – Ngakiro na ichikakinitae eketataman. Kisoma ewae logo eringa nyebongokino ngakitatameta!

Ngiepesoi 4:7, 11-16

“Aanyu ipei yok daang ajokis erai ainakinet itemem ka na epotori Kiristo. ... Erai ngesi ainanakini ngitunga ngainanakinet, aseuni ngiche toliworos ngimeanara, ngiche ngikadwarak a Akuj, toliworos ngiche ngiketutukok ngakiro a Akuj, toliworos ngiche ngikeyokok ngitunga a ekanisa ta ngiche toliworos ngiketatamak. Asubi ngesi kongina sodi tosubakinotor ngitunga keng lubekon kitemokinotor akisub etich lo erai eka a ekiristoonu, Sodi kitenikineta akwaan a Kiristo. Sodi atoliworotor ngoni daang ngipei ani kinupitor ngakiro a Akuj ka nikiyenea lokookeng a Akuj, kiliwor ngoni ngitunga lu kipol, lu kianyu dir ateananut na a Kiristo. Sodi atojongoto nabo ngoni aliwor ngide lu irianarete ngitunga lukamodeanak a ngakitatamet kech ana a alioko, ingalaanario ama kama. Meere kongina, ejoikinit kiruoro iteni a amina etenikinos aloboyor kadaang ekokisi Kiristo lo erai ekarikon. Kotere nikirikitor ngesi ngoni, erekin nginierin a akwaan wapei, nabo totingakis ngisigerememea lu eya nakwaan daang. Sodi ani na esubea ekinier daang etich loger lo esakitere, isikokin daang kitenekin kotere amina.”

Akiroit nateno a ngakitatameta kanugu ngesi akitatam ngikanupak eger lo epupioto ka akisomare Abibilia a epite alo ingarakinea kesi topolout alotooma akiwapit akiroit a Akuj. Kiyeni ngoni atamar, nyepedorete ngawat yok apolore ejok erai kemam akimuj enyamete. Akiroit naga ngesi epotioto ngaberu Naturkana tamam akimuj enyamete sodi kidout ngide luuchik a ngawat. Nakaneni dang, alotooma erukitene yok ka Ekapolon yok, nyejoikinit ngoni kikanyi sodi atorubakisi ngoni kirai lu kipadok. Kilimokinit Paulo ngoni atamar ejoikinit ngoni daang kisasi apoloun atodolo etem a

Kiristo lo itemokino. Itemem ka epit a Ngiturkana, erai akiroit ajokon niti etumit itwaan sodi kidodiun atamar erai ngesi ekabaran. Ebarito ngikanupak daang kotere ebari a Akuj nabo akiroit a Akuj ngesi akimuj nakiinak Akuj ngoni, na erai ngesi akwap na eyei erupe kori nginyia. Ejoikinit ngikanupak daang enyamete akiroit a Akuj, nakaneni nyeliwor aka a atumes cha bon. Ejoikinit ngoni kinyami lojojokon loger lo enyamea aite nginyia ngirwa lua akiporo, sodi atopedoreta ngoni ariamun ngakile na itemokino atomora ka ngikanupak luuchik.

Igiritaе ngakitаtаmet nugu sodi kingarakis ngiketаtаmak аloger аlo itаtаmeta kesi ngikanupak аlokanisa. Meere kesi ngakiro na iruorosi akikobar a Ngakiro a Naajokak kilokonyere ngulu nyeyenete Kiristo. Eraakasi kesi ngakitаtаmet na igiritaе kitаtаmere ngitungа lusek eraakasi ngikiristoi. Nyigiritaе ngakitаtаmeta nugu kotere ngide a esukul аlo a jumapili. Igiritaе kotere аkitаtаmeа ngisorok ka ngitungа luapolok lusek eraakasi ngikanupak.

Alokanisae a akwap a Ngimaasai alu kolong kipedo sua akilipea, esubaanasi ngakitаtаmet a ngikanupak аlotooma аkilip ka аkipuro Akuj nataparach jumapili. Nakaneni dang, ani keyei ekanisa ngolo eyakar esukul a ngide loa jumapili kori loa ngisorok ka аkilip a ngitungа alu аpolok, kori keyei ajore a ngikanupak аdio na iriameene anawikit kotere аkitаtаma akiroit a Akuj, epedor аkitemokin аsubea ngakitаtаmeta nugu etich аlotooma ngasain nguna. Epedorio nabo dang tani аsubea etich ngakitаtаmeta nuga anakiriamriam kori alokoos a ngikanupak. Kotere akiriamriam kori ekoos, epedorio ngakitаtаmeta nugu аkitаtаm a ngarekineta.

Eyakar аkitаtаmet daang ngiwaitin lukaalak. Ejok ewae cha daang nabo ingarakini аkitаtаmet aliwor аkitаtаmet na eyakatar apei kech daang etich logela. Epedori аkitаtаmet cha daang aliwor agela, nakaneni epedorete kesi ayakatar ngiwaitin lu ikwaan loger lopei eyakar itwaan daang ngakejen ngaarei, ngakan ngaarei ka akou apei. Tani bo ketiakatiaka dae, epedorete kesi akisub etich a erot a epei.

ASUBAKIN ANAKITATAM AKITATAMET:

Erai asubakin anakitatom akiroit na ejok kotere eketataman. Kotere akitatamet toliwor na itemokino, ejoikinit eketataman esubakin ngesi elope itorunit nakilip ka akisomare a ngagiran ta achoikin akiroit nateno na erai ngesi edodit ngesi anakitatom keng. Itwaan cha daang ngini enyouni alosit Erika, iningi ngesi ekingaren kingolik atamar ejok aput kori auno a akau keng nabo kingolik atamar egogong ngimalea keng itemokino. Echamakina ngesi eyeni atamar, atingit ngesi ngimalea a amod lu itemokino nabo togogong kipenaritetei. Echamitae eketataman a akiroit erai lo echoikina anasubakina a akitatom keng. Asubakina apei na iitanitae ngesi na ichokor ngesi elope bon. Ebala Abibilia ejoikinit ngoni kilemari ekame lodiochichi lo eyei nakonyen yok eringa nyilemara atagorait naapolon na eyei nakongu a itwaan aniche (**Matayo** 7:3-5 na **Luka** 6.41-42). Esaa lo kisubakinaakar ngoni akitatom ngakitatometa nugu, nakaneni bocha, ejoikinit ngoni mono ekingaren kilipi ka Daudi alotooma akitab a **Ngieosio** 139:23-24, *“Ee Akuj, kisemoi ayong, toyen etau kang, toroae, toyen ngitamen kang. Tongichu keyei ibore erono anikang. Kitorik ayong alorot alo erai eka jik.”*

Ngesi atamar nyejoikinit ngoni kitatami arai kiliaka ngoni ka ngichan ta ngakingiето a? Anakiro kanguna kadaang. Kitam ngakiro na eruoro Isaya na abala, *“Oitiakoi! Abe ekadaunan lo arai ayong lo! Kainyo achakara ani araakar itwaan ni nyitaleuno akituk, nabo ayei kiding ngitunga lu ngitaleuno ngakituk. Tarai engolikis ngakonyen kang EKAPOLON, lo erai Akuj Namerikanyer!”* Ani erumor toporu ipei a ngisubuna kangulu nikang etingit atotole na erirae nakelemuni ngesi alokeno a ngakipeyos, tolem a ngasua anaridet ngatoto. Tatap ngesi akituk kang a atotole kangina tama, *“Atap atotole naga akituk kon. Adaun tokona aronis kon. Arimakin akisech kon”* (Ikingolik **Isaya** 6:1-7). Nyikitatami ngoni kotere ateananut yok, nakaneni arai kotere ateananut a Kiristo. Ngulu nyejoikinit itatamete kesi ngulu nyiliakasi ka ngakingiето ka akisech, nakaneni elakara anakisub ngakiro naaronok.

Kotere akingarakin iyong tosubakin itemokino, kilimokinit sua iyong kiwap ekitetemes a arekinet ana a awikit ngina ipedori iyong akiwap:

Arekinet na Esubakinor Eketataman Akitatam Anawikit						
JUMAPILI	JUMATATU	JUMAINE	JUMATANO	ARAMIS	IJUMA	JUMAMUS
Nak ngikesomak nagiran na isomaate ka abolia na esubakinete awikit nakamoi.	Kisomak ngagiran a akitatamet a awikit anakamoi. Kilip.	Kisomak ngakiro daang na esubakinetae kotere akitatamet. Kilip. Kitamana. Kigirak ngakiro na esakitae kigirae.	Kisomak ngakiro daang na esubakinetae kotere akitatamet. Kilip. Kitamana. Kigirak ngakiro na esakitae kigirae.	Kisomak ngakiro daang na esubakinita e nabo. Kilip. Kitamana. Kigirak ngakiro na esakitae kigirae.	Kitatam. Akitatam ngakitatameta. Kilip.	Akiangar.
Arekinet na Ingolianakinea Eketataman Ngakiro na Itatami ka na Etatami Anawikit ana Alunyar						
JUMAPILI	JUMATATU	JUMAINE	JUMATANO	ARAMIS	IJUMA	JUMAMUS
Kilip. KITATAM AKITATAMET.	Kisak akichok akitatamet a awikit anabeen. Akiilanakin.	Akiilanakin ngirukitos. Atachun abongonokin ngakingiset a eketataman.	Akılanakin. Kisomak ngakiro nakiruoro na iatakinitae. Ngakiro na igirio.	Akılanakin.	Akılanakin.	Akılanakin.

Kitam nugu: Ani kitatami iyong ngakitatameta nugu anawikit, ipedori iyong akisub etich Awikit na Esubanakinere ka Awikit na a Akichok kotere ngakitatameta na ngoon etatam. Ekitetemes, atamasi isaki asubakin akitatam akitatamet na a ngaarei anawikit anapei ana isakea iyong akichok akitatamet na a ekingaren.

Kitam nugu: Ani kitatami iyong ngakitatameta nugu anakiriamriam kori alokoos, iitanitae iyong tosubak ngakitatameta daang eringa akiriamriam kori ekoos nyisiakina. Ejoikinit iyong isiakini asubakin idongit elap epei kisiak ekoos kori akiriamriam.

Ngakiro Natenoyek a Akitatamet:

Ngakiro na esakitae ngikanupak eyenete alosal a akitatamet kesi nugu. Nyejoikinit kesi bon eyenete ngakiro nugu alotamen kech, nakaneni ejoikinit tani eyenete alotooma ngitichisio kech. Nyesakitae ngakiro nugu kitamanarae loger lo itamanareta ngide a esukul ngatachunet na itemokino, nakaneni esakitae tanyamae imorikinitae ka esaa lopei itatamere akitatamet sodi topedoreta araun epewae a ekanupan dio nabo topedorea ekanupan alosit nawi niti eyakar nginyia lunyaman. Epedori eketataman alimokin ngikitatama atamar ngakiro esakitae esi isubete kesi nugu nabo tomea kesi nawi toloto tosubakisi ngakiro nguna? Emam jik Echamakina ngoni kitatami loger lo etatamea Yesu, loger lo etwaritor ekeyokon ngamesekin keng, nakaneni meere loger lo emetor itwaan ngaatuk keng. Etatami Yesu kotere akirik ngitunga nateni ani alimonokinea kesi ngikoiyo. Aloger alo anyameta ngitunga ngikoiyo, apotu kesi kitatamas nabo torikoroe kesi tooma ka tooma a ateni ana etatamete ngikoiyo.

Akisomare a Abibilia:

Ngagiran na ejoikinit eketataman isomae esaa lo esubakinaakar ngesi akitatam akitatamet naga kesi nugu. Kipedo sua akilipa aosou a Akuj aloger alo kigira ngakitatameta nugu, eraakasi ngagiran nugu ngakitogogonget ngitunga tonyameta akiroit a Akuj — loger a aurus a akiring ana epeitoe kangina epedori akitanyam ngitunga lu nyenyamito akiring ngina akoro; nakaneni meere ngesi akiring na ilelebi ngakokes. Ejoikinit eketataman isomae ngagiran nugu loger lo enyamea aite nginyia keng niti ebongonokini.

Ejoikinit eketataman isomae ngagiran nugu idongit awikit apei ngaren eringa ngesi nyisiakina akitatam. Ekitetemes, ani kesaki eketataman akitatam ngakitatameta nugu akolongit na a Jumapili a, ejoikinit ngesi isomae akisomaet na ekingaren Jumapili kori Jumatatu eringa akolongit na itatamea nyenanga nabo kilipite Etau a Akuj kingarak ngesi tochoia ngakiro nguna. Ani erumor ejoikinit ngesi enyami ngagiran nguna, kisomae ngakisomaet nakos kaalak ta akitam kidiama kesi esaa lo etwaritor ngibaren keng kori esaa lo eyakar lodukan keng kori tani esaa lo esubea etich keng. Echamakina ngagiran nugu eraunete ekinier a akwaan keng sodi topedorea ngesi akitan ngikanupak akolongit na a Jumapili.

Alimoret a Eketataman:

Erai alimoret erot a ngakiro ana igiritae a ekiristoonu, ngesi atamar erai ekiruor kiding Akuj ka itwaan. Alotooma alimoret, itetemi ekegiran akiroit a Akuj ka ngakiro a akwap na erubakinito eyakasi diyete keng. Aloger alo igirea ngesi akiroit ngina, imiekini ngesi ngakiro a akwap toloto, sodi nak ngesi Akuj dio kikam ngakirio a Akuj. Elemikin ngesi elope nakiroit a Akuj. Arai akiroit naga eger a Achamakinet kori ngagiran na a amina. **Ngieosio** 42:1-2 ebalakona, *“Ee Akuj kang! Keitanit ayong iyong loger imuitor agete ngakipi nakalimok a angolol. Kanyamit ayong akure a Akuj. Ee robo, akure a Akuj ana eyari. Anangi ayong nikeng ori? Ataanyunga ereet keng?”* Ebalasi ngipidingan lu a 5 ka 11 kona, *“Nyo ialolongio iyong kona, etau kang? Nyo iriabar iyong kona? Kigienokin Akuj, epuruuni ayong ngesi nabo, Akuj na erai akengarakinan ka akayuunan kang.”* Erai alimoret eger a akiitanit ka alemuna kotere akisub etich a Akuj, neni epedorea ekegiran ainakin ngitunga luche alolomu kiirasi ekiruor keng ka Akuj sodi topedoreta kesi dang aduko alokiruor kangolo.

Kimaru kori kiwaak sua alimoret tooma akitatamet cha daang anakitab kana kotere ngakiro naapolok ngaarei. Ekingaren, kiitanit sua aduko kaapei ka iyong alotooma Kiristo. Loger lo elipea Yesu a etoil na ayakar naliel a Losaro, tolimu ngesi tama, *“ani kotere ngakiro na iitanito ngitunga lu ewaasi kanege”* (**Yoana** 11:42), ngesi atamar, kiruor ngoni ka Akuj a etoil kotere ngakiro na iitanito

ngitunga lu itatamete ngakitatameta nugu. Kisomae ngoni ngagiran na isomao alotooma ewae epei cha daang a asubanakin eringa nyisiakina akitatam nabo atanyama kesi niti kikeunit, sodi kitopiarere ngoni aapei ka eketataman. Kirai ngoni ngikaitotoi ka ngakaitotoi ani a Ekapolon, meere ngikaureak ka ngide. Loger cha lo epedorea ekaitotoit akimor ka loche ngitamen ka ngakiro na etiakunio, kipedori ngoni akimor ka eketataman ngakiro yok daang. Akiroit na a ngaarei, kimina ainakin eketataman ngikitetemesinei a eger alo enyamere ngagiran. Esakitae ngakitatameta nugu kitatamae nabo kitogogongoi ngikanupak tanyama ngagiran, nakaneni emam erot ajokon lo itatamere akidwang aliwor erot lo esubere kesi etich.

Etich a alimoret a eketataman ngesi akigang eketataman aloger alo enyamea ngesi Ngagiran na Italeuno. Meere Akiroit a Akuj. Ejoikinit eketataman ekenyikinit kori edodit Ngagiran make. Nakaneni bocha, ejoikinit eketataman isiakini akisomare ngagiran ekingaren eringa awikit na itatamea ngesi eyei ngaren, nakaneni nyejoikinit eketataman isomae ngagiran a alimoret keng mati kenang akolongit na erumorea ngesi akisomare ngagiran. Epedori akiroit naga ainakin Etao a Akuj alolomu na isuruorea eketataman anagiran eringa nyisuruoro ngesi alotooma ngitamen a ngitunga aluche.

Akilip:

Kitatami Abibilia ngoni atamar, nyesaki Akuj kisuruor ngoni cha bon, nakaneni esaki atamar kerai esuruoro ngoni dang ngesi. Itatami Abibilia atamar, ejok akilip nabo itemokino. Kipot sua elipa aloger alo kiskeya aosou a Akuj kotere aseun akou a ngakitatameta kanu. Kipot sua elipa kotere achwaanu ka arikitono a Akuj aloger alo kirumorea asubakin ngakitatameta nugu. Kipot sua elipa Akuj kotere ngikengaranakinak lu ikote, ngikelokonyok, ngiketutukok ka ngikesikokinak ta nabo atamar kerai nak Akuj kesi aosou ka ngainakineta nache na iitanito kesi sodi kingarakineta sua. Kipot sua elipa kotere esi ngiketatamak ka ngikitatama kus deng. Kipot sua elipa Akuj kotere esi ngikitatama tosubea ngakitatameta nugu etich anikus kingarakis esi, sodi kingarakis esi

ta ngikanisae a Ngiturkana ka sua dang aapei ka ngikanisae lu kingarakinito sua, atamar atopedosi apolore ananupit ta akiruoro ka Akuj akitorun nakitatameta nugu. Kitatami Abibilia ngoni atamar, neni epupokinotor ngiarei kori nguuni kidiama ibore idio elimito ekiro keng, epedori ngesi atachun. Kongina bocha, kipedo sua akimarun kori akiwaakin tooma akitatamet daang akilip kosi kotere akitatamet naga, sodi topedoreta esi ka ngiketatamak akilip aapei ka sua. Kimiekisi ainakinet a Akuj min nikosi aloger alo kitatamar ka apolore aapei ananupit nabo kimiekisi Akuj kipuroe anikosi.

Ngakiro na igirio:

Erai ewae lo eka a eketataman kigir itemem ka esaa lo itamea ngesi nabo kilipi kidiama ngagiran na isomao ta nabo esaa lo esubakinaakar ngesi akitatam. Erai nege ni iruorotor eketataman ka Akuj loger lopei eyakar tooma nalimoret a eketataman. Erai nege ngesi ni ingisea eketataman Akuj tolema ngataagor ngadi alotooma ngakonyen keng, sodi topedorea ngesi asubakin akitatam nabo tolemikinor ngesi ni a Akuj ta akitam eger lo ejoikinit ngitichisio kori etau keng ilokonyikinor anakikob ngagiran. Nege nabo ngesi ni eriamunea eketataman akiangar alotooma ayakau a Akuj. **Apudunet** 33:14 ebala kona, *“Tolim Ekapolon Akuj tama, ‘Kirukori ayong ka iyong, sodi kisianga ayong iyong.’* **1 Yoana** 3:18-20 ebala kona, *“Ngide kang, nyejokinit amina yok erai ngakiro na iruoroe pas, ejoikinit erai amina na iteni na idodiun alotichisio. Eger lo, robo, ngesi kiyenunea ngoni atamar eraakasi ngakiro yok na iteni, eger lo ngesi kititinyokeror ngoni alongaren Akuj. Ani kidodikinito ngoni ngitai yok atamar kisechit ngoni, kiyeni ngoni atamar epolot Akuj idwangit ngitai yok, nabo eyeni ngesi ibore daang.”* Kipedori ngoni lojojokon ariamun akiroit nateno alotooma Erika esaa lo kisiangaritere ka akitan ngoni. Kimuji ngoni ngagiran nabo eangarito ani a Akuj sodi atopedoreta ngoni ajoker dio atoriamutu akiroit yok nateno anakitatam akiroit a Akuj.

Akitatamet:

Akitatamet ngesi erai ewae lo epedori eketataman akitatam alokanisa. Asubakin itemokino ngesi eyauni akimuj kotere

eketataman sodi topedorea ngesi asubakin niajokon itemokino kitatam ekanisa, loger lopei epedorea aite akinyam nginyia sodi topedorea ariamun ngakile na enaki itoak nabo tolepunito ngitunga ngache. Akitatamet ngesi erai ngakile na itanea eketataman ekanisa. Ejoikinit eketataman isomae akitatamet ngakisomaet nakos kaalak eringa ngesi nyisiakina akitatam akitatamet ngina, sodi topedorea ngesi akiyen ngakiro na eyakasi tooma neni. Akitatamet ngesi erai epewae a ngiboro alu epedori eketataman akitatam ekanisa. Ejoikinit ngesi nabo tani itatama ngesi elope akikeun ngakiro na itatami ngesi a etoil mono ekingaren eringa nyisiakina akitatam alokanisa. Kitamak cha iyong eger lo etiakak esaa lo iirarea iyong itwaan iche niti isomae ngakiro nakikeuna alokanisa ka eger lo isomaa eketataman ngagiran Anabibilia. Apak nakaalan ingolik iyong itwaan niti isomae wadio nabo tangayate, niti ewaanari esaa lo nyenupitor ngesi atamar akiroit ani esomae ngesi, apak ache tobongonori naabor akisiakin nabo akisomare. Ikwaanikin ngesi ka abokok. Nakaneni esaa lo erumorea ngesi akisomare sodi kisiak ekiruor kidiama ngakiro na tete esomae ngesi a ngakiro ana arai ngakeng, enupi ngesi niti itemokino nabo kitatam irirae. Ikwaan ka egole lo engolik anaknak sodi kibiror akopun. Igirita ngakitatameta nugu sodi kitatamae loger lopalem sek itatamea eketataman alokanisa, nakaneni meere kisomanakinae ngikitatama, ngesi atamar echamakina eketataman eyenen ka akitatamet eringa ngesi nyeloto akitatam. Egirio ngakitatameta nugu sodi kikobasi eger a ngakiro meere ngakiro ngache; mono ekingaren, itemokino eketataman itatami eger a ngakiro kanu a ngakiro keng a ilope. Tokona bocha, itemokino eketataman eger a akiroit kanaga a ngakiro keng a ilope. Nyejoikinit ngesi ekadito kori emenit ngakiro nakigir sua.

Akisiakinet:

Isiakini akitatamet daang kotere ngakiro nakesiaunak. Loger lopei ejokia akimalare itwaan nabo tanyama ekoi ekingaren eringa nyiruorikina ka ngesi kidiama ngakiro ngache, ejoikinit eketataman isiakini akitatamet keng niajokon. Epedori akisiakinet aliwor ekoi kori abolia kori akiroit na eyakar akitatamet adio ngina epedori akikobar akiroit a akitatamet.

Ngikoyo ka Ngakitadapet:

Eyakasi ngikitetio nguomwon lu kipedori ngoni akitatamea Ngakiro natenoyek a Akitatamet. Eraakasi kesi Ngikoyo a Abibilia ka Ngakitadapet ka Ngikoyo lu nyeraakasi ngika a Abibilia ta Ngakitadapet na nyeraakasi ngaka a Abibilia. Epedori eketataman akiitan akiyen ka achoiar etich loteno a ngikoyo kalu sodi kitatamea ngesi kidiama kech itemokino. Emam itwaan epedori akitatam akiroit na nyeyeni ngesi. Kongina bocha, nyepedori eketataman akisomare ngikoyo akisomaet apei, nakaneni ejoikinit ngesi isomae tanang ni eyenunea ka achoiar lojojokon noi. Ejoikinit ngikoyo isisaunio a erot alo eyareta, meere a erot alo epalaana. Kitam eger lokolong kisisanakineta taapakus ka taatakus esi ngikoyo na irakatar esi ngide, nabo kisisaut ngikoyo lugu ikote ngitunga lu eyenete akisisaun ngikoyo. Wara etoil kon bon nyeelim ngakiro, nakaneni kimiek ngesi kikoba elote a ekoi. Kotere ekitetemes, ani keyei itwaan idio ni isisaunit ekoi a edia alo achakara alotooma **Luka** 15, ejoikinit etoil keng idodiuni ngakiro na emam arimatoi esaa lo isisaunea ngesi ngakiro a edia alochi, “*Apa, nakinae ayong epewae a ngalup na epedorete araun ngakang.*” Ekisidi na elimokinea ngesi Apakeng tama, “*Apa asech ayong alongaren adis ka iyong; Nyesakitae ayong kanyarao lokookon nabo jik,*” ejoikinit etoil keng ilokonyikin sodi kidodiu akilung ta nabo akileleba a akitiditeuna ka arimatoi.

Akisomare a Ngagiran:

Alotooma ngakiro na isisaunio alokoi, epedorete ngakiro jiik akilokonyikin anakisisaun toliwor akisisaun. Itemem ka akisomare a ngagiran, nyilokonyonokin ngakiro, nakaneni epedori Etau a Akuj akingarakin ngoni akiyen eger a akiroit lojojokon nabo lojojokon noi esaa daang lo kisoma ngoni ngagiran. Erai akisomare a ngagiran etich lotiapolon noi. Kiwaak sua akisomare a ngagiran tooma ngakitatameta nugu sodi topedoroe akisomare atipei eringa akitatamet a ngagiran kanguna nyisiakina. Nakaneni nabo dang, kotere ngikanisae ngulu eyakatar esaa lo etiakunitae alotooma esaa lo isomare ngagiran anakilip, erai akiroit na itemokino kisomae ngagiran nugu esaa ngolo akidwang ngasain ngache. Alotooma ngikanisae ngikaalak, epedorio ainakin

ekesoman ngakiro na isomae anakilip a apei loger lopei esubeta ngikanisae a Ngimasai kaneni kilipea sua. Einanakinete kesi ekarikon a akilip alotooma akilip cha daang. Alokansisae a ngiche, eketataman kori epasitait ngesi epedori akisomare ngagiran.

Etich a akisomare akiroit a Akuj ikeunitae erai ibore ajokon. Ani pekerai ekesoman a akiroit eketataman, ejoikinit eketataman elimokini ekesoman a akiroit sodi toyen eringa awikit ngina eyei ngaren. Epedori alolomu ngina ainakin ekesoman a akiroit alolomu na isoma ngagiran nakisomaet ngakaalak dio toyen ngesi akiroit nabo tochoia. Nyepedori ekesoman akisomare akiroit ejok erai pekeyeni ngagiran nabo arai pekechoiarit ngesi akiroit ngina. Ejoikinit ekesoman a akiroit itatama akisomare akiroit niti ikeunit ekingaren anawi eringa nyeloto akisomare alokanisa. Epedori erot logo akingarakin ekesoman akisomare akiroit niajokon, niti emam akitagataga ka ekiliak ka ngakiro esaa lo isomaa ngesi alokanisa. Itemem ka eger lopalem isisaare ekoi, ejoikinit ekesoman esubea etoil keng etich sodi kikobarea ngakiro na esubasi ka ngakiro na etapito ngitunga.

Abolia:

Epedorete ngakitamatet ngache ayakatar ngaboliasinei. Eyakasi ngikitetio ngiarei a ngaboliasinei. Eyakar ekitiot eche a abolia ngakiro na igirakinitae echoikinitae kotere ngakiro a ngitunga alu eboliasi anabolia nabo ejoikinit ngitunga lu eboliasi anabolia eyenete ngakiro na igiritae nabo kisomata ngakiro nguna niti idodiunito loger lo esubeta ekesisan a ekoi ka ekesoman a akiroit alokanisa ngitichisio kech. Epedorete ngakiro nabo dang akitamanaro akidwang cha akisomare bon. Emamakar ekitiot a abolia nache ngakiro na igiritae kotere ngitunga lu esubete abolia, nakaneni eyakar atamet na iruoro kidiana abolia nabo ngulu elemarito alolomu na abolia, epedorete asubea ngakiro kech etich kikobareta abolia naga. Ngitunga lu eboliasi alotooma ekitiot a abolia kanaga ejoikinit eyenunete atamet a abolia lojojokon sodi torekis ngakiro kech ekingaren dio topedoreta kesi akikobar atamet na eyei nabolia itemokino. Ngulu esakete aboliakin apei a ngaboliasinei kanugu, iitanitae kisiakis akisomare kidiana ewae lo

a abolia awikit apei eringa akolongit a abolia nyisiakina, ngesi atamar iitanitae eketataman ekorakin itwaan daang akaratas na eyakar ngakiro na igiratae abolia. litanitae nabo ngitunga lu eboliyasi isiakinete akiriam kisiakis akitatam abolia aapei. Ejokinit kesi epupokinosi kidiama ngasain na iriameenere sodi kitatamatar. Ngesi atamar itemokino erai akolongit apei kori ngirwa ngiarei kona eringa akolongit na esubakineta kesi abolia kech, ikwaan eger lopalem esubeneta ngikaeok a esukul kitatamas kidiama ngieosio kech. Epedori abolia ngina daang ayakar ngakichiket keng kidiama eger lo esubakinitere nabo epedori akitemokin akisub etich kotere ngakiro na esubasi, ngakiro a ngitalio ta ngiboro sodi kingarakis akikobar abolia ngina.

Ngakitatamunet ka Ngakitatamet:

Eraakasi ngakitatamunet ka ngakitatamet ngakiro na ileerete nguna isikwaanete eger a akitatamet. Idodiunito ngikoiyo, akisomare a ngagiran ka ngaboliasinei eger a akitatamet, nakaneni elimunito ngakitatamunet ka ngakitatamet epit a eger ileere lojojokon. Epedorete akitatamunet ka ngakitatamet akingareneuun kori aponere ekisidi eringa ngikoiyo kori ngagiran na isomao ta ngaboliasinei na idodiunito kesi, nakaneni iitanitae eloose aapei. Ikwaan ekoi ka akau na emeari emal kidira nibore ni edodit ngesi. Akitatamet ngesi erai emal a amod. Loger lopei iitanitotor akau ka emal a amod sodi topedoreta kesi akisub etich itemokino, iitanito ngikoiyo ka ngakitatamet akisub etich aapei.

Ngakingiseta nakiruoro:

Eraakasi ngakingiseta nakiruoro ngakingiseta a eketataman na itogogongio ngesi ngikitatama sodi kiruoro esaa lo itatamere. Asubi ngakingiseta na ikote nugu ngirwa lu esubea ngesi etich keng anakwap. Apedori ngesi akingit ngirukitos keng kori ngitunga luche akingiset na ayeni ngesi atachunet, nakaneni apedori ngesi ainakin kesi alolomu na iruorotor kesi kidiama akingiset ngina. Eyei ekitetemes epei lo ikwaan kalogo tooma akitab a **Matayo** 16:13-20.

Eyakatar ngakingiseta nakiruoro ebachit kiding ngikitatama ka eketataman. Epedorete ngatachunet na etachunete ngikitatama akingarakin eketataman akiyen ngakiro nasek eyenete ngikitatama ka ngakiro na ibiribirakinito ngikitatama. Epedori akiroit naga akingarakin eketataman akiyen ngiwaitin a akitatamet alu iitanito noi akingolikino. Nyepedori aberu akimijakin adukuor a akai keng mati kenang akolongit na eramea akiru sodi kingolik ngesi ni idokae alokidiana akai ngina. Ikwaan pei ka akitatam. Nyepedori eketataman akiyen atamar aliwae eyakasi ngiwaitin lupalag mati keinaki ngesi ngikitatama alolomu na ebukunioto aosou ka achwaanu kech.

Eraakasi ngakingiseta nabo ebachit ani a ngikitatama. Itatamasi ngitunga niajokon akiroit na esubete kesi toyenut. Nyepedori itwaan ni elimonokinio jiik atachunet na itemokino akiyen eger lo epedorete akitamakin ka akilip ta asakun atachunet. Kitam atamar kilimokinit Akuj ngoni atasak mono ekingaren apolou keng. Erai akisak akiroit natiaplou nabo eyakar ebachit aniyok. Etamunit ayong nakolong ketatamea itiokang ayong akipore akimuj; apedori ayong ngasain daang na kalimokinere atamar kidorok akimuj akingit ngesi akingiset apei. “Ngakipi na etia ai ewaakini lomuchele? Emuchele lo etia ai ewaakini namot? Ejoikinit asarae a akim etia ai? Ngadakikae ngai ejoikinit ayong edorokinio emuchele? Apedori ayong akingit ngesi ngakingiset ngapei akolongit cha daang kainyo ayeni ayong atamar eyeni ngesi atachunet daang nabo ayei ngesi itomokino alimokin ayong. Peapedori ayong akitamun bon. Ekisidi tanang esaa lo erotonokinio itiokang anawi na ingolikinea ngesi ayong edorokini akimuj dio atasaka ayong ngesi kori eliakas ka akipore ayong bon. litanitae ngoni kiinakini ngikitatama akiroit be alolomu kiliaka aanyun atachunet. Epedorete kesi akichwangakin ngina kipedori ngoni arikin niajokon dio nabo kiinakis kesi ngoni alolomu na kibuakinea Akuj ekipur ka akitopoloun Akuj aloger alo kiirarea ngoni agogong na ainaki Akuj kesi.

Ngipidingan lukitamanara:

Ngieosio 119 ipiding nia 11 ebala kona, “*Erichakinit ayong etal kon alotau kang, nyakasubakinea iyong akisech.*” Edwangi Yesu akiningo anariet kotere akitamuunun ka akiruoro ngakiro a ngagiran. Loger a Ekaeon ka Yesu, ejoikinit ngoni kiitanit akitatama ngakiro a ngagiran sodi atopedoreta ngoni akidwang ngakingieto ka akisech. Kimarakinit sua ngagiran tooma akitatamet daang nabo ejoikinit eketataman isomakini ipiding ipei ka ipei ni eyei ajore a ekanisa ani erumor kiriamakis aapei ka ngesi niti ikeunito tolimut ipiding ngini ngalimunet ngakaalak sodi kingarakis kesi kitatamas ngakiro nguna. Ejoikinit eketataman nabo dang isuruori ajore a ekanisa kidiama eger kori ngakiro na itatami ipiding ngini, kainyo akiyen ngakiro eringa nyeyena eger kech ikwaan ka atingit akau pe eyenio asubea ngesi etich keng. litanitae ngoni kiyeni eger a epiding a ngagiran sodi atopedoreta asubea etich loger lo asubea Yesu. Epedorete ngieosio ka ngaboliasinei akingarakin ngitunga kitatamas, ngesi atamar epedori ajoker arai kilemu eketataman ngieosio ka ngaboliasinei kitatamea kidiama ipiding anagiran. Ejoikinit ngirukitos a ekanisa itogogongio kitama kidiama ngipidingan a ngagiran alotooma awikit nabo toeoto akolongit daang niti ikeunito. Ejoikinit eketataman itogogongi ngikanupak kiatakis epiding logo tooma lomalas kech esaa lo iriamunotor kesi ka ngikanupak luche alotooma awikit.

Ngalimonoret:

Eraakasi ngalimonoret ngakitatamet anakiyar yok. Kotere akiroit naga, kisak sua akimarakin ngalimonoret tooma ngakitatamet nugu. Tani bo dang kipedorit ngoni akisak ngalimonoret alorwa aluche ka wache dae, kitiaku sua akienyikin ngalimonoret na eponito ani a Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi a Kenya (a ngamusungui, “Community Christian Church,” CCC.) Kotere kilomit sua nakwap a ngimasai, eponito ngalimonoret nugu ani eya ngikiristoi lumaasai lukaagongok a anupit ka ngikanisae kech. Kipedo sua achunakin ngalimonoret nguna kiyeni, nakaneni eyakasi nabo nakaalak na nyikiyeni sua. Epedori eketataman ayakar ngalimonoret nguna emam alotooma akitatamet naga,

ngesi atamar epedori aliwor akiroit ajokon arai kimarakin kesi nege. Nabo dang, eliwor akiroit ajokon kitogogongoi ngikitatama tolimut alimoret kech kidiama eger lo apedori akitatamet na a awikit anabeen akiratakin kesi alotooma ngasain na a ngalimonoret ana a jumapili.

Ngakiro na iitanitae kidodiunae:

2 Timoteo 3:16-17 ebala kona, *“Itojokit Akuj ngagiran daang nakaneni itemokino itatamare ngakiro na iteni, akikilakin naaronok, ka arionokin na ichwangakina ta akitatam eger loajokon lo ejoikinit ibooyere. Sodi toliworor itwaan ni esubi etich a Akuj ni esubakina eriyen, tosubea etich loajokon daang.”* Kitatami Paulo ngoni alotooma ngipidingan lugu ibore iche ngini abu Yesu kidodiu akwaar na eningitere ngesi anariet. Ngesi atamar eraakasi ngagiran nguna na eyakatar akiroit naapolon. Kilimokinit Paulo ngoni nabo atamar, *“Erai ngesi ainanakini ngitunga ngainakinet, aseuni ngiche toliworos ngimeanara, toliworos ngiche ngikadwarak a Akuj, toliworos ngiche ngiketutukok ngakiro a Akuj, toliworos ngiche ngikeyokok ngitunga a ekanisa ta ngiche toliworos ngiketatamak. Asubi ngesi kongina sodi tosubakinotor ngitunga keng lubekon kitemokinotor akisub etich lo erai eka a ekiristoonu, sodi kitenikineta akwaan a kiristo.”* (**Ngiepesoi** 4:11-13). Alotooma **Ngiepesoi** 6:17, Elimokinit ngesi ngikanupak daang (ngide, taapa, ngirikon, ka ngikapolon) tolemasi *“ekileng a etau a Akuj, na erai akiroit a Akuj.”*

Eyete taapa atamar nyitemokino agielakin ngide kech ngilenga sodi tomeasi kesi akitojore engatuny. Apa cha daang lo emina lokookeng, epedori agielakin ngesi ekileng nabo kitatam ngesi eger lo esubea ekileng ngolo etich. Edia lo etingit ekileng nakaneni nyeyeni eger lo esubere ekileng ngolo etich, erai akiroit nakawanan ngesi ka ajore nache dang. Ani kingolik Apa kori Ito ikoku ni erai ngikaru keng ngiarei niti eboliar ekileng, ematakin ngesi dio todema. Kotere ayenut ngina nyeyenea ngesi asubea ekileng etich, epedori awana bon kori epedori akiwan itwaan iche anawi kech. Nakaneni ani kepoloor ikoku, einakinio ngesi ekileng nabo kitatamae eger lo epedorea asubea ekileng etich. Arai

kesaki ngesi aliwor ekajion lo irikae ngingatunyo, echamakina itatama eger lo esubea ekileng ngolo etich sodi nyeewan ngesi ngitunga luche lu irikaate ka ngesi ngingatunyo.

Tokona bocha kirai ngiketatamak, nyechamakina ngoni cha bon kitogogongi ngitunga kotere akiroit a Akuj, nakaneni etatama nabo dang ajokis keng ka eger lo esubere etich. Alotooma ngakiro na iitanitae idodiunio nugu, nyiitanitae ngoni kilemuni arekinet na isunyakin nit ngitichisio lu esubasi. Nyejoikinit eketataman ingolikini atamar, echamakina ngesi itatami ngakiro na idodiunio na kitamakinit ngoni. Kipedo sua akisak ngatameta alokarikok a Ekanisa a Adakar a Ngikiristoi (CCC) alu akwap a Ngimaasai aloger alo kitamakinitor sua ngakiro na iitanitae idodiunio, nakaneni meere ngesi atamar, ipimakinitae ipasitait ngakiro na iitanitae nugu. Ejoikinit eketataman esaki Akuj anakilp ka akitatam ajore a ekanisa ngakiro na iitanitae kidodiunae alokanisa kaneni itatamea ngesi. Kitam atamar nyigira Paulo abarua apei lokanisae lukaalak nabo nyesuba tani Akuj alotooma **Akitoodikinet a Yoana**. Eyakar ajore a ekanisa apei daang ngakiro ngagelagelae nguna iitanit nabo epedori Akuj ainakin eketataman cha daang lo esaki aosou aloger alo itatamea ngesi ajore a ekanisa keng ngakitatameta nugu (**Yakobo** 1:5).

Akigol:

Loger lopei ejokia emalas esaa lo kilakinea ngoni ngipaalon yok ka ngikudunyet yok, erai akigol ekiriam kori ekian akiroit naajokon na itemokino. Eraakasi ngitalio a Ngimaasai ka ngikitetemesinei a Abibilia ngakiro na itemokino kotere akigol nguna epedorete akitatam ngoni eger lo ikoni akigol na itemokino. Alotooma etal a Ngimaasai, emalas lo akidong robo epedorio akimorikin ka apiaro. Erai apiaro akiroit natiajokon. Alotooma akitab a **Ekimar** 6:22-27, adungokini Akuj Musa tama,

*“Tolimok Aaron ka talokookeng atamar tolimuunut kona na epiareta Ngisirael: Ilimokini iyong,
‘Kitopia Ekapolon Akuj esi kitochoik;
‘Kiinak Ekapolon Akuj esi ajokis keng ka ajakaaut;
‘Kitominak Ekapolon Akuj esi sodi kiinak ekisil.’
“Ani kepiasi kesi Ngisirael a ekiro kang, apiari ayong kesi.”*

Adungokinio ngimurok a Akuj topiasi Ngisirael, na abu Akuj tolim tama, *“Nakaneni ... Apedori ayong apiar kesil.”* Ainaki Akuj ngikarikok lua eyakatar etau keng etich lo a apianar ngitunga, nabo loger a akilip, eyakar apiaro ngikilinga nabo itemokino. Apedori Paulo akigol ngabaruae keng mati apei bon na agoli ngesi a apiaro. Ngapakin ngakaalak, pe emarunit akigol keng apiaro bon, nakaneni akipuro Akuj dang. Kimiekisi ewapa ekitetemes a Paulo dio atogolo akitatamet cha daang a apiaro ani a Akuj ka akipuruun Akuj.

Ngakiro na igirio:

Erai ewae logo eka a eketataman kigir ngakiro a esaa alo itamea ngesi nabo kilipi kidiama Ngagiran ta akitatamet. Epedori Akuj ngasain daang ainakin eketataman atamet nakitetet aloger alo itamea ngesi kidiama akitatamet. Erai ajore a ekanisa cha daang na eyakar eboyor logela ka ngakiro nagelayek na iitanito kesi nabo erai eketataman cha daang lo eyakar eboyor logela ka ainakinet nagela. Epedori ewae logo ainakin eketataman alolomu na igirakinea kwap atamet adio ngina einakini Akuj ngesi aloger alo esubakinakar ngesi akitatam.

AKICHOK:

Kiruor ngoni kidiama etorube a Erika ka akau ta ngimalea a amod kidodiu kidiama etich a epastait kori a eketataman ka ngakitatamet keng kotere ajore a ekanisa. Kimiekisi atorubakisi kiruoro kidiama Erika. Atamasi elosi itwaan Erika agete kitanea ngitunga a awi keng. Egumari itwaan emal a amod bon ani erumor tobongo ngesi nawi emam ibore earit a? Mam jik, elemuni ngesi emal a amod keng ka akiro kegumit emal ngolo agete. Loger lopei ngolo, echamakina epastait kiwapia emal keng kingolik kegumit akiroit

nateno na esaki ngesi. Ani kedikit emal ibore ni esakit ngini, ejoikinit epastait nabo itatamikin agumar emal keng kiyooror ni esakitae. Nyechamakina ngesi ipasakini akiroit ngina atamar be nyalosi nabo Erika kotere be awou emal keng akiyoor lotiangit. Echamakina ngesi ingolikini atamar nyo erai ngichan a awoun a emal akiyoor lotiangit. Ekoe eliwor echanit ngesi nyo, akau a, emal a amod a, egume keng a, ekuwam a, kori akolong echai noi kitangat ngakonyen keng akingolikin egumare keng a? Epedori ngesi akisak akitatama kotere ngakichwangakinet na aanyu ngesi dio topedorea akigum etiangit niajokon. Ejeni ngesi atamar, etich keng ngesi asakar akimuj kotere ngitunga a awi keng, ngesi atamar erubakini ngesi itatama toliworor ekerikan loajokon noi ka aliwor ekasakan a akimuj a awi keng. Ejoikinit eketataman esubi akiroit napei ikoni ngina.

Ani bo kegum ekerikan etiangit? Epedori ngesi ayaar akiring a etiangit nawi keng sodi tanyama aapei akiring ngina a alakara. Ngesi atamar, ejoikinit epastait dang ngolo eyook akiroit eyaari alimoren nia eyei ajore a ekanisa keng dio topedosi kesi alakar aapei. Ejoikinit ekerikan lo aari agete dang eripari eger lo apedorea ngesi ariamunea ngesi ngakiro na eyookin alorika keng sodi topedorea ngesi asubakin nabo akiroit ngina. Ejoikinit eketataman dang ekienyikini eger lo epedorea ngesi akitatam akitatamet keng itemokino sodi topedorea ngesi asubakin nabo. Nakaneni dang, echamitae eketataman itamuni abuakin Akuj ekipur ka ngesi dae elope. Erai bon eger lo ibooyo Akuj aniyok atamar, kipedori ngoni akitatam akiroit a Akuj dio atoriamuneta ngakiro na kisasi ngoni.

Ngakingiseta na ebongonokinio kotere eketataman:

Eraakasi ngakingiseta na ebongokinio kotere eketataman, ngakingiseta na epedori eketataman akingita ngesi elope bon aloger alo esakea ngesi akiyen arai keriamunit ngesi akiroit nateno asaki anakitatamet nabo kotere nyo ariamunea ngesi akiroit ngina kori kotere nyo peariamunea ngesi akiroit ngina. Erai alolomu a akingolikineta kana natiapolon noi ani a eketataman. Ejoiknit ngesi

ilipi nabo tasak aosou na ebunit ani a Akuj aloger alo etachununea ngesi ngakiro nguna.

Akilaanakin:

Nyejoikinit eketataman ingita ngakingiseta na eraakasi ngakeng bon a elope aloger alo eyenea ngesi ajokis kori akitemokino a akitatam keng. Ejoikinit ngesi nabo dang ingita ngakingiseta a ajore a ekanisa keng nabo nak ajore a ekanisa kingitas ngakingiseta kidiama ngesi. Echamakina eketataman ilaanakini ngikitatama anawiyeyi kech esaa lo iangaritotor anawikit. Meere ngesi atamar ejoikinit ngesi ilakini awi daang anawikit kadaang, nakaneni epedori ngesi akilakin ngikitatama keng dopetei dio kimala kesi kotere ipiding nikitamanara sodi tanyama akitatamet ta akiruor ngakingiseta ngadi ka kesi.

Aponenete ngirukitos a Yesu nikeng ekisidi sodi kingita ngesi kingarak kesi akiyen akitatamet lokejokon noi. Nyidodiunito ngakingiseta na kingita ajore a ekanisa yok atamar, be kirai ngoni eketataman lo nyitemokino. Idodiunito ngakiro nguna atamar, ajok akitatam yok loger lopei ekoni akitatam a Kiristo nabo etemokino. Kitam atamar, meere akiroit nateno kisaki ngoni kotere ajore a ekanisa yok ngesi akitan kesi loger lo kitanea ngoni ikoku, nakaneni akiroit yok nateno ngesi ainakin akimuj ka akitatam kesi tanyama kesi ngikulepek akimuj ngina. Echamakina ngoni nabo dang kiyakar akiroit nateno na kipedorea akitiliwor ngikitatama yok ngitunga lu kikwaan ka ngoni. Nyikisaki ngoni ngide yok kidongo erubakinito eraakasi ngide luuchik ngirwa daang. Kisaki ngoni kesi topoloros tarata ngitunga luapolok lu eyakatar ngawiyeyi kech na epedorete kesi akitan.

Aloger alo kilaanakinea ngoni ajore a ekanisa yok, ejoikinit ngoni kiwaakini akiroit naga natameta yok sodi atalakarikin anakingiseta. Idodiunito kesi atamar, itwaan ni ingita ngini elemunit akaloboch ka atubwa dio ngesi ilope tanyam akimuj ngina. Ejoikinit nabo dang kingolikini ngulu isiakinito apoloun ka aliwor lu kichoikinit kidiama ngakiro na iitanito ngitunga luche ta akingarakin kesi kisiakis alemar alolomu alotooma etich a ekanisa. Kilimokinit Yesu

ngoni atamar elipa Ekapolon a ngalemēt sodi tomea ngikasubak etich a ngalemēt (*Matayo* 9 :37-38 ka *Luka* 10 :2). Kipedori ngoni nabo dang akilipakin elope a “ngaatur alotooma ngimukur abunget apei” (*Ngieosio* 50:10) topedo amear ngikeyokok tosuba etich ka Kiristo lo erai Ekeyokon lo a Iteni. Iteni elalak ngalemēt. Kimiekisi atalakaros na eponeta luche emorikinos ka ngoni alotich.

Ngakiro na iatakinitae nakiruoro kidiama:

Esaa lo egolere akitatamet, kipedori ngoni akiatakin ngatameta ngache kotere eketataman aloger alo idodiunitor ngesi akitatamet keng. Ejoikinit ngatameta na egolere akitatamet nugu eyaunete akimuj na epedori eketataman akinyam. Nyechamakina eketataman itami kidiama ajokis a akitatamet kotere ajore a ekanisa. Echamakina ngesi nabo dang itami kidiama ajokis a akitatamet kangina kotere ngesi ilope dang. Ejoikinit eketataman erubakini enyami akwaan a Kiristo, tamasi ngaakot a Kiristo ka ngakipi na a akiyar ani kemam ekuruwori ngesi akitatam ngitunga luche. Nyejoikinit imuji kori emasi loger lo esubea aite ngirwa lu a akamu, nakaneni tosub loger lo esubea aite ngirwa lu a akiporo lokojokon nabo niti itemokino sodi toriamunea ngakile nakaalak. Eyei Kiristo niyok loger lo eyakar akiporo naite.

Ngakiro na igirio:

Erai ewae lo a ngakiro ana igirio logo eka a eketataman kigirak kwap ngatameta keng cha daang kori akiroit daang na ainakini Akuj ngesi arumoret a akitatamet. Epedorete ngatameta nugu aliwor kidiama ajokis a akitatamet. Epedori ngesi akigirakin atamar ewae ali a akitatamet ajok noi kori ewae ali atiyar kwap noi. Epedori ngesi akigirakin ngakiro na etatamasi ngitunga a ekanisa ka ngakiro edodiut kesi anakitatamet. Ejoikinit eketataman nabo dang igirakini ngakiro na etatam Akuj ngesi akitorun nakitatamet ka esaa lo a akichok. Atamasi kitatam Akuj eketataman atamar, iitanitae ngesi epoloor alotooma akitatamet naga. Atamasi kitatam Akuj ngesi eger lo ejokia asubakin kori ekitatame loajokon anakitatamet ana ebunit ekisidi. Einakinit ewae lo eketataman alolomu na igirea ngakiro na itatami Akuj

ngesi ka akigir ngakiro keng a ilope kotere alemikina nakitetet nia
Akuj ka najore a ekanisa.

Akítatamet na a ekingaren — 1

Nakesiaunak: Akíyen Akíroít a Akuj

Ngakichiketa na iatakinitae kotere Eketataman nakítatamet na a ekingaren:

Ngakíro natenoyek a Akítatamet:

- 1. Alotooma esal a akítatamet kanaga, ejoikinit ngikítatama eyenete atamar epedori akinyam a Akíroít a Akuj ainaikin ngítai yok ngikilinga loger lopei einanakinea akinyam a akimuj ngawat yok ngikilinga.*
- 2. Alosal a akítatamet kanaga, ejoikinit ngikítatama dir esakete akiwaakin akíroít a Akuj tooma lotai kech kotere akinyam ngakíro na eyakasi tooma Nabibilia.*

Ngagiran na echamakina eketataman isomae esaa lo esubakinaakar akítatam akítatamet naga:

1 Ngikapolok 19: 1-8; Yoana 6: 22-25

Akitamunet a Etal 8: 3; Matayo 4:4

Yeremia 15: 16; Esekiel 3: 1-3; Akitoodikinet a Yoana 10: 9-10

Ngieosio 34: 8

Ngalimoreta a Eketataman:

Epedori itwaan daang achamun atamar, arai Elija dir itwaan a Akuj ni ayenikinitae, ngolo ayakar anupit na ayenikinitae. Esaa lo alakarator ngikadwarak lukaliokok nabo todungudungus make kidodiuneta alemuna kech ani a akuj a Baal, nakaneni nyekachikina ekdwaran a Akuj logo ngakíro nguna. Egieno ngesi Akuj lojokon noi sodi tolimok ngikadwarak lukaliokok ngulu tama, “kilipa esi mono ekingaren kingolikis chane ketachuni akuj a Ba-al ngakíro kus. Ani erumor apedori ayong elip Akuj na a Israel. Na kipedori ngoni akingolikin atamar ngae etachuni akilip: Ba-al kori Ekapolon Akuj a Israel. Sodi kipedori ngoni daang

atosubakisi etich kotere ngolo etachuni ngakilipasinei yok” (1 **Ngikapolak** 18:24). *Tani bo na ariamunitor Elija akitepego anadakar, abu ngesi towo a agogong ananupit keng nabo ayakar ngesi anupit ani a Akuj a apei ana a iteni.*

*Nakaneni atipei arumoret a akidwang keng, abu toem dio topalik akigieno Akuj. Abu ngesi kilout ngakiro daang sodi tadakakin kwap nalup kilip Akuj sodi atopedorea ngesi akitu na abu ngesi tonger tani akinyam akimuj kori akimat ngakipi. Abu emalaikat lo abuni Anakuj nak ngesi akimuj ka ngakipi, na tolimok ngesi atamar epedori akwaan keng apalagag nabo nyepedori ngesi ariamun ngikilinga lusubet etich keng arai pe kimuj ngesi. Abu Elija kiwapak ngakiro nguna sodi akinyam akimuj ka akimat, ani erumor kinapakin ngesi kwap nabo. Dio emalaikat tobong nikeng na a ngaarei sodi nak ngesi akimuj tanyam. Tolimok emaikat ngesi tama “Nyipedori ariamun ngikilinga lulosiet arai pe kinyam akimuj” (1 **Ngikapolak** 19:7). Sodi tanyam Elija akimuj ka akimat ngakipi na a ngaarei. Kotere ngikilinga lu ariamuni ngesi ana kimuj kangina, abu topedo akilot ngakwaarisea ka ngapaaranisea 40 tanang ni adolio moru a Akuj lo enyaritae, Horeb.*

Kikwaan ngoni ka Elija. Arai pe kimuj ngoni nabo atamata ngakipi, nyikipedori ngon ariamun ngikilinga lukipedorea asubea ngakiro na kisasi ngoni. Kolong a angorot, anyamete Ngisrael “amugati na abuni anadis anariet,” nakaneni apotu topoloto tomojonga na totoaka. Nakaneni kilimokinit Yesu ngoni atamar ngesi erai amugati na a iteni na ebunit anadis. Mati kinyam ngoni ngakiro keng, ani kemam nyekiriamuni ngoni akiyar na a iteni alotooma yok. Yesu ngesi erai amugati ka ngakipi na a akiyar. Erai esaa bon lo kinyamea ngoni ka akimat ngakiro keng ngesi kiriamunea akiyar na a iteni aniyok. Ngesi atamar, iitanitae ngoni kilemari alolomu na kinyamea ngakiro a Abibilia nabo atanyakaa ngakiro nguna, dio atopedoreta ngoni arotokin ngaren ani a Ekapolon.

Ayeni ayong atamar arai ekanupan ani a Kirisito. Nakaneni eger ali ayenunea ayong lojojokon ngakiro a Abibilia na eyaunete akiyar? Etatami luche atamar eraakasi ngakiro a Ngagiran ngakiro naajokak. Nakaneni anyami mono ayong ilope ngakiro nu a? litanitae ayong elope etatam luche a ekitetemes ngakiro na asubi ayong.

Akilip:

“Ee Apa Akuj, Ayeni ayong atamar kiyeni iyong sua nabo kimina iyong sua ta nabo dang, isaki iyong sua atanyama akiroit kon. Ayeni ayong atamar kiinak iyong sua akiroit kon dio kingarak sua atopolouUt nabo atorotokisi ngaren ananupit kosi. Nakinae kare atamet na eijakinor nakiro kon alotooma Abibilia. Kingarakinae kare sodi atopedo akitatam ngitunga kon ajokis a akinyam akiroit kon kotere kire akiwaakin ngakitatamet a Abibilia tooma kang topedosi ngakiro araun epewae a nginierin kang. Kimiek etau kon kengarak ayong akitatam nabo kingarak ngikitatama kang kiirasi ngakiro na isaki iyong akitatam kesi. Alotooma ekiro a Yesu elipi, Amen.”

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet:

Na iriamakinotor Eturkanait losorokit ka itwaan nimojong, kiyen ngoni atamar itemokino akitwarar akan alomalas ka atamar, “Kimalae ayong.” Kililingi ngoni sodi ainakisi itwaan nimojong alolomu kisuruorik ngoni ekingaren. Kimiekisi atosubeta ngagiran na italeuno ngakiro napei nguna. Tama iyong “kimalae ayong!” nabo topupok niti isaki akiirar ngakiro na esakete ngagiran alimun.

NGAKINGISETA NAKIRUORO KIDIAMA:

1. Akingiset na a ekingaren: Kotere nyo ejoikinitor ngoni kipupi niti kichoikinit ngakiro a Akuj?

[Echamakina eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut akiroit naga.]

Kisoma ngagiran nugu:

1 Ngikapolok 19: 1-18

2. Akingiset na a ngaarei: Kiruoro kidiama ekitetemes loka Elija. Kotere nyo ajokia Elija niti imuji eringa ngesi nyisiakina alotoru keng?

Akitatamunet a Eketataman:

Abu Elijah ekadwaran a Akuj kilout ngakiro na eningitor akapolon Jezebel akiar ngesi. Abu ngesi tojongo akiliaka abu kinapakin kwap sodi kilip atamar kataar Akuj ngesi. Nakaneni abu emalaikat a Akuj nikeng ngabunet ngaarei todungok ngesi tama, “tonyou kidiama.” Abu emalaikat tolimok ngesi tama “tonyou kimuj, kainyo” pe keriamunit ngesi ngikilinga kotere alotoru keng. Ngesi atamar ngoni dae echamitae kinyami akiroit a Akuj, kori nyikipedori ngoni ariamun ngikilinga kotere alotoru yok, esaa lo kirukitor kaapei ka Yesu alorot.

3. Akingiset nakiruoro na a ngauni: Kotere nyo ejoikinitor apupeenen a Abibilia eliwor akisomare a Abibilia ikwaan ka akinyam a akimuj?

[Echamakina eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut atachunet naga.]

Abolia:

(Ejoikinit ngikaboliak elimunete ngakiro kech a ngikulepek.)

Ngikeruorok 1, 2, 3 ka 4: ngikiliok luturkana nguomwon lusurok, enapito enape loturukanait.

Torekis ngamoru ngadi ka ngakito esibit ipeyoote. Kiboikinos ngikaboliak nguuni kiriyama akim iyachakinito esibit kori epeyete nabo akiring anakiriket. Kiruoro kesi kidiyama eger lo ejoikia abobou a akiring.

Nabo, tolom ekeruoron loa nguomwon sodi kimala ngipaalon keng. Ipeyeunete ngipaalon luuni ngesi dio nakis ngesi akiring na epeytoe. "Ingisete kesi ngesi tamasi, nyinguunit iyong aurus a akiring a?" Tanibo kipuruunito ngipaalon luuni ajokis a akiring, eger lo eboboo ta eger lo eurio, tanibo dae kesekinitae ngesi akiring naajokon, erubakini ngesi engerit akinyam. Elimuni ngesi ngatachunet ngagelagelae tama:

- * "Nakaneni ani kanyam ayong, apedori ayong agogonger, nabo ekisidi epedorete ngikaureak kang ainakin ayong etich atosub ...na nyasaki ayong akisub etich edio."*
- * "Ani kanyam epedori achwanu kang agogonger nabo apedori ayong atooser noi, na epedorete ngitunga aponere kengita ayong aosou ka ngatameta ... na tarai nyasaki ayong engarak idiotwaan."*
- * "Ani kanyam ayong, apedori ayong ariamun ngikilinga, nabo epedorete ngitunga ainakin ayong arimatoi nabo aliwor ayong itwaan ni kayenikinitae anadakar ... ngesi atamar nyasaki ayong atoliwor itwaan ni eyenikinitae kori ni erimae."*

Akitatamunet a Eketataman:

Kitamak kidiama akipeyore a akiring. Eur mono ngesi nikaabon a? Kisimui ngesi iyong akiring a? Nakaneni ani kiwo iyong sodi kiriya aurus ka apuru a atumes, iteni nyepedori akiring ngina ainakin iyong ngikilinga. Kori ipedo iyong alosit alotoru nakooyen a ngakejen niti erirae akolong a? Atamasi napei inangea iyong neni ilosi iyong. Iwaakini ichetwaan ngakipi lokopo. Eliwor ibore ngini eruye lotiajokon esaa lo ipupio iyong ngakipi elomete lokopo – Ikoni eeos esaa lokinyamitor iyong akure! Nakaneni ani kipupok iyong eruye a ngakipi make sodi kisupa asegis ka alit a ngakipi, iteni nyedaun akure kon. Epedori akiring bon ainakin ngikilinga arai kiwaakin iyong nakwaan kon kotere akinyam. Epedorete ngakipi adaun akure anikon arai kimat iyong kesi tolomasi nakwaan. Ikwaan pei akiroit ngina ka eger lo enyamere Akiroit a Akuj.

Eyakasi ngagiran ngache dir na kitatamete ngoni kidiama enyame a Akiroit a Akuj.

Kisoma ngagiran nugu:

Akitamunet a Etal 8: 3; Matayo 4: 4

Yeremia 15: 16; Esekiel 3: 1-3

Akitoodikinet a Yoana 10: 9-10

Yoana 6: 27

Akitadapet:

Nakaneni ani kisasi atoriamutu ngikilinga ani a Ekapolon, echamitae ngoni kinyami Akiroit a Akuj. Nabo ani kisasi ngoni dir atochoiasi akiroit a Akuj, erai akiroit ajokon akinyam Akiroit a Akuj. Ejoikinit enyame a akiroit a Akuj ikoni eger lo enyamea akine nginyia.

(Ejoikinit eketataman isisauni akitadapet naga lokejokon wadio. Todod jik eger lo enyakaya akine nginyia, meere loger a etom. Ipedori iyong kingolik eger lo etiakakatar ngaor kech. Kotere nyipedori iyong toyen nginyia lu enyamit akine esaa lo ikienyikinea iyong ngaor keng. Nakaneni ipedori iyong akiyen nginyia lu enyamit etom kotere akisemere ngaor keng, kainyo nyenyakaene ngesi nginyia kipirisaar.)

Iliki etom akimuj keng kongina emam anyakaikin. Nakaneni aite, amesek ka akine enyakaenete kesi akimuj kech tanang ipirisaar. Mono ekingaren iwaakinete kesi nginyia nakituk kech sodi tonyakaikis akooyen ani ekisidi kilikosi. Nabo erubakini akimuj ngina anakookes kech wadio. Ekisidi nabo kanguna kiyarut kesi sodi topedoreta anyakaikin nabo. Eyeni aite atamar ani kesaki ngesi ariamun ajokis daang ka ngikilinga lu itorunito lonyia, iitanitae ngesi enyakaikini ka akilikor nginyia ngakilikoret ngakaalak.

Ipiding nikitamanara:

Matayo 4: 4

Akigogokinet:

Ani kisasi ngoni elomutu Akiroit a Akuj tooma yok, Echamitae kirai aite na enyakai nginyia. Tokona bocha, kimiekisi ewapa akitatamet a Daudi alotooma **Ngjeosio** 34:8, "*Kiir kare toyen eger lo ejokia EKAPOLON Akuj!*"

Wara nyiikok ekile losorokit alotooma abolia! Akidwang kongina, kimiekisi kire eliaka sodi elomutu Akiroit a Akuj tooma yok!

Ngakiro na igirio:

AKIWAPAKIN NGAKIRO NA ASUBASI

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinak nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Akilaanakin:

Echamitae eketataman ka ngikasubak etich luche a ekanisa ilaanakinete ngirukitos a ajore a ekanisa sodi nakis kesi alolomu na iruorotor kidiana akitatamet nabo tomora ipiding nikitamanara. Ejoikinit akilip dang imarunitae alotooma etich lo. Esibit epedori eketataman ariamun alolomu naajokon kanega sodi topedorea akingis ewae a akitatamet ali ajokon noi. Anakitatamet kanaga a, kingis elemanerete kesi alolomu na etia ai kotere akinyam Akiroit a Akuj. Arai jumapili bon a, kori ngirwa cha daang anawikit?

Ngakiro ngache Nakiruoro:

Erai Yesu elope amugati a akiyar. Alotau, erai akwaan keng akiring yok nabo atamata ngoni ngaakot keng. Akiroit a Akuj ngesi erai ngakile nakimasi ngoni. Ani pekinyam ngoni nabo atamata loger lo esakitere, kipedori ngoni atapalagaga. Emaseenete

ngikaalak yok echai ataparach daang. Achepak kiriamuni ngoni alolomu, sodi atopedosi akimat ngakile ka akinyam akiring akolongit daang. Kiyeni ngoni atamar epedorete ngamuja nu akitogogong ngawat yok. Nakaneni kingereene ngoni jiik akinyam akimuj na a Etau. Kinyameene mono ngoni Akiroit a Akuj akolongit daang a? Kori tani dang anawikit? Ani kimat ngoni ngakile ngadikidio anawikit ka akinyam akiring nadiochichi alolap, nabo nyikinyam ngamuja nache, iyeni iyong dir atamar ibuni iyong topalagag. Nakaneni ani kisasi torubak irai itwaan nia ngikilinga, kori ani kisasi iyong toriam ngikilinga arumoret a edeke, ipedori akinyam ngamuja ka akimat ngakile na einakinete akwaan kon ngikilinga. Aloger alopei kangolo, tominak akinyam Akiroit a Akuj.

Kirai ngiketatak alokanisa, ani kisasi ngoni atotinga ngakile na kipotokini adakar loger a akine ana itanita niajokon kori ani kisasi ngoni atotinga ngikilinga lu kichoikinea adakar, iitanitae ngoni kiinakini. Akuj alolomu na kitogogongio ngoni kotere akinyam Akiroit keng. Kiyeni ngoni daang atamar iitanitae ngaberu na itanakete ngide kimuja niajokon nabo tamata ngakipi na itemokino sodi topedoreta ariamun ngakile na itanakete ngide. Ikwaan ka eger lopei lo esakitae alokasubak etich a ekanisa. Echamitae ngoni dir kinyami Akiroit a Akuj ka akimat ngakipi a akiyar akolongit daang arai kisasi ngoni akipotor ngakitatamet naajokak ka arionokin na iteni.

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a ngaarei — 2

Nakesiaunak: Eraí akítatamet a Abibília aka a itwaan kadaang a, korí eraí aka a ngikaríkok make a?

Ngakichiket ngache na iatakinítæ kotere Eketataman nakítatamet na a ngaarei:

Ngakíro natenoyek a akítatamet:

- 1. Alosal a akítatamet kana, ejoikínit ngikítatama eyenete atamar, enyarit Akuj ekirístoit daang topoloor ka akisub etich a Ngakíro Anaajokak.*
- 2. Alosal a akítatamet kana, ejoikínit ngikítatama eyenete atamar ainaki Akuj ngitung daang akiroít keng, meere cha ngikaríkok ngidikidio make.*
- 3. Alosal a akítatamet kana, ejoikínit ngikítatama iitanete akiyen akiroít a Akuj kotere kesi ngikulepek sodi topedoreta apolore anakíroít ka asubakin kotere etich a Ngakíro Anaajokak.*

Ngagíran na ejoikínit eketataman isomæ esaa lo esubakinaakar akítatam akítatamet naga:

*Apudunet 19: 16 -19; Apudunet 20: 18-19
Apudunet 33: 12-20; Apudunet 34: 29-35
Ekimar 11: 16-17; Ekimar 11: 25-29
2 Ngikorintoí 3: 18; Ngiepesoi 4: 11-13*

Alimoret a Eketataman:

Araakasi Ngisrael ngitunga luseuna a Akuj, nakaneni peasakete kesi akiruor ka Akuj. Apotu kesi tolimokis Musa kisuruor Akuj kotere kesi nabo apedorete kesi apupokin ngakíro a Musa. Tolimokis kesi Musa tamasi, “Nakaneni tochoite kimiekini sua eruoro ka Akuj ani kemam kipedori sua akitu.” Arai Musa itwaan iche niti gela a etau. Abu ngesi kilip Akuj tama, “Kítatamæ kare ayong ngíroítin kon sodi katoyen iyong nabo atorubak

akisak ajokis kon” ka “kidodikinae tokona apolou kon.”
Amina Musa Akuj nabo tasak akiyen ngesi lojojokon. Abu ngesi toloma nayakau a Akuj ngirwa daang, na abu itwaan daang kingolik erukitene keng ka Akuj, kainyo edodiunit ereet keng atamar eyei Akuj nikeng.

Meere arakau itwaan nigela a etau ayenikinitere Musa ani a ngide a Israel aluche, nakaneni pe aemit ngesi Alomar nayakau a Akuj nabo arai ngesi itwaan nigela anakigieno ka akerit keng Akuj. Nyepedoro ngisrael nikaalan akidodiun akigieno kech ani Akuj lojojokon nabo arubakinit akiroit naga alotooma awoun kech akiwap Akuj. Tanyara Akuj ngisrael ngitunga lukaagongok a ngakes na tonger akiruk ka kesi kainyo epedori akiar kesi a angoit keng. Tolimok ngesi Musa tama, “Iriam iyong ekimue anikang.” Ayeni Musa atamar erai akiyen Akuj ka arukit ka ngesi ketepedori ngesi ariamun amina ka Akuj. Abu ngesi kingit Akuj atamar eruko ka ngesi nabo kedodik ngesi apolou keng ta akitatam ngesi ngirotin, kainyo asaki ngesi akiyen Akuj ta arubakin akisak amina keng.

Musa ekile logo lo ariamuni ekimue a Akuj kori lo a arikoru, pearai itwaan ni erakarit etereku. Ayeni ngesi atamar arai arikuor a ngide a Israel eegos ngolo nyepedori ngesi akiwok. Abu ngesi kingit Akuj kotere akingarakino, na ebala Abibilia abu Akuj tolema agogong ache a Etau keng ngina ayei ni a Musa sodi kiwaak ni eyakasi ngikarikok ngiche na apotu kesi todwara. Abu Jochua, ngolo arai ekengarakinan a Musa tongo nabo tasak ngesi akiratakin ngikarikok luche anakidwar. Tolimok Musa ngesi tama, “Kirakarit iyong etereku kotere ngakiro kang a? Arai bo tarakasi ngitunga a EKAPOLON daang ngikadwarak dae nabo topedori EKAPOLON akiwaakin Etau keng nikech!”

Kirai ngiketatak ka ngipastae, meere etich yok ngesi araun ngikekobak a ngakiro kiding ngitunga ka Akuj. Enyaritae ngitunga daang ka ngikanupak daang potu

ngaren Ekapolon Akuj “kidodiut apolou keng ka akilokonyikin tooma lokikwaane keng ta apolou na erubi jik.” Etich yok kirai ngiketatamak ka ngipastae ngesi “asubakin ngitunga keng kitemokin kotere akisub etich ... tanang nikiliworor ngoni daang lu kipolouni.” Ngesi atamar, etich kang arai eketataman ngesi abunere tooma loboyor a Akuj ka akiyen Akuj ta akitogogong luche potu kesi dae tooma loboyor a Akuj. Arai mono ayong ekarikon lo ikoni lo alokanisa a?, ekarikon lo ikoni Musa, ngolo alomuni isunyakina tooma loboyor a Akuj nabo ngolo asaki ngitunga a Akuj daang tolomut loboyor a Akuj ta aliwor lu epolok alotooma akiroit a Akuj a?

Akilip:

Akuj apa, kilip ayong ka Musal, “Kitatamae kare ngirotin kon sodi atopedo akiyen iyong nabo atorubak akisak ekimue.” Loger lopei asubea, kemuit ayong akingolikin apolou kon ka akidodiun apolou. Kingarakinae ayong atokodakin loboyor kon. Elipi nabo Akuj apa atamar, ipedori iyong abukokin Etau kon lotunga kon daang sodi topedorea ekanisa kon imorikina aapei akidodiun apolou kon anakwapin.

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet:

Ejoikinit eketataman isisiauni akitatamet naga iruoro kidiama ngamuja ngagelagelae nabo ngae epeyounitoe lokiriam ngolo. Ejoikinit ngesi isisiauni ekoi a ngamuja a 3 kori 4 ta akitatamun kidiama ngamuja nguna lokejokon. Nyechamitae ngesi iruoro kidiama ngamuja nguna nikooyen nakaneni kitatamuu lokejokon sodi topedorea ngesi ariamun alolomu na iruoror kidiama akiring a akitatamet. Epedori ngesi alemun ngikitetemesinei ngigelagelae a ngamuja kori ekitetemes a ngamuja anasubasi anadakar. Akiroit nateno a ekoi kalogo ngesi akingarakin ngikitatama kitamakis kidiama atamar erai mono Abibilia akimuj be ngae, nabo ngae echamitae enyami ngesi.

Epewae a ngamuja kanguna kesi:

1. Ekimuje a adakar lo erai ngitunga luapolok make kesi epote nakaneni kidongo ngide nawi.
2. Ekiriam a Ngiturkana lo enyameta ngikiliok akou a akine ana eputoe kori ajore a ngisorok ache nakaneni nyepete ngaberu.
3. Akimuj nabuakinet ngitunga alakara na elemuni akimat kotere ngikidunyet lu engarakinito ngesi awokokin ngakipi akolongit na edounitor ngesi.
4. Akai a emogaan neni ebuni itwaan daang akinyam akimuj.
5. Ekiriam lo eyei akimuj nakaneni ngitunga lu ipeyounitoe make kesi epete.
6. Ekimuje a awi ngolo erai kepot ngipeyok dang nakinae kesi akimuj.
7. Akimuj ache cha daang.

Akitatamunet a Eketataman:

Ani kerai akiroit a Akuj akimuj, ngesi atamar iitanitae ngoni kiyeni atamar ngae echamitae kipeyounoe bu tanyam.

NGAKINGISETA NAKIRUORO KIDIAMA:

1. Akingiset na a ekingaren: Ngae ipeyounio akinyam ngakiro a Abibilia?

[Echamitae eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut akiroit naga]

Kisoma ngagiran nu:

Akitamunet a Etal 5: 22-33

Akitatamet:

Aseuni Akuj ngide a Israel taraut ngitunga keng a ilope nabo kisuruor kesi a etoil sodi topedoreta kesi akiirar a ngakii kech. Araakasi ngakiro na eruoro ngesi achamunet kiding keng ka kesi. Nakaneni apotu Ngisrael towout akiirar etoil a Akuj anikech. Apotu kesi toloto ni eyei Musa tolimokis ngesi atamar topupok ngakiro a Akuj kotere kesi sodi nyepedoreta kesi apupokin etoil a Akuj nabo jik. Tolimut kesi tamasi, kipot sua eiirasi ngesi akiiraret apei, nakaneni nyetoka sua nabo dang ani kiira sua ngesi nabo kipedori sua atokere. Tani ngikarikok a ngitunga apotu towout akiirar etoil a Akuj kotere kesi. Abu Musa toliwor ekekoban a ngitunga ani Akuj. Ebala Abibilia abu Musa kiruoro ka Akuj a eret ka eret nabo kikokbak Musa Ngisrael ngakiro na alimuni Akuj.

Alotooma **Apudunet** 33:12-13, Abu Musa kilip Akuj, *“Ibala iyong kiyeni ayong kotere ekiro nabo ariam ekimue anakonyen kang.’ Tokona ani kariamunit ayong ekimue anakonyen kon, Kidodikinae ayong erot kon, sodi atopedorea akiyen iyong nabo atopedorea arubakin akisak ekimue alongaren kon.”* Ayeni Musa atamar arai akiyen Akuj ka erot a Akuj ngesi epedorea ngesi ariamun ekimue a Akuj, nabo topedorea ngesi akiyen Akuj lojojokon. Daudi ngolo iruoro Abibilia atamar erai itwaan ni emina Akuj alotau keng ngesi abu kilip alotooma **Ngieosio** 27, *“Ebala etau kang anikon, ‘Tasak*

eret keng!’ Ereet kon, EKAPOLON, apedori ayong akisak ... Kitatamae ayong erot kon, EKAPOLON.” Nakaneni apotu Ngisrael ngikaalak torubakis esechito na abu ekimue a Akuj todaun anikech.

Ngesi atamar, ejok mono aliwor ngikarokok make iitanitae esakete akiyen ereet a Akuj a? Ani kitachu iyong tama ee, atamar ngikarokok esakitae,” ngesi atamar epedorete ngikarokok akitatam lu nyeraakasi ngikarokok alotooma ekanisa kidiana akiyen Akuj.

2. Akingiset nakiruoro na a ngaarei: Ngae ejoikinit eliwor ekarikon kori ekasuban etich alokanisa?

Ekoi:

Echamakina eketataman isisiauni ekoi edio itemem ka ngakiro na eyeni. Ejoikinit erai ekoi kidiana ekaurean Loturkanit niti itatami ikoku etich lokitetet. Echamitae ekoi isiakini niti ekurworit ikoku ngini asubakin etich ka arubakin elosi ngaren tanang ni eyenunea asubakin etich ngolo. Echamitae ekoi imarunit eger lo akurworitor ikoku ngini asubakin etich ngolo ka eger lo alosio etich wadio kotere engarakinitae ikoku. Echamitae eketataman kisisau ekoi lokojokon.

Ngitichisio ngulu ngiche kesi lugu:

1. Akidorokin akimuj.
2. Adukokin akai.
3. Asubea ngimalea a amod ka akau etich ta eger lo echoikinitere kesi.
4. Akiyok ngakinei, ngaatuk kori ngikaala.
5. Ka etich eche nabo lo eyenete ngiturkana.

Akitatamunet a Eketataman:

Achepak kinupit ngoni atamar nyikipedori asubakin etich a Akuj kotere be nyikiyeni eger losubet etich ngolo, nakaneni erai Akuj Apa ngolo enyarit ngide keng daang potu kingarakis akisub etich anawi, nabo erai Akuj eketataman lo emina anaikin ngakiro kotere ngide keng, sodi topedoreta kesi akitatama akiyen esube etich. Emam nyikilimuni atamar abe nyesubete ngide yok etich a awi kotere nyeyenete kesi esube etich. Kitamari ngoni ejoikinit kesi itatamasi akisub etich. Iteni dir ikwaan per ka eger lo esakitae alokanisa.

Abolia:

(Ejoikinit abolia na a akitatamet ana a ngaarei esubakinio kanega. Eyakasi ngakiro a abolia tooma losal a akitatamet, nakimaret na a 46. Ani kelema eketataman alolomu a Yesu anabolia, epedori itwaan ni elemarit alolomu na a Nikodiamas alomun eringa eketataman elemunit ipotorit akitatamunet a eketataman na eyei kidiama naga.)

Akitatamunet a Eketataman:

Ikote ngikiristoi lukaalak ngitunga lu eya lokiriam logo. Nyeyenete kesi atamar esaki Akuj kesi topolooros ananupit kech nabo nyiitanito kesi araun ngikarikok lu esubete etich alokanisa. Esaa lo anyaraa Akuj Musa ekingaren, Abu ngesi kimaima Akuj tobongonok atamar tomea itwaan iche tosub etich ngolo. Tolimok ngesi Akuj atamar amamakar ngesi aosou nasubet etich lo anyarakinit Akuj ngesi akisub, nakaneni abu Akuj alope tama, apedori ngesi ilope erukosi ka Musa engarak ngesi etich. Kiwapak Musa ngakiro a Akuj na kirukosi ngesi ka Akuj nabo nak ngesi ibore daang ni eiitanit ngesi alotich.

Alimoret:

ALIMORET A EKANISA A OLEPISHET

“Apote ngimeanara a CMF ekaru a 1988 alimokin sua akiroit anakwap kosi. Anyaritae akwap ngina ekiro keng Oltulelei. Kitakisi kesi ngikanisae ngikan-kauni. Alotooma ngikanisae ngulu, apotu ngikaalak kech nyerubakis eloose ngaren, mati ekanisa a Olepishet bon. Kipuroe Ekapolon! Kisubakinit sua Akuj etich alokwap ekitoe kotere ngikaru ngitomon ka ngikan-kauni. Ayei ekasukout a ekanisa loa anyaritae Ole Kijabe lokanisa kosi. Amojongit ngesi nabo akerit Ekapolon. Aminakinit ngesi akilip ngirwa ngulu kotere ekanisa sodi topedorea ariamun ngitunga lusorok. Abu Akuj atach ngakilipasinei. Tokona ngirwa lu, eyakar ekanisa a Olepishet ngikasukou a ekanisa 5 lu idokokinitoe ngakan. Eyakar ekanisa nabo dang ngitunga lusorok.

“Amamakar kolong ekanisa a Olepishet epastait, nakaneni kilakara sua kotere arikuor a ngikasukou a ekanisa aloger alo idodikinitotor kesi luche arimatoi. Alokkanisa a Olepishet, eyakatar ngitunga alachakina ngina epedorea itwaan daang asubea etich ainakinet na ainakini Akuj ngesi. Alokkanisa kosi, ngikasukou a ekanisa kesi ibatisate ngitunga, ngesi atamar ngulu idokokinitoe ngakan kesi esubete etich ngolo. Tokona, apoloor ekanisa lojojokon noi. Kiyakar tokona sua ngaten 6 a ngikanisae kosi. Kipuroe Ekapolon! Nabo kiyakar sua akimorikina kaapei ka ngikinisae luche lu eyakasi diyete kosi ngulu nyeraakasi ngika a CCC. Kirai ekanisa, kiyakar sua akimorikina ka adakar na a ere a ekanisa a Olepishet. Idodikinit adakar ekanisa arimatoi nabo topupi ngakiro keng. Kipuroi Akuj!”

*~ Patrick ole Sayialel,
ekasukout a ekanisa a Olepishet,
2008*

Kisoma ngagiran nu:

Ngiepesoi 4: 11-13

Akitatamunet a Eketataman:

Enyarit Akuj ekiristoit daang topoloor ananupit keng. Ejoikinit ngoni daang kiyeni Akuj nabo atosubakin kitemokino kotere etich keng. Kiyeni ngoni atamar, epedorete ngiboro lusubet etich aliwor pas arai pe kesubere etich ngesi atamar, esaki Akuj ekiristoit cha daang tosub etich. Tokona bocha, kinyaritae ngoni daang akisub a ekanisa. Kitam atamar esaki Akuj ngikarikok a ekanisa daang tarata ngikasubak etich keng. Erai esaa lo kilemarea ngoni alolomu eruko ka Akuj ta akisak akiyen ngesi bon kipedorea ngoni apoloor ananupit ta asubakin alotich keng.

Ngagiran Nakitamara:

Ngieosio 27: 8

Ngakiro na litanitae Kidodiunae:

litanitae erukitos daang anajore a ekanisa tokienyikin ngesi ilope bon sodi kingolik atamar anaket ani eyei ngesi alotooma ekanisa. Apolounit ngesi mono lojojokon ananupit a?

litanitae ajore daang anakiriamriam kingolikin ngesi ilope bon sodi kingolik atamar nyo ngakiro natenoyek keng nguna eyakasi tooma anupit. Edodit ngesi araun itwaan ni epoloor ananupit ka asubakin itemokino sodi topedorea Alomar itemokino tooma lotich a ekanisa?

Arumoret:

“Ekoe, ejok noi ebari a Akuj nabo echwaana ngesi noi toos!
Ngae epedori akisisaun ngakiro na
edungunit ngesi ka eboyor keng!

“Ngae eyeni ngitamen a Ekapolon?
Kori ngae apedo akitatam ngesi?

“Ngae nakanuan alemiki Akuj ibore
idio ngini ejokinit ngesi etachi?
Kainyo erai kolong ngesi asubi ibore daang nabo erai
agogong keng ayakatar ngiboro daang,
eraakasi ngikeng.

Min apolou nia a Akuj jik! Aamen.”

(Ngiroma 11:33-36).

Potu ngoni daang atasaka ereet a Akuj ka apupokin etoil keng
anakiro keng, sodi atopedoreta akiyen ngesi ekwaanikinotor ka
ngesi.

Ngakiro na igirio:

Abolia:

(Kingolik **Yoana** 3: 1-21; **Mariko** 10: 17-31)

(Eyakasi ngikerworok nguomwon tooma nabolia na. Ejoikinit kesi daang enapete enape loturkanit.)

Ekerworon loa 1 – Nikodiamas (*enapi ngesi ewaru lo iutare*)

Ekerworon loa 2 – Yesu

Ekerworon loa 3 – Ekasukout lokabaran ngolo eyenikinitae (*enapi ngesi eworu lo iutare*).

Ekerworon loa 4 – Ekewapan a Yesu

(Anakisiakinet a abolia, ewei Yesu alongaren amaniyat kibooyete ekewapan a Yesu ka ngikitatama niti isemeete abolia. Elomuni Nikodiamas esibit pe esaki ngesi itwaan kengolik ngesi loger lo elolotor ekerikan anamoni.)

Tolim Nikodiamas tama:

Yesu, ayeni ayong atamar ibunit ani eyei Akuj. Napei kolong esiakinea ayong abunere lokanisa kiinak iyong ayong ngiboro lukos kaalak. Arai kolong ayong ekebootonit. Amamakar ayong ngaatuk, amam aberu kori ngaropiyae na eutar. Abarit tokona ayong, atingit aberu ka ngide ta ngisipaan lukaalak a ngibaren, nabo apedori atoriam aberu nache atipei ka ngide lukaalak ta ngibaren lukaalak nabo. Ani kengolikinete ngitunga ayong, epedori itwaan daang akiyen atamar irai iyong Akuj na iposi ebari.

Elimuni Yesu tama:

Kalimokinit iyong iteni atamar, emam itwaan epedori Alomar napolou a Akuj mati kidoun na a ngaarei.

Nikodiamas:

Awa iteni! Arai ayong ekiristoit lo idounitoe na a ngaarei nabo kebatisao ayong kolong ngikaru 15 lu alunyarosi.

Yesu:

Nyiyeni iyong sek atamar epolouniyete ngide a? Ibala iyong kibatisao iyong kolong ngikaru 15 lukolong alunyar, nakaneni eringa iboi eboyor lo ikwaan ka lo a ikoku.

Nikodiamas:

Nyo eger a ngakiro kon? Arai ayong itwaan ni karimae.

Yesu:

Emamakar ikoku etich lo esubi nabo ngesi eiinakinitae ibore daang ni iitanit kori ni esaki ngesi. Esaa cha daang lo ikalounio ikoku ngakile kori akimuj kori tani ibore idio ni esaki ngesi aboliar, einakini itiokeng kori nakaatokeng ngesi ibore cha daang ni esaki ngesi. Isaki iyong kainak ayong iyong ibore daang, nakaneni tamam etich kang lo isubi iyong.

Nikodiamas:

Nakaneni kedounitoe ayong na a ngaarei.

Yesu:

Nakaneni na iliworor edia lokeyokon; akingarakin epastait achoikin ngikiristoi lukiteat. Ori kimiekinea iyong kelenger etau sodi toliwor itwaan a Akuj? Ori iraunea iyong ekajion lo eyeni Akiroit a Akuj ka akingarakin adakar nyeenyam engatuny lokeruruman, ekipe ngitunga? Isaki tani dae araun ekasukout lo eyakar ngide – ngitunga lu ipedo iyong akirik taraut lu idounitoe na a ngaarei kori esipaanit lo erai ekon a ilope lo ichoikini iyong?

Nikodiamas (*iruoro tolosi*):

Nakaneni nyasaki ayong atoliwor ekasukout alokanisa. Asubakina ayong aliwor ekasukout a ekanisa anikalapatan a ekanisa.

(Emotun ekasukout lokabaran lo eyenikinitae tanangu ni eyei Yesu dio toriedik alongaren keng.)

Ekasukout lokabaran lo eyenikinitae:

Lokookeng a Akuj, nyo echamitae ayong asubakin atoriamunea akiyar nanyedaun?

Yesu:

Echamitae iyong kirichak ngakitatamet a ekanisa.

Ekasukout lokabaran lo eyenikinitae:

Asubi ayong nguna daang. Nyeringa ayong aloseene lomurok jik. Nyedeseene ayong aberu ka ngide kang nikaronon. Engaranakini tani aberu kang ngakingarakineta ngaarei apiar anak a ngitak.

Yesu:

Nakaneni eringa idiakit akiroit na esakitae. Ipedo ainakin ekebootonit ibori idio a? Kotere nyo eringakatar apei anatomon a ngibaren alu kolong kainakini ayong iyong ngulu eruosi nabo togiros alosipaanit kon?

Ekasukout lokabaran lo eyenikinitae:

Nakaneni eraakasi ngikang. Eitanit ayong kesi atochoikinea ngitunga a awi kang.

Yesu:

Kainakini kolong ayong iyong kesi sodi topedorea iyong achoikinea awi kang sodi kipoto iyong kesi dio bu kiwapak ayong.

Ekasukout lokabaran lo eyenikinitae:

Kewapak iyong a? Aliwae ilosi iyong?

Yesu:

Alosi ayong lokebootok akitan. Alosi ayong akisililing ngitunga lu esurur ngitai. Alosi lotunga lu engeritoe sodi ainak kesi ngawiyei. Alosi ayong lokadeakak etojok kesi. Alosi ayong naberu engarak kesi. Alosi ayong lode sodi atoting kesi. Alosi ayong Loupe ka Ngitoposa sodi epeyou kesi potu Napolou a Adis. Alosi ayong lomusalaba atotoan kotere ngitunga daang, anierumor atoyar nabo sodi ainak kesi akiyar. Ekisidi alosi ayong asubakin ngawiyei

a itwaan kadaang. Kiruki ayong ka Apa kang, kilipi, atanyamete ngakiro a Abibilia, aminakin Akuj noi ka ainakin Akuj ibore daang ni atingit ayong tani bo keteriamunit ayong ngichan dang.

Ekasukout lokabaran lo eyenikinitae (Kiruorik ngesi elungakina nabo kimungimungi akou keng):

Esibit nyapedori ayong akiwapakin iyong loger ngolo.

Yesu (Kingolik ngesi ka ngikitatama luche daang):

Egogong ekasukout Alomar Napolou a Adis akidwang ekaal lo elomari lokol a Eturkanit.

Ekewapan a Yesu (Iremari ngesi lokojokon alokicholong keng alokiding ngikitatama luche tama):

Ani ngae epedori dir ayuun?

Yesu (Kingolik ngesi ka ngikitatama luche daang):

Egogong akiroit na anitwaan, nakaneni epedor ibore daang ani Akuj. Pe asaki ayong akibil emosiring a ekanupan, akidwang nguna apedori ayong akitatam ngesi akudokin ka akitiditeun. Akiroit ngina ngesi alimokinitor itwaan daang bu nikang loger a ikoku aniichi, kangini emamakar etich lo esubi na apedori ayong achoikin ikoku ngini. Nakaneni emina ikoku apakeng nabo esaki apoloun toliwor itwaan niapolon loger lopei ikoni apakeng. Abunit ayong akidodikin esi erot ka Apa ta akingarakin esi kitatamas akikwaanikin ka ngesi anapolore kus a ngikaru a ngikaalak sodi topedoreta esi aliwor ngitunga a Akuj lukiyenikinitae. Nyesubakinosi ngakiro nu atipei, nakaneni “Potu nikang esi daang lu kinuit eegos, kesiangari ayong esi. Kiwoko eegos kang kitatamas anikang, kainyo apalaana ayong nabo etiditeuna nakaneni iangarete esi.”

AKICHOK ETICH:

Tobongok ngakingiseta a Eketataman:

Alolomu na etia ai abu ayong atolema niti asubi akitatamet?

Abu ayong atolema alolomu anakilip kotere ayong ilope ka ajore nache kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong niajokon sodi atopedorea akitatam itemokino a?

Ekokini ayong apedori asubakin etemokino kotere akitatamet nakamoi che ai?

Ngiwaitin mono alu a akitatamet pe arakasi lukengarakinak nabo pe arakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere?

Ngiwaitin mono alu a akitatamet arakasi lu atiyaara kwap nabo taraakasi lu ebiribiriakinito ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Eyakasi mono ngirukitos a ajore ngulu idodiunito apoloun ka akitemokino anakiroit sodi topedoreta kesi alemar etich alotooma ekanisa a? Nyo eraakasi ngainakinet kech nabo ikoni Akuj enyarit kesi ai? Ngae epedori akitatam kesi dio topedoreta kesi asubea ngainakinet kech etich loger lo itatameta ngikaureak ngide kech?

Eyakasi mono ngirukitos a ajore ngulu nyidodiunito apoloun anakiroit apei kooyan a? Ikokinio epedorio adukokin kesi sodi topedoreta kesi apoloun anakiroit ai? Ngae epedori akitatam kesi?

Akilaanakin:

Na ilakineta eketataman ka ngikasubak etich luche ajore a ekanisa, ejoikint kesi emorete ka ngirukitos a ajore a ekanisa ngakiro ngache na iitanit ekanisa ka ngakiro na eyakar adakar kotere etich a ekanisa. Kiruoro ka kesi eger lo epedorere akilomun kesi tooma esube etich a akiroit a Akuj. Kingit kesi eger lo enyaritor Akuj kesi toloto akimor ka luche etich logo. Kiruoro ka kesi eger lo epedoreta kesi aliwor lu esubakina itemokino kotere etich logo.

Ngakiro ngache nakiruoro kidiama:

Kiyeni ngoni atamar ngide ngulu nyitatamitae nabo torikino, nyepedorete apoloun totinga eboyor loajokon. Eliworosi kesi lu eyei ekiwog kori nyepedorete akiyen eger lo esubeta etich edio na nyepedorete akingarakin anawi. Nabo dae, ngide lu itatamio ka arikin eriamunete eboyor loajokon. Nyelimokina Yesu ngoni bon atamar atoloto nakwapin daang sodi etarautu ngitunga lu nyenupito make ngirukitos. Ikoni eger lo akidoun ikoku nakaneni, meere akitatam ngide yok. Abala Yesu kitarautu luche ngirukitos keng. Eger a akiroit kana ngesi atamar arumoret a akidouno a itwaan na a ngaarei, kitatami ngoni kesi ka akingarakin kesi akiyen etich a awi a Akuj tanang ni epolorotor kesi kitemokinos nakiroit, torikoreta kesi luche kidounoe na a ngaarei ka akitatam kesi etich a awi a Akuj. Alotooma ekanisa, ejoikinit ngoni kiriki ngitunga luche kidounoe na a ngaarei, ka akitarauun ngirukitos ta araun ngitunga lu itaraunete luche ngikewapak a Yesu.

Ngakiro na igirio:

Akitatamet na a ngauni — 3

Nakesiaunak: Nyo enyaritae Abibilia?

Ngakitatamet ngache na iatakinitae kotere Eketataman nakitatamet na a ngauni:

Ngakiro Natenoyek a Akitatamet:

Asalunet a akitatamet, ejoikinit ngikitatama eyenete ngiwaitin ngigelagelae a Abibilia neni epedoreta kesi anyamea akiroit a Akuj:

- 1. Erai Abibilia akiroit a Akuj nabo ngesi eyakar ngakiro a Akuj. Kotere erai Akuj na epataana, kipedori ngoni akiwaakin anupit yok tooma akiroit.*
- 2. Eyakar Abibilia ngiwaitin ngiarei: Achamunet Nangorot ka Achamunet Nakitetet.*
- 3. Eyakasi ngakitabea ngatomwon kapei ka ngakan kapei Nabibilia. Eyakar Achamunet Nangorot ngakitabea 39 nabo eyakar Achamunet Nakitetet ngakitabea 27.*
- 4. Eyakasi ngagiran nagelagelae tooma Abibilia, eraakasi kesi: ekoi, ngakiro na asubasi, ngakilipasinei, ngieosio, ngitalio, ngakitatamet, ngakitadapet, ngakiro na adwario, ka ngaboliasinei.*

Ngagiran na ejoikinit eketataman isomae esaa lo itatamea akitatamet naga:

Akitamunet a Etal 30: 1-20

2 Petero 1: 19-21; 2 Timoteo 3: 16

Alimoret a Eketataman:

Achepak iwaanari ngamesekin. Eger ngolo ngesi iitanitotor ngamesekin ekeyokon. Ngesi nabo dang ebalat Yesu kirai ngoni ngamesekin nabo, ngesi erai Ekeyokon yok Loajokon.

Erot epei lo eraakatar ngamesekin na iwaarit ngesi lo epedoreta kesi atikokin adaka wapei tanang ni edaunotor nginyia kaneni kidong apua bon. Akiroit ngina ngesi esakitere ngikeyokok kitwarasi ngamesekin ni eyakasi nginyia lukalibak. Kipedori ngoni akikwaanikin ka ngamesekin nabaang nguna. Epedori ekoi edio a Abibilia kori akitab adio ajoikin ngolo kiminakin ngoni anyamea akiroit dio atajamuasi ngiwaitin luche lu eyakatar nginyia a Abibilia. Arumoret, kotere ngiwaitin make lu kiyeni ngoni alotooma Abibilia kesi ngulu, neni ngesi kitwarari ngoni ngisipaan yok. Ngakiro nakijamuari ngoni ngikulepek, ngakiro napei nguna kesi kipedori ngoni ajamuar tani anakitatamet yok.

*Alotooma akitab a **Yoana** 21:15-1, todungok Yesu ekasuban etich keng Petero ngalimokinet ngauni tama, "Ani kimina iyong ayong, kitan ngamesekin kang. Ani kimina iyong ayong kiyok ngamesekin kang. Ani kimina iyong ayong, kitan ngamesekin kang." Ngakiro na iteni ani a Petero eraakasi iteni tani aniyok. Ani kimina ngoni Yesu, kipedori ngoni akitan ngamesekin keng. Kipedori akitatama etana lu enyamit akoro a nginyia kadaang alu eyakasi Nabibilia nabo atorikosi ngamesekin nache dang lonyia ngulu. Kipedori ngoni arubakin kisasi ni eyakasi nginyia a akiroit a Akuj lokojokon kotere ngoni nabo atopedosi ngoni akirik ajore a ekanisa tooma wadaang ni eyakasi nginyia a akiroit a Akuj sodi topedoreta kesi dang aponere toyena akiroit a Akuj lokojokon.*

Akilip:

Ee Akuj Apa, iyong ngesi irai Ekeyokon kang Loajokon. Torikoroe ayong nakipi a akiyar najokak nabo tobobok. Kitoperikini iyong ayong lonyia lukalibak a akiroit dio atopedo ayong akinyam tanang ni emwonea atoriam asegis naajokon. Kingarakinae ayong kewapak iyong ekeyokon lokajik nabo a etau kang kadaang. Kingarakinae kare nabo atoriko luche neni eya nginyia luajokak a akiroit kon, sodi

*topedoreta kesi dang akimwokere alotooma arukit ka iyong.
Alokiro a Kiristo, elipi. Aamen.*

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet:

Ejoikinit eketataman isiakini akitatamet kotere akisisaun ekoi kidiana ngaatuk nguna atwarito ngikeyokok ngulu arakasi ngide lusorok. Peayenete ngisorok ngakwapea nakalaak na eayaarete ngibaren nakaneni, apedorete kesi atwarar ngibaren ngirwa daang wapei. Nakaneni nyepedorete ngibaren akitum lojokon noi, kainyo amunyarete kesi nginyia daang nabo emam ngakile naakalak alepun anikech. Peapedorete nginyia dang arupun niajokon kotere apon tonyamae lojokon noi. Nakaneni na abunio lomoo, apotu ngibaren ngulu todeakakinos lojokon noi nabo totoka lukaalak. Ejoikinit eketataman isisiauni ekoi lo a ngakiro keng a ilope ka ngakiro nakolong apedorit ngesi ariamun achepak, niti edodit ngakiro na esubete ngibaren ka nginyia lu iyokio ngibaren ngirwa daang. Ekisidi kanguna, epedori ngesi akisisaun ekoi kidiana ekeyokon lokooson lo etwari ngibaren keng lowaitin lugelagelae. Etumete ngibaren sodi tolepunoe ngakile nakaalak. Epedori ekeyokon ngolo ainakin nginyia a ewae a epei alolomu na erupuneta kotere asakanar nginyia lowaitin lugelagelae. Na ebunio akamu, erubakinete ngibaren etumito nabo nyikari. Ejoikinit eketataman isisiauni ngikoyo lugu wadio lojokon.

Akitatamunet a Eketataman:

Ebala Abibilia kirai ngoni ngamesekin a nginyia a Akuj.

Akiroit kotere eketataman: Elimunit Abibilia akiroit naga ngalimunet nakos esibit ngakan-koomwon. Ekitetemes, kingolik **Ngieosio** 100:3.

Kingarakinit ekoi logo ngoni akiyen atamar, echamitae ngoni kidaka wadaang Anabibilia meere cha bon akisomare kori akiirar ngagiran ngache make emam akingolikin ngagiran nache. Kiinak kolong Akuj ngoni nikaalan nitwarat alotooma Abibilia na ejoikinit ngoni kiyoki neni wadaang. Ani pe kiyok ngoni wadaang alotooma Abibilia, nyikipedori ngoni apolore atotuma ka agogonger

alotooma akiroit nabo, nyikiriamuni ngoni ngakile nakaalak na kimori ngoni ka ngitunga luce. Nabo dang nyepedorete nginyia a akiroit arupun niajokon, kainyo erai esaa lo kiirarea ngoni akiroit dang Anabibila ngesi epedorea eger a akiroit ariamun alolomu na erupunea aniyok. Nabo dang nyikipedori ngoni asubakin kotere ngirwa lu eyakar akamu na a ngitai. Na elomunea ekipe tooma akiyar yok, kipedori ngoni adakar ananupit yok. Nakaneni ani kinyam ngoni akiroit alotooma ngiwaitin dang a Abibilia, kiriamuni ngoni agogong ka atumes ta ngakile nakaalak na eponito Anakiro Anaajokak sodi atomora ngoni ka ngitunga luce. Erupunete nginyia a akiroit topolokioto ka akilib nabo kipedori ngoni achoiar lokojokon noi. Na eponeta ngichan nakiyar yok, epedori anupit yok nakaagongon akiwaakin ngoni ni a Akuj tanang na ebunio akolongit na eramea akiru nabo.

AKINGISET NAKIRUORO KIDIAMA:

Ipedori iyong atwarar ngaatuk ka ngamesekin kon lonyia lukalibak nabo tooyak, nakaneni tarai nyiyeni ni eyakasi nginyia luajokak ai?

Akitatamunet a Eketataman:

Aloger alopei kangolo, iitanitae ngoni atoyena ni kilosi atosakasi nginyia luajokak lu kitwarakini ngibaren, iitanitae ngoni nabo dang kiyeni eger lo kianyunea erot yok alotooma ngiwaitin ngigelagelae alotooma Abibilia.

Akitatamet:

Erai Abibilia ainakinet naajokon na ebunit ani a Akuj. Etingit ngesi ngakiro a Akuj nguna kiinakinete ngoni akiyar nabo kitatama ngoni eboyoto eboyor lo italakari Akuj. Erai akitab ngina kibukonokini ngoni ngakiro a Akuj kotere akiitanit yok. Abibilia ngesi kidodeanakini ngoni Akuj. Alotooma Abibilia, idodiuni Akuj eboyor keng niyok itorunit nakiro keng, lotalio keng, nakitatamet keng ta ekian keng alotunga. Akitorun nakiyen eboyor a Akuj ka ngirotin keng, kiyenuni ngoni aminakin ngesi ka akisak ekimue keng. Kiyenuni ngoni nabo dang eger lokipedorea aliwor lukikwaan ka Akuj ta asakun ekimue anikeng. Kiyenuni ngoni eger

lo kipuruunio ngesi, eger lo kiruoror ka ngesi, eger lo kipupokinea ngesi ka eger lo kilipea ngesi. Kiyenuni ngoni eger kimorea ekisil aapei ka ngesi.

Esaki apa Loturkanit topupokis ngide keng na isuruorikinea ngesi kesi. Esaki ekile Loturkanit topupok aberu keng ngesi na isuruorikinea ngesi. Esaa lo emoreta Eturkanit ka epae keng ngakiro, emorete kesi ekoi lojokon na epedorete kesi akisak ipei kech topupok esaa lo iruoror niche. Iruoro Akuj kainyo esaki ngoni atopupokisi. Ekanisa ngesi erai akikobet a Kiristo nabo, ngikanupak cha daang kesi eraakasi ngide a Akuj.

Kiyeni ngoni daang atamar eyakar akiroit agogong. Epedorete ngilam akiwan itwaan nakaneni epedori apiaro akingarakin itwaan. Eraakasi ngakiro a Akuj na eya tooma Abibilia ngakiro a agogong na iteni. Kotere ngulu ewounete apupokin ngakiro nu, kesi eyaunete ngilam a anyunyura a Akuj ka akitu na a ekingaren na alomuni nakwapin nakolong awounea Adam apupokin ngakiro a Akuj. Nakaneni kotere ngulu epupete ka akiwap ngakiro nu, eriamunete apiaro ngina eyauni ekimue a Akuj ta akiyar nakitetet na eyei nia Kiristo.

Kisoma ngagiran nugu:

Akitamunet a Etal 30: 11-20

2 Petero 1: 19-21; 2 Timoteo 3: 16

Kimiekisi atamasi “kimalae ayong!” ani a Abibilia sodi toyeneta lojokon kidiana ngakiro nakatalarak a Akuj nu.

Ngakitamet:

Kotere asubakin akitamet naga, epedori akiroit be *Nyo erai Abibilia?* akingarakin eketataman. Eyei ikitab niichi ni erai epewae a akiroit kanaga “*Ayenuar Abibilia.*”

Erai Abibilia atukot a ngakitabea a ngatomwon kapei ka ngakan-kapei. Enyaritae ngesi na “ITALEUNO” kainyo itorunit nia Akuj ana italeuno ta nabo kitatami ngoni eger lo kiliworor lu kitaleuno.

Eyakasi ngikitetio ngigelagelae a ngagiran Nabibilia: Ngakiro nakolong asubasi ka ngikoyo ta ngieosio ngitalio ka ngakichiket ka ngakitadapet ka ngakiro na adwario ta ngaboliasinei.

Eyakasi ngiwaitin ngiarei tooma Abibilia: Achamunet Nangorot ka Achamunet Nakitetet. Eraakasi ngakitabea a Achamunet Anangorot ngakitabea nakolong apote eringa Yesu nyidouno na kitatamete ngoni kidiama Achamunet Nangorot, atamar arukito ngitunga a Israel ka Akuj akitorun lotal a Musa. Kitatamete ngakitabea a Achamunet Anakitetet ngoni kidiama Achamunet Nakitetet ngina kipedori ngoni ariamun ani a Akuj akitorun nia Yesu.

Kitatamete ngakitabea nugu daang ngoni kidiama ajakaanut ka ngisien ta amina a Akuj nabo kitatamete kesi daang ngoni eger lo kipedorea ngoni ariamun arukit naapolon a ekisil ka Akuj.

Ngakitabea a Achamunet Anakitetet

Eyakasi ngikatabea 39 nagelagelae tooma Achamunet Nangorot.

Mono ekingaren eyakasi ngakitabea ngakan a Musa, enyaritae kesi daang nabo “Ngakitabea a Ngakichiketa” kori “Ngakitabea a Etal” kesi nu **Akisiakinet, Apudunet, Ngilawi, Ekimar, ka Akitamunet a Etal**. Kitatamete ngakitabea nugu ngoni kidiama asubuno a ngawapin ka ngitunga ta ibore daang ni asubi Akuj. Kisisiakinito ngoni ngakiro na asubasi ekingaren ka ngakiro nangorok a akisech yok ta atiakar yok ani a Akuj ta akisiakinet a arekinet a Akuj nakilachunea ka ayuun ngoni. Kitatama ngoni ngikoiyo ka ngikitetemesinei a ngitunga a ngikaalak alu ayenikinitae. Kitatama ngoni kidiama ngitalio a Akuj kotere akiboi eboyor lo eteneeno ta akisiakinet a ekoi a ngitunga alu araakasi Ngirael ngiseuna a Akuj a alope.

Nabo eyakasi ngakitabea ngatomon ka ngaarei na a ekoi: **Yochua, Ngikatubok Ngakiro, Rus, 1 Samuel ka 2 Samuel, 1 Ngikapolok ka 2 Ngikapolok, 1 Ngakiro a Ngirwa ka 2**

Ngakiro a Ngirwa, Esira, Neemia, ka Esita. Kitatamete ngakitabea nugu ngoni ngikoiyo lu a iteni kidiama eger loa ekiliak a ngitunga a Akuj. Achepak ewapito kesi ka apupokin ngakiro a Akuj dio topia Akuj kesi. Nakaneni awounete kesi ngapakin nakos kaalak apupokin ngakiro a Akuj, dio kirira Akuj kesi.

Nabo eyakasi ngakitabea ngache ngakan, “Ngakitabea a Aosou ka Ngieosio”: **Yob, Ngieosio, Ngakamatak, Eketataman,** ka **Eeos a Solomon** kori **Eeos Lokebusean Noi.** Kilimokinito ngakitabea nu ngoni lokejokon kidiama aosou a ngiketatamak a Israel aapei ka ngieosio lukaalak ta ngakilipasinei.

Nabo eyakasi ngakitabea ngatomon ka ngakan-kaarei, “Ngakitabea a Ngikadwarak a Akuj.” Ekingaren eyakasi ngakitabea nakooyak igiritae, eraakasi kechi: **Isaya, Yeremia, Akigoro, Esekiel,** ka **Daniel.** Achepak enyaritae kesi “Ngikadwarak Luapolok” kotere ewoyak ngakitabea nguna niti igiritae. Anierumor eyakasi ngakitabea ngatomon ka ngaarei nauriesik. Ngakitabea nguna kesi nugu: **Osea, Yoel, Amos, Obadia, Yona, Mika, Naum, Abakuk, Sapania, Agai, Sakaria,** ka **Malaki.** Achepak enyaritae kesi “Ngikadwarak Luchiik” kotere euriaka kesi niti igiritae. Eraakasi ngakiro na eyakasi nakitabea nu ngakiro a Akuj na elimokinit ngitunga keng lu aseuni ngesi. Eyakatar kesi ngakiro ngaarei. Ngakiro a eriras arai kiwou ngoni apupokin ngakiro a Akuj ka ngakichiket a abuuno ta apiaro arai kilung ngoni ngasechesea yok, sodi atopupokisi ngakiro a Akuj a ngitai yok kadaang ka asubakin ngakiro nguna.

Ngakitabea a Achamunet Anakitetet

Eyakasi ngakitabea ngatomwon arei tooma Achamunet Nakitetet. Kitatamete ngakitabea nu ngoni eger lokipedorea ngoni kirai ngikanupak akiboika ariamun ekisil ka Akuj akitorun nia Kiristo niti kirikit Etau a Akuj. Kitatamete nabo ngoni kidiama Ekanisa, lo erai ngesi arai ajore a Kiristo.

Ekingaren eyakasi ngakitabea nguomwon a Ngakiro Anaajokak. Ngakitabea nguna kesi: **Matayo, Mariko, Luka, ka Yoana.** Kilimokinito ngakitabea nu ngoni ngikoiyo kidiama akiyar ka etich a Ekapolon yok Yesu. Eyakatar ngakitabea nu ngakiro nakaalak nguna esaki Yesu alimokin ngoni nabo ejoikinit ngoni kipupokini a achwaanu kesi daang.

Nabo eyei akitab apei na eyakar ekoi. Akitab ngina ngesi Ngitchisio a Ngimeanara. Kitatami akitab na ngoni kidiama akisiakinet a ekanisa ka ngitchisio ta ngakitamet a ngimeanara a ngiche alu kiyeni ngoni.

Nabo eyakasi ngabaruae ngatomwon arei ka apei na egirakinitae ngikanisae kori ngitunga. Eyakatar ngabaruae nu akiroit a Akuj kotere ngikanupak alokanisa, na ejoikinit ngoni kiwapi kesi kichoikinit kotere epedorete kesi akingarakin ngoni arotokin ngaren ani Ekapolon. Eya ngakitabea ngakan-koomwon nguna egirakini Paulo ajore a ekanisa alotooma ngakwapin ngagelagelae: **Ngroma, 1 Ngikorintoi** ka **2 Ngikorintoi, Ngigalatiae, Ngiepesoi, Ngipilipi, Ngikolosai,** aapei ka **1 Ngitesolonike** ta **2 Ngitesolonike.** Eyakasi ngabaruae ngauni na egirakini Paulo ngikarikok alokanisa: **1 Timoteo** ka **2 Timoteo, Tito,** ka **Pilemon.** Eyakasi ngabaruae ngakan-kauni na egirete ngirukitos a Yesu nia ngikanupak. Ngabaruae nguna kesi: **Ngieburaniae, Yakobo, 1 Petero** ka **2 Petero, 1 Yoana** ka **2 Yoana** ka **3 Yoana,** ka **Yuda.**

Ekisidi eyei akitab na enyaritae **Akitoodikinet a Yoana.** Erai ngesi dang abarua na egirakinitae ngikanisae, nakaneni pe anyaritae ngesi jiik abarua kotere eoi ngesi niti igiritae. Erukitos a Yesu lo anyaritae Yoana ngesi egiri abarua naga sodi kitogogongio ngikanupak lu aboliare. Ngidorin lua esal a akitab kana lu ikote ekidor loa 21 ka 22, kidodikinito ngoni ngitorubei lukebuseak a akiyar kidiama eger lo epedorete ngikanupak akikokin akolongit na ebongunio Yesu.

Epiding Lokitamanara:

Akitamunet a Etal 30: 14

Ngakiro na idodiunitae:

Epedori akitatamet na ayaun akiroit nadiochichi alotooma akitatamet a Abibilia. Ngitunga lu epedorete akisomare ejoikinit iwaakinete akiroit nateno dio kisomata Abibilia na ejoiinit kesi isomaate wadio ngirwa daang. Ani itwaan idio a awi ni eyeni akisomare, ejoikinit itwaan ngini isomakini ngitunga a awi luche wadio a ngirwa kadaang, tarai akiroit nateno ngesi akisomare Abibilia wadaang. Aloger kalo, esi ngulu nyipedorete akisomare, ipedorete ariamun alolomu na aapupokin ngakiro daang a Abibilia. Ejoikinit ngipastae ka ngikasukou a ekanisa eriamunete alolomu na isomaata Abibilia etia ni etia aapei ka ngitunga a ekanisa, kismaenen wadio esaa cha daang lo iriamea ajore a ekanisa, sodi toriamuneta lu nyepedorete akisomare akiirar ngakiro daang a Abibilia dio kimwoketa.

Arumoret:

Ejoikinit eketataman isisiauni ekoi kidiama alakara a ekaal arumoret a akiru akitep ta alakara kech arumoret a akiru akiram ataparach nache kotere eyenete kesi atamar enonokearosi nginyia. Ejoikinit eketataman isisiauni ekoi lo itemem ka ngakiro na aanyuni ngesi a ngakonyen keng a ilope.

Ikoni akitatamet naga ne. Esaa lo kipupio ngoni akitatamet naga, kiyeni ngoni atamar ebunit akiru kori esiak tani akiram. Kiyeni enonok nginyia ta akisiakin arupun. Ilebun ngoni alakara ka akienyun nataparach niti eyei ekimue alemun nginyia ka akisiakin akinyam.

Epedori ekimue lo a ekaal akilelebun niyok sodi atokienyutu ngoni nataparach elilim atasakasi nginyia a Akiroit a Akuj.

Ngakiro na igirio:

AKICHOK:

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinak nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Etia mono eger lo ayenea ayong ngakiro a Abibilia niajokon ai? Ayeni mono ayong ngesi niajokon nabo apedori akitatam alotooma ngiwaitin keng daang a?

Kipedo ayong ka ngikarikok luche a ekanisa akirik ajore nache a ekanisa alotooma ni edakare nginyia alotooma Abibilia a? Eyakasi ngakiro ngache na ejoikinit ngoni kilokonyi atopedoreta akirik ajore a ekanisa niajokon alotooma Abibilia etia ni etia a?

Akilaanakin:

Na ilakineta eketataman ka ngikarikorok luche ajore a ekanisa awikit na a, ejoikinit kesi ingitasi ngakingiseta nakabeanak kingolikineta eger lo eyeneta ngikanupak luche lu Abibilia niajokon. Epedorete kesi kingitas, “Iyenete esi ngae erai Aburam Anabibilia a?” “Iyenete esi ngikooyo ngidi kidiana Elija a?” “Ekokini emeanara Paulo erauni ekiristoit ai?” Ejoikinit itamete kidiana ngirukitos a ekanisa lu eponeenete lokanisa jiiik, nakaneni nyeraakasi kesi ngikarikorok. Ingarakini akirooit naga eketataman akiyen lojokon eger lo eyeneta ngirukitos a ekanisa luche Abibilia ka akingarakin ngesi toyen eger lo itojokia akitatam ajore a ekanisa niajokon.

Ngakiro nakiruoro na iatakinetae:

Kisiakini ekiruor eger lo nyesaketa ngide lusorok aramar ngibaren tasakareta nginyia nakwapea na nyeyenete kesi. Loger lopei ngolo, nyesakete ngiketataamak ayaar ajore kech tooma lowaitin a Abibilia ngulu nyeyenete kesi niajokon. Kirai ngikeyokok, iitanetae ngoni atorebo ngiwaitin a Abibilia daang sodi atoyeneta lojokon noi dio atopedoreta ngoni akirik ngitunga a Akuj tooma ebari a akitoit keng Anabibilia. Alotooma **Ngieosio** 23, ebala Daudi Ekapolon ngesi erai ekeyokon keng ngolo erikit ngesi tooma ni eya nginyia lukalibak ka ngakipi na ewaasi. Aloger alopei kangolo, kimiekisi atorikosi esipaait a Kiristo wadaang ni eyakasi nginyia alotooma Abibilia.

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a nguomwon — 4
Erot loa ekingaren lonyamet Akíroít a Akuj:
Akiírar kori Akísomare

Ngakichiketa na iatakinitae kotere Eketataman nakitatamet na a ngoomwon:

Ngakiro Natenoyek a Akitatamet:

1. *Alosal a akitatamet kanaga, ejoikinit ekitatama iitanit apupokin akiroit a Akuj anagiran.*
2. *Alosal a akitatamet kanaga, ejoikinit ekitatama esubakin a alemuna sodi kiira jiik ngakiro a Akuj isomao ikeunitae.*
3. *Alosal akitatamet kanaga, ngikitatama lu epedorete akisomare, iitanitae tolemunos akisomare Anabibilia ngirwa daang.*

Ngagiran na ejoikinit eketataman isomae esaa lo esubakinaakar akitatam akitatamet naga:

2 Ngikapolok 22: 1-14 (*Ariamunete ngikasubak etich a Josia ngakiro a akitab a etal, isomakinio*)
Neemia 8: 1-8

Alimoret a Eketataman:

Nyikipedori ngoni atiakar aosou anakiirar. Na kisakea ngoni akiyen iteni a akiroit, itemokino atamar kiira ngoni ngiwaitin daang a akiroit. Na kisakea akiyen arai kejok lopae yok, kipedori akimor ka ngesi ekoi ka ngesi nabo atopupokin atolimutu akiroit na elimuni ngesi. Alotooma Abibilia, eyakasi ngiwaitin 26 tooma Nabibilia neni kitatamea Akuj ngoni atamar, ani pe kiira kori kiwou apupokin, nyikipedori ngoni achoiar.

Ani kirai ngoni ngikanupak, kipedori ngoni daang alimun atamar kisaki akiyen Akuj ka akiyen echami keng ewapakisi ngirotin keng. Nakaneni egogong akiyen Akuj arai pe kipupi ngoni ngesi. Kiinak Akuj ngoni ngakiro keng sodi atopedoreta akiyen ngesi ka ariamun ayan ka ngesi. Arai kisaki atolomasi tooma lokejokon anakiyen Akuj, erai akiroit ajokon ngoni alemar alolomu eirasi ngakiro nakilimokini Akuj ngoni ka apupokin dir ngakiro a Abibilia.

Na ebunio ekaloton anakwap anakalonan kining ngamesekin kon dio topedosi akiwapakin ngesi, nyepedorete ngamesekin akiwapakin ngesi. Nakaneni ani kirik iyong ilope ngamesekin irai ekeyokon kech, epedorete kesi akiwapakin iyong awadaang ani ilosi iyong kainyo kiyenete kesi iyong nabo eyenete etoil kon. Ebalala Yesu, "Epupete ngamesekin kang etoil kang. Ayeni ayong kesi nabo kewapakinete kesi ayong" (Yoana 10:27). Kiyenuni ngoni etoil a Ekapolon a? Kiiranari ngoni ngakiro a Akuj jiik sodi atoyeneta ngoni etoil a Ekeyokon yok atopedoreta ngoni akiwapakin ngesi a?

Kimiekisi etatama ekanisa ka akirik meere cha kotere ngakiro, nakaneni kotere ekitetemes lo kisubi ngoni ngikulepek ka alemar alolomu na kiiranarea akiroit a Akuj.

Akilip:

Ee Akuj Apa lo iyei nadis, ayeni ayong eger lo ejokia akiyen etoi kon ka apupokin dir ngakiro kon. Nakaneni kiiranari ngoni jiik ngitoilio luche ngulu nyeraakasi ngika a Ekeyokon yok, nabo atochamut ngoni niti kirikio kibatar. Kingarakinae ayong, atopedo akidarun ka apupokin etoil kon ka ngakiro kon. Kingarakinae ayong eiira ngakiro kotere ateni. Kingarak nabo ngikitatama kang alokanisa kitatamas akiirar ngakiro kon ka apupokin etoil kon itorunit nakitatamet naga. Alokiro a Yesu elipi, Aamen.

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet:

Ejoikinit eketataman isiakini akisisaun ekoi lo kotere akisisaun ekoi a aite alotooma ngirwa lu a akamu. Kainyo emam ngakipi eyakasi nabo emam nginyia erupunito, na eger ngolo ikari aite. Atipei nabo edeakakin na totoan. Ejoikinit eketataman isisauni ekoi logo lojokon wadio itemem ka ngakiro na aanyunit ngesi a ngakonyen keng a ilope.

Akitatamunet a Eketataman:

Kiruor kidiama ngulu idounitoe na a ngaarei nakaneni potu kesi tadarosi loger alu ewounete kikar nabo todekakinos sodi totoaka kotere akamu.

Nyepedori itwaan akiyar arai pe kenyam ngesi akimuj na a akwaan. Aloger alopei kangolo, nyepedori ekanupan lo eyei tooma Kiristo akiyar kotere akiroit na iteni arai pe kenyam ngesi akimuj na a etau. Ikwaan ka eger lopei iitanitor ekajion akimat ngakile ka akinyam sodi topedorea ngesi ariamun ngikilinga. Erai akiroit ajokon kotere ekiristoit akinyam akimuj a etau nabo tamat topedorea alosit ngaren kotere etich a Ekapolon. Eyakasi ngirotin ngiarei luajokak lusubakinet akiroit na: Ngesi akinyam akiroit a Akuj ka akimor akimuj a Ekapolon aapei ka ngikanupak luche anakilip. Kipedori ngoni akiruor akiroit na ekingaren akolongit naga. Ikokini iyong ipedori akisomare ka apupokin ngakiro a Akuj nguna eyakasi tooma nakitab na enyaritae Abibilia Na italeuno ka akiyen eger keng loa iteni ai? Kimiekisi ngoni aapei ekobasi akiroit naga.

Akitatamet:

Eyakasi ngirotin ngikaalak lunyamet akiroit a Akuj:

Akiiranar, Akisomare, Akipup, Akitatama, Akitamanar, Akikobanar, Akilip, Akidodiun aloboyor, Akimor ka luche, Akiruor kidiama akiroit ngina

Erai akitatamet naga kidiama ngirotin ngiarei lu a ekingaren lunyamet akiroit a Akuj, akiirana akiroit a Akuj ka akisomare akiroit a Akuj. Erot lo itemokino ngoni lo kotere akisiakin. Ekingaren kipedori ngoni ekiruor kidiama akiirana ani ekisidi kipedori eruoro wadio chichi kidiama akisomare.

Akiirana akiroit a Akuj

Kisoma ngagiran nugu:

*Ngakamatak 4: 1; Luka 11: 28; 2 Timoteo 3: 16
Ngiroma 10: 17; Yoana 10: 27*

NGAKINGISETA NAKIRUORO KIDIAMA

(Ejoikinit ekiruor a ngakingiseta ana arei kanugu erai lo euriana; kimiekisi itwaan ipei kori ngitunga ngiarei tatachut):

1. Akingiset na a ekingaren: Egogong akinyam ngikoiyo pe epupokinit itwaan niche?

2. Akingiset na a ngaarei: Erai mono akiroit aronon arai pe kimisiki itwaan niche esaa lo a akinyam ngikoiyo aapei ka iyong a?

Akitatamunet a Eketataman

Aloger alopei kalo, ejoikinit ngoni kipupokini ngipaalon yok esaa lo kinyamea ngikoiyo, kainyo esaki Akuj ngoni atopupokisi ngesi sodi atopedoreta ngoni akinyam Ngakiro Naajokak kidiama Yesu ka ngesi aapei. Kisomae ngoni akiroit naga anagiran, kipedori ngoni akingolikin eger lo ejokia ngoni kiirari akiroit a Akuj. Arai pe kiira ngoni akiroit a Akuj, egogonger ngoni akiyen Akuj lojokon. Nakaneni ani kipupok ngoni akiroit a Akuj alotooma alolomu daang, ngesi atamar kipedori ngoni alosit ngaren nia Ekapolon.

Kisoma ngagiran nu:

Akitamunet a Etal 31: 9-13

Ekoi:

Mono ekingaren ejoikinit eketataman isisiauni a ngakiro keng a ilope ekoi kidiama eger lo aanyunea Josia akitab a Etal: Na arikitor Israel ngikapolak ka ngikarikok ngulu pe aminasi Akuj, kimuriak akiroit a Akuj ngitunga. Kainyo pe apupeenete kesi akiroit a Akuj ngirwa daang, kimuriak kesi achamunet a Akuj ka ngitalio a Akuj anikech. Awounete kesi akiwap ngagiran alotooma Akitamunet a Etal ngina kipot ngoni esomata. Ekisidi kimuriak kesi Akuj. Nakaneni amina ekapolon Josia Akuj nabo abu ngesi kiliakas ka eger lo ebuunea akilip ni eyei Akuj napei bon. Ngirwa lu eliakare ka esaa lo ilipere, apotu ngikadukok kiraput akitab a Etal a Akuj. Na eirareta Josia ka ngitunga luche daang ngakiro a akitab, tatalasi kesi ngakiro nguna. Apotu ngakiro a Akuj kimuariakis jik kainyo nyirara kesi ngakiro nguna a ngikaru a ngikaalak.

Ekisidi isisauni eketataman ekoi edio a etal a Ngiturkana: Kolong a angorot, eringa Ngiturkana nyirara Ngakiro Naajokak a Yesu, ayenete akiroit nadiochichi kidiama Akuj akasuban. Apotu kesi kilipa Akuj nabo kitamut ekiro be "Akuj." Nakaneni kolong ekingaren achepak, apotu taapakech ka ta ataakech tojongoto akisisare ngikoiyo kidiama Akuj. Alotooma ngirwa lu emuriakineta ngikoiyo ngitunga. Kotere ngikoiyo kimuariakis ngitunga, towout ngitunga akiyen Akuj jik. Kotere ajongoote kesi akiyen Akuj jik, kisiakis kesi akirok ngirotin kech lu iwapete, akidwang akiwap ngirotin a Akuj. Kotere emuriakinete ngikoyo kidiama Akuj ngitunga, nyeyena kesi eger lo etingere arukit na iteni ka Akuj.

Nakaneni elokony tokona ekiro a Akuj tooma angajep na a Ngaturkana sodi atopedoreta ngoni akiirar ngikoiyo a Akuj ka akiyen Akuj nabo. Warasi nyikikok ta apakeng a Josia lu awounete alemar alolomu kiirasi akiroit a Akuj akidwang nguna, kimuriak kesi Akuj jik! Tokona bocha, kimiekisi esiliakakisi akiirar akiroit a Akuj eger cha kadaang alo kipedori ngoni!

Akitatamunet a Eketataman:

Nyikipedori ngoni akiirar akiroit a Akuj Anabibilia mati kisomak itwaan iche ngoni. Kimiekisi eruoro kidiama.

Akisomare Akiroit a Akuj

Alotooma ngakitabea a Ngakiro Anaajokak, kilimokinit Yesu ngoni ngalimokinet ngakan-kaarei, niti elimuuni ngagiran, “*Nyepedoro iyong akisomare a?*” Itamit Yesu atamar arai kipedo ngoni akisomare, kipedori ngoni akisomare Abibilia.

Akiroit nakitamuna a eketataman:

Nyiisomak ngipidingan lu esaa lo itatamea iyong akitatamet. *Nakaneni ani kesaki itwaan iche akiyen ni eriamunere ngagiran nu, eriamunitae ngipidingan lugu nguomwon alotooma akitab a **Matayo** – 12:3, 12:5; 19:4; 22:31. Eriamunitae ngiarei alotooma **Mariko** – 12:10 ka 12:26. Eriamunitae epiding loche alotooma **Luka** 6:3.*

Kisoma ngagiran nugu:

Neemia 8:1-8

3. Akingiset nakiruoro kidiama na a ngauni: Kotere nyo ajokia ani a Esira kisomare ngagiran alongaren ngitunga daang? Kotere nyo ajokia atamar abu ngesi kisomak ileerete?

Kisoma ngagiran nugu:

1 Timoteo 4:13

4. Akingiset na a nguomwon: Kotere nyo ebalar emeanara Paulo ejok akisomare ngagiran alongaren ngitunga niti ikeunitae?

Kisoma ngigiran nugu:

Akitoodikinet a Yoana 1:3

Akitatamunet a Eketataman:

Ebala kipiariae ngoni arai kisomae ngoni ngagiran nabo kipiariae ngoni esaa cha daang lo kiirarea ngoni akiroit a Akuj. Kiyeni ngoni atamar echamakina ngoni kiwaakini akiroit a Akuj tooma yok arai kisasi ngoni alosit ngaren ani Ekapolon. Ani bocha kiyeni iyong akisomare, kiwapak robo ekitetemes a Esira ta akisomare akiroit a Akuj ngirwa daang. Arai keringa iyong nyeyenuna akisomare, topupok ngakiro a emeanara alotooma **Akitoodikinet a Yoana** 1:3 sodi kiliak akiirar akiroit a Akuj alotooma alolomu cha daang.

Kolong anakisiakinet alosi Akuj tooma mana a Eden na eruorosi ngesi ka ngitunga eret ka eret. Ekisidi “*eruorosi Ekapolon ka Musa*” ekadwaran a Akuj “*eret ka eret loger lo iruorotor itwaan ka lopae keng,*” nakaneni apotu ngitunga tooma akirudun diyete Akuj nabo tasaka ekekoban.

*Ngakiro nakitamuna a eketataman: Wara nyisoma ngipidingan lugu esaa lo a akitatamet. Nakaneni ani kesaki itwaan idio akiyen ni eyakasi ngipidingan lu anagiran: Kingolik **Apudunet** 20:18-19, 33:11; ka **Akitamunet a Etal** 5:23-27.*

Tokona bocha, tooma Kiristo ngesi ejoikinit ngoni kiruoror ka Akuj a eret ka eret, loger lopei epedorea ikoku ni eminae ekiruor ka apakeng lo emina ngesi. Na kiirarea ngoni kori kisoma ngakiro a Abibilia, kikoni ngoni ikoku ni itee ereet ka apakeng niti epupokinit ngakiro na iruoro apakeng.

Alimoret:

ALIMORET A EKANISA A KIRISTO NA EBUNIT ALOKANISA A KRISTO A PUSANKI alore a **TRANS-MARA**

“Kingararak ngoni Akuj na ariamunea ayong aosou nadiochichi naga. Kengararak ngesi ayong elope na ariamunea ayong akitab naachi naga na enyaritae a “diary” ngina kainakinit ayong arekinet a akitatamet a akisomare a

Abibilia napei anakisiakinet a ekaru tanang losal a ekaru. Kainyo eyakar ngesi ngidorin lu isomae iyong akolongit cha daang akisiakin akitab a Akisiakinet tanang nakitab na Akitoodikinet. Arai kisoma iyong kechi daang, ngesi atamar, ipedo iyong akisomare Abibilia daang etia ni atia alokaru kaadang. Engarak akiroit naga ekanisa a Pusanki lojojokon noi napei kolong kisiakini sua akisomare kainyo kipedori sua akiyen ngakiro nakaalak ka ngakitatamet nagelagelae, alorot kangolo kipot sua etatamas ngakiro nakaalak lojojokon noi. Nabo dang kipot etatamas ngikoiyo luajokak ngulu kingarakinete sua lojojokon noi. Abuakinit Akuj alakara kotere ajaakanut keng ngina apedorea ayong tanibo kolong kegogong ngakiro anakisiakinet kang na etatamar. Abu ayong engolik atamar abu akiroit naga kingarak ngikasukou a ekanisa, ngaberu a ekanisa ka ngitunga lusorok alokanisa kangolo lojojokon.”

~ Jonathan ole Narasha
Ekasukout, Pusanki CCC nabo tarai
Ekasukout a Arijon a CCC, TransMara

Ngakiro na esakitae kidodiunae:

Na iriamea ekanisa kotere akilip Jumapili, kori tani esaa cha daang alotooma awikit, kimiek itwaan idio ngini epedori akisomare a etoil niti esibit itatami ngesi kisomae ewae lokooyen a Abibilia. Tosubak arekinet topupok Anabibilia. Esibit epedori alolomu alemar ekaru epei kori ngikaru ngikan, nakaneni ajokis ngesi atamar iraarete ngikanupak akiroit cha daang a Akuj. Esibit ipedori iyong akiwapakin ekitetemes a ekanisa a Pusanki.

Ani keyei itwaan idio anawi kon ni epedori akisomare, nak ngesi alolomu apei alotooma akolongit na epedorea ngesi akisomare Abibilia a etoil niti epupokinito ngitunga luche lu a awi.

Ani keyei itwaan lore kon ngini epedori akisomare, nakinos esaa lo eseunitae anawiyeyi kus akolongit apei anawikit na epedorea

ngesi akisomare akiroit Anabibilia ikeunit sodi topedorea itwaan daang alore ariamun alolomu na iirarea akiroit a Akuj.

Esaa cha daaang na eyakar alolomu napupokinet itwaan idio ngini itatami akiroit anagiran, akitatamet na epedori alolomu nakooyen alotooma Abibilia, kape sodi topupok!

Ani kiyeni iyong akismare Abibilia, torek akiroit nateno dio kisoma Abibilia akolongit daang – ani ekisidi, ipedori iyong adaun akisomare akitab daang ka arumor akisomare Abibilia daang etia ni etia. Tosubak arekinet kotere akisomare Abibilia kon, ta akirichakin akigir ngakiro na isomae iyong.

Epiding lokitamanara anagiran:

Ngiroma 10: 17

Arumoret:

Anakwap ka Amerika, eyei eeos lo eminasi ngide aeore akolongit na a esukul kech a jumapili ngolo ebala kona, “Kisoma Abibilia kon ngirwa daang, na ipedori apoloun, apoloun ka apoloun!” Kimiekisi atoyena atamar kisomae ngoni Abibilia yok ngirwa daang dio atopedoreta ngoni kire apolore alotooma anupit yok ta arotokin ngaren ani Ekapolon.

Anakitab a ekadwaran **Yeremia** 35:13, abu Ekapolon kingit ngitunga a Israel akingiset na nabo erubakinit ngesi kingisit ngoni dae tani tokona: “*Nyipedorete esi akidiaun ngakichiketa topupokis ngakiro kang a?*” Kimiekisi atachutu kotere iteni: “Ee, kipedori sua apupokin!”

Ngakiro na igirio:

AKICHOK ETICH:

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemar ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinat nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Kikokini ayong ka ngikarikok a ekanisa luche kipedori akitogogong ngirukitos luche a ekanisa kiirasi kori kisomata Abibilia daang etia ni etia ai?

Akilaanakin:

Ejoikinit eketataman ka ngikarikok luche erubakinete akingitanar ngakingiseta na ikote nu anakitatamet a awikit anabeen alunyar toyenea ngesi eger lo apedosi ajore a ekanisa akiyen Abibilia.

Ngakiro nakiruoro na iatakinitae:

Na elosio ekile akirikare ngagetei, etingi akau ka ngimalea a amod, auno naloket kori esebo. Ngiboro lu kesi epedorete akingarakin ekerikan akiar agete. Epedori ngesi aseun iborosit ni itemokino esaa cha daang lo elosio ngesi erika. Ipedori ekerikan eche kingolik atamar, ketemokinosi akau ka ngimalea a amod ngesi kotere etich keng, kingolikinete loche atamar ketemokino ngesi esebo kotere Erika keng, ngesi atamar epedori ipei kech daang asubea etich keng iborosit nisek eyenikinit ngesi alotich kangolo. Epedori itwaan iche ni erekinit akirumun agete alemun auno sodi alokakin namoni kisurumea agete. Epedori ekile eche arekin atamar nyalosi ngesi akirikare agete nakaneni akidwang nguna, elemuni esebo bon dio ani iriamunos ka atwom a ngagetei tasaka akiar. Nyerai akiroit ajokon atamar iborisit ani eseuni itwaan tosubea etich. Akiroit naajokon ngesi akiar agete toriamunea ngesi akimuj a ngitunga a awi keng. Ingarakini iborosit itwaan akiar agete, kotere nyebeben akirumun agete a ngakan make, nakaneni epedori aseuni iborosit ni itemokino asubea etich ngolo.

Ikwaan pei ka akisomare Abibilia. Nabo ani kirek ngoni aliwor akiroit yok nateno ngesi akisomare Abibilia, nyekachitae atamar arekinet ani kiwapi ngoni atopedoreta ariamun akiroit yok nateno. Akiroit na ekachitae ngesi ariamun yok akiroit nateno na kisasi. Nabo dang, kingarakini arekinet ngoni atoriamutu akiroit ngina. Arai pe kiwap ngoni arekinet anakisomare Abibilia, kipedori ngoni iteni akisomare ngiwaitin a Abibilia lukaalak, nakaneni nyikipedori akisomare luche. Kingarakini arekinet ngoni akiyen ngakiro nakisomae ngoni ka na eringa nyiisoma. Nakaneni bocha, kimarunit ngarekinet ngache na epedori itwaan kori awi kori tani ekanisa akiwap sodi kingarakis kesi akisunyakin akisomare Abibilia daang. Eyakasi ngarekinet nakaalak na epedorio akiwapakin nakaneni kimarunit ngoni cha ngadi make. Ejoikinit eketataman itogogongi itwaan cha daang kori awi kori ekanisa ngolo nyepedoro akisomare Abibilia daang etia ni etia sodi topedo aseun arekinet ta akirichakin akisomare Abibilia daang. Epedori ngesi akidodikin kesi apei a ngarekineta kanu kori ngache, nakaneni erai akiroit ajokon akiting arekinet.

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a ngakan — 5
Akinyam Akíroít a Akuj: Akiyen Abibília
kotere akíngarakino a Etau a Akuj

Ngakichiketa na iatakinitae kotere Eketataman nakítatamet na a ngakan:

Ngakíro Natenoyek a Akítatamet:

1. *Alosal a akítatamet, ejoikinit ngikítatama eyenete atamar akiirar ka akisomare a akíroít a Akuj ngesi erai akisiakinet a aosou.*
2. *Alosal a akítatamet, ejoikinit ngikítatama eyenete atamar, erai Etau a Akuj ngesi epedori ainakin kesi akiyen akíroít a Akuj.*
3. *Alosal a akítatamet, ejoikinit ngikítatama eyenete atamar, isiaunete anupit ka akiker kori akiwap ekingaren eringa akiyen.*

Ngagiran na ejoikinit eketataman isomae esaa lo esubakinaakar akítatam akítatamet naga:

Isaya 11: 1-9

Luka 5: 16

Yoana 14: 15-27, 15: 26-27, 16: 7-15

1 Ngikorintoi 2: 6-16

Alimoret a Eketataman:

Alotooma akitab a ekadwaran Isaya ekidor loapolon 11, abu ngesi todwar abunere a Yesu. Tolim ngesi tama, “Emini Etau a EKAPOLON Akuj nikeng – nak aosou ka achwaanu, Etau lo a arere ngakíro ka ationis, Etau lo eyenea ka akiker EKAPOLON Akuj.” Nabo kiatak ngesi tama, “Nyetubi ngesi ngakíro kotere nguna itee kori nguna epupi; pearai etubi ngakíro alu kebootok eriyen, sodi toik lupalag. Erami ngitunga a eriras a akituk keng; kotere akianga a akituk keng, etoakete

luaronok. Enapi ngesi ateaneanut loger lo enapitere aruba anaboor, tanap amuno loger lo enapitere aruba anachir.” *Na ayakar Yesu nakwapin, apotu ngitichisio keng kidodiut eboyor lokolong adwari Isaya. Nyirira Yesu ngitunga loger a ngitunga aluche kotere ngakiro na engolikini ngesi ka na eiirari, nakaneni akidwang kongina, ingolikini ngesi tooma etau a itwaan anierumor, kidodiu ngisien ani aya ngikasechak lukaalak ka akirirare lukaalak lu abalasi kiteneeko. Abu Yesu elope kidodiu nyo erai eger a ateneanut ka apataanu dir kotere akiwapit keng ngakiro a Akuj tanang na atonea alomusalaba.*

Nakaneni eringa ngesi nyetoana, Abu Yesu kisuruor ngirukitos keng. Tolimok ngesi kesi atamar apedori ngesi aisikin kesi atipei, nakaneni ameuni ani eyei Apakeng ekengarakinan kotere ngirukitos keng – etau lo a ateni. Tolimok ngesi kesi tama ka ngoni dang, “Itwaan cha daang ni kamina ayong irichakini ngakitatamet kang. Eminakini Apakang kesi nabo kiponi sua nikech sodi atodukokisi awi kosi nikech. Itwaan cha daang ngini nyiwapi ngakitatamet kang.” Kimina mono ngoni Akuj a? Arai kisasi akiyen dir atamar kimina ngoni Akuj, iitanitae ngoni kingolikini ngitichisio. Kiwapi ngoni ngakiro keng a? Etia akiwapit na kiwapit ngoni ngesi ai? Lokojokon kori wadio cha? Etiae lokimina ngoni Akuj ngesi ngolo. Nakaneni amina, amina na iteni ngesi nakeleleban. litanitae ngoni kiminakini Akuj lokejokon nabo epeyentu ngesi lokejokon kiboikin tooma yok lokejokon. litanitae ngoni kikenyikin sodi engolikinos arai kiyakar ngoni eboyor ka etau lo a Kiristo, atarata ngulu nyikirirae kori nyikilimuni kotere ngakiro na kitee kori na kipupi, nakaneni kiristo ngolo etubi ka alimun itemem ka eger lo esubi Apa. litanitae atokienyikinos sodi engolikisi arai kidodiunit atamar nyo mono erai ateneanut ka apatanu na a iteni

anakiwapit yok Akuj esaa lokilemunea ngoni ngapirio yok ta akiwapakin Yesu.

Elimunit Paulo ebala nyikuruo sua “ngakiro na itatamio a aosou a ngitunga, nakaneni kiruoro a ngakiro ana itatami Etau a Akuj, erai kisisanakini lu aanyut ngakiro nguna.” Nabo “itwaan cha daang ni aanyu Etau a Akuj, epedori ayenun aronis ka ajokis a ibore kadaang, nakaneni emam itwaan epedori akirirare ngesi, kotere; Ngae eyeni ngitamen a Ekapolon kori ngae epedori akirik ngesi?’ Nakaneni eya ngitamen a Kiristo.” Kiyakar ngoni ngitamen a Kiristo a? Etia anupit ka akiwapit na kiyakar ngoni kotere akitatamet a Akuj ai? Na kiriraa ngoni luche, kirirae ngoni kesi kotere epit a Etau a Akuj kori kotere ngakiro na kitee a ngakonyen yok kori na kipupi a ngaki yok kanege? Esaa lo kitatamea ngoni luche kidiama ngalemet, kisubi ngoni kongina kotere be etoriamutu kesi apiaro a Akuj a? kori kotere kimamakar ngoni anupit sodi eitana alemun ngalemet atoriamuneta apiaro a? Mono na esecheta ngitunga luche, kiriraene ngoni kesi a erot alo esaki Akuj a? Ani bo esaa lo kisechea ngoni, kiinanakini ngoni ngitunga luche alolomu na kirionokineta ngoni sodi kitobuareta ngoni nakitiditeuna na eyei akiwapakin Yesu a? Esaa lo kitatamea ngoni, kitatami ngoni kotere aosou a ngitunga kori kingisi ngoni Akuj kisuruor ngoni akitorun Lotau keng, nakaneni kiyeni ngoni ngikulepek atamar emam ibore kipedori ngoni asubakin, nakaneni ani a Kiristo kipedori ngoni asubakin ibore daang a?

Kimiekisi atotinga ngitamen ka Etau a Kiristo! Kimiekisi atokera Akuj nabo erirata ta alimor kotere Etau a Akuj, meere a aosou a ngitunga.

Akilip:

Apa Akuj, kitiditeuna anakingolikin Kiristo ani erumor engolikinos sua ngikulepek. Kirira ngoni kotere ngakiro na iteete ngakonyen yok ka ngakiro na epupete ngaki yok dang. Nyikidodiuuni ngoni ateneanut ka apatanu anakiro ana kisubi ngoni kadaang. Nyikisubi ngoni nabo nyesubete tani ngitunga lu eyakasi tooma lokanisae yok. Ngapakin nakos kaalak, kingolianakinete ngitugna lunyerai ngikanupak ngoni nabo kiteete akisech yok ta amonis yok aapei ka aosou na erai ayok a ngikulepek nabo nyiteete kesi Etau kon ka Aosou kon na sodi kitengero kesi iyong. Alotooma Abibilia, ibu iyong kichikichik a ngakichikakinet anakaalak atamar ibukokini iyong ngitunga Etau kon. Tobukokinae ayong Etau kon ka ekanisa kang, dio topedorere ayaun ngakwapin daang diyete kon.

Ngakiro nakitamuna:

Akisiakinet:

Ejoikinit eketataman isiakini akitatamet naga kotere akisisiaun ekoi a ekiditeu keng. Ejoikinit ngesi isisauni ekoi kidiama akolongit na asubea ngesi ngakiro na arai abaangu, nabo asubi ngesi alo kiditeu nakaneni nyeyena ngesi atamar, arai ibore ngini abaangu. Ani erumor ejoikinit ngesi isisauni akitatamet kori ekoi lo ebunit alokasukou keng alu engarakinete ngesi akitatama aosou alotooma akiroit naga.

Ngikitetio ngiche a ngakiro ana ichonganakinio ka ngikoiyo kesi:

1. Ikoku niichi itwangi anamoni bon.
2. Ikoku niichi engeri akiwapakin ngakiro a ngikaureak keng ta ekoi lo etatameanea ata keng ngesi.

Akitatamunet a Eketataman:

Na kitatameta ekingaren ngikaureak ka taapa yok ngoni ngikoiyo kidiama aosou, pe kitatamete kesi ngoni kainyo kiyakar ngoni sek aosou. Kitatamete kesi ngoni ngikoiyo lu sodi atopedoreta ngoni ariamun aosou.

NGAKINGISETA NAKIRUORO KIDIAMA:

1. Akingiset na a ekingaren: Ikokini ikoku eriamuni aosou ai?

[Ejoikinit eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut]

Akitatamunet a Eketataman:

Achepak, nyesakete ngitunga akisomare kori akipup akiroit a Akuj kotere ebalasi kesi be nyikichojarit kesi akiroit ngina. Nakaneni kitamari be nyikinyami akiroit a Akuj kotere ileleba sek ngoni aosou nabo kichojarit. Kisomae ngoni kori kipupi akiroit a Akuj etatamatar aosou ka achoiar. Ebiribirianakinete ngikewapak a Yesu jiiik ngikoiyo lu etatamene ngesi kesi, nakaneni arubakinito kesi

epupete ngikoiyo ani ekisidi kingita kesi Yesu kidiana eger kech. Alotooma abarua a **2 Petero** 3:16, elimunit emeanara Petero ebala ngabaruae na igirit emeanara Paulo eyakatar ngitamen lu egogong akiyen kori achoiar.

Kisoma ngagiran nu:

Ngitichisio a Ngimeanara 8: 26-39

Akitatamunet a Eketataman:

Na ariamunea Pilipo ekapolon a arieng a Isopia niti isomae ngagiran a ekadwaran a Isaya, kingit ngesi kechoiarit ngesi ngakiro na esomae ngesi nguna. Tatachak ekapolon a arieng ngesi tama, *“Ekokini ayong apedori ai meere mati kesisiak ichetwaan a?”* Esaa lo isomare ngakiro a ngagiran, ikoni eger lopei yok. Kisomae ngoni ngakiro sodi eiirasi ngoni ngikoiyo, nakaneni loger lopei a ngirukitos a Yesu ka ekapolon a arieng a Isopia, kibala ngoni, *“Ekokini ayong apedori achoiar akiroit naga pe arai mati ketatamik itwaan iche ayong ai?”*

2. Akingiset nakiruoro kidiana na a ngaarei: Arai kesaki ikoku akitatama aosou na alotooma, ngae ejoikinit ngesi epupokini?

[Ejoikinit eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut.]

Akitatamunet a Eketataman:

Na esaketa ngide ariamun aosou, emam nyesakarete kesi nia ngide aluche kitatamas aosou, eloose kesi ni a ngitunga alu mojong. Iboikinosi kesi diyete ngakejen a ngitunga alu eraakasi ngimojong dio topupokis ngikoiyo kech. Epupokinete kesi ngikoiyo lukaalak sodi kiirasi epei a ekoi daang nakiiraret nakos kaalak. Na ewouneta kesi achoiar, ingitasi kesi ngakingiseta. Wadio, wadio kisiakis kesi achoiar eger a ngikoiyo ka ariamun aosou. Esaa lo kisakea ngoni akitatama aosou ani a Akuj, kilosi eboikinos diyete ngakejen a Akuj ka akiirar ngakiro keng na eponito anagiran. Na kiyakar ngoni akingiset kidiana ibore idio ngini nyikichoairit ngoni, kingisi ngoni Akuj anakilipasinei topedo ainakin ngoni aosou

alotooma akiroit ngina. Kotere ngae emojongit kori epol akidwang Akuj kori ngae ngini eyakar aosou nakaalan akidwang Akuj? **Yakobo 1:5** ebala kona, *“Ani keyei ipei kus ni emam aosou, ejoikinit ngesi ilipi Akuj na einakini ngesi, kainyo einanakini Akuj ngitunga daang a apatanu ka ajokis.”*

Akisomare Ngagiran:

1 Ngikorintoi 2: 6-16

Ekoi:

Ejoikinit eketataman isisauni ekoi kidiama ngakiro na adikino epedorosi asubakin arai kewounit ngesi akinup ekoi lo engarakini akitatama kidiama aosou. Ekitetemes, arai tama ngesi awouni ngesi akinup ekoi kaapakeng lo eruoro kidiama ebu lokanyaman anamoni, kotere be eiirari ngesi apaakeng isisanakini itwaan iche ngakiro na asubi ngesi. Kori kepedorit ngesi atamar, nyanupit ngesi ekoi ka ataakeng kidiama emukunyo ka elachit, kotere nyiiruoronosi ngimukuny ka ngilach, ngesi atamar ekokini ataakeng a emukunyo epiari ngesi ai? Kepedorit ngesi akinger akiwap aosou alotooma ekoi nabo kepedorit alosit kipasa anamoni tongopik inaa kori tanyam ebu. Kori kepedorit ngesi awoun akitatama arimatoi ka akiwap ngakiro ta aliwor itwaan ni iitanit ngakiro na esaki ngesi ilope ka apoloun toriam amonis ka ngiwog.

Akitatamunet a Eketataman:

Tani bo pekitami ngoni kidiama ngesi ngirwa daang, kiyeni ngoni daang atamar ebuni anupit ekingaren achoiar. Kigienosi ngide yok, na enupete kesi ngikoiyo yok eringa kesi nyechoiara. Na epoloorotor kesi ka ariamun ngakiro na esakete anakitatamet, ngesi atamar epoloor anupit sodi togogonger awuaru kech. Loger lopei ngolo, ebuni akiwapit dang eringa achoiar. Na kilimokinea ngoni ngide yok atamar ejok kesi akiker ngoni tani esaa lo

nyesaketa kesi akiker ngoni, nyepedorete kesi achoiar eger lo ejokia mati kiwapakis kesi ka akitatama alakara a akiwapanakin ngakiro yok. Kingolik ngoni daang ngitunga lu engerete akinup ekoi loajokon lo epedori akingarakin kesi sodi tongero akiwapakin ekoi loajokon. Eraunete kesi ngikelewak kori ngikokolak kori ngikudunyet lukamonak.

Abolia:

Alotooma abolia na, ejoikijnit ngitunga ngiarei ibooyete alongaren ekanisa alokicholong. Ejoikinit itwaan ni a nguuni elomuni. Kipeyout luarei epeyonon sodi kimalas. Ani erumor echamitae kesi kipeyout ngesi kiboikin lokicholong. Ejoikinit epeyonon engeri, niti ebala nyanupit ngesi atamar epedori ekicholong akitemokin ngesi. Epedori ngesi adakakin kwap na kiruma ngileech. Iningete ngipaalotin keng akimaima ngesi niti elimito ngakiro na ikote: “Kiboi sua alokicholong nakaneni, nyeukoro sua,” nabo “egogong ngesi na eyakar ngikilinga, kingolik a arai ngesi akitoe naajokon na eyakar ngakejen nasua.” Nakaneni erubakini epeyonon engeri akiboikin, elimuni ngesi akiroit na ikoni: “Nyanupit ayong atamar iwaakito esi ngikilinga kus daang lokicholong, esibit ikangakinea esi lokicholong lo,” nabo “epedori ngesi akitemokin esi nakaneni meere ngesi atamar, be epedori ngesi akiting ayong,” ta nabo dang “awou ayong akiyen eger lo epedori ngesi akiting ayong. Eyakasi ngakejen na esubitae a ngasua losal a ekicholong nyepedori akitoe na eyei kiding ekicholong akigang ngakejen keng.” Ekisidi, iboikin epeyonon, nakaneni meere itemokino. Nyetapi ngesi ekicholong nakaneni egwangakini ngakejen keng lokicholong. Epedori itwaan daang akingolikin atamar iteni nyiboi ngesi.

Akitatamunet a Eketataman:

Na kingerio akinup ka akiwapakin aosou na kiinakinio ngoni, nyikipedori ngoni ngikulepek aanyun aosou make kirai ngoni. Echamakina ngoni kisunyakini atonupa ka akiwapakin sodi engolikisi aosou na kiriamuni ngoni niti esubi etich. Nyikipedori ngoni akodakin ni eya ngiboro ngiarei, ngitamen ka aosou yok. Ikwaan pei ka ngakiro na a ngagiran. Echamitae ngoni kinupi jik ka akiwap ngesi tani pe kesubi etich dang. Ani erumor kipedori ngoni achoiar ngesi. **Ngieburaniae** 11 ilelebasi ngikoiyo kidiama ngitunga lu anupito nabo tokerito Akuj. Peapedori Aburaam akinup a anyaronot a Akuj ka akimiekin awi keng nabo ta arubakin akilomit lore a awi keng. Aseuni ngesi anupit ka akiwap Akuj sodi topirae ngesi aapei ka lokookeng lo edounio kotere akitoodikinet nakaililion a agogongu a Akuj, nakaneni arai ngalesea keng kesi apotu kingolikisi ngakiyookinet a akichikakinet, nakaneni meere ngesi elope. Abu Musa dang, nyirichak ekimue a ekapolon a akwap a Misiri sodi kiwapak ngesi anyaronot a Akuj na arikio ngide a Israel anarikonot a akwap a Misiri. Toseu atamar katoboliar ekapolon a akwap a Misiri aapei ka ngide a Israel luche dio kingolik ngesi akitookidinet a agogong a Akuj aloger alo epudunio Akuj Ngisrael alo Misiri, nakaneni abu ngesi dang nyiingolik akichikakinet na echikakinitae ngesi.

Loger a anupit a ngikiliok kalu, ejoikinit ngoni kireeun ni a Akuj a anupit ka akiwapit na itemokino, atajala ibore daang ngini esaki akiratakin ngoni ananupit ka akiwapanakin yok Akuj. Esaa lo kisoma ngoni Abibilia, ibore ni kiwouni ngoni achoiar nabo togogong ngoni akinup, iitanitae ngoni kilimokini Apa yok lo eyei nadis atamasi, “*Anupit ayong; kingarak ngakiro na awounit ayong akinup.*”

Akiroit nakitamuna kotere eketataman, **Mariko** 9:24

Alotooma **Akitamunet a Etal** 30, Alimokini Musa ngitunga toreeunosi potu ni a Akuj ka akiwapakin ngesi a ngitai kech ka ngitamen daang. Sodi tolim Musa tama, “*Itiliwori Ekaplun Akuj na erai Akuj kus ngitai kus ka lua ngalesea kus lu iwapito ngakiro sodi tominakineta esi ngesi a ngitai kus kadaang torubakineta ilomito*

nakwap ngina jiiik” (ipiding nia 6). Nabo alotooma ngipidingan lua19 ka 20 tama ngesi, “Abala ayong tokona toseutu kerai akiyar kori akitu, kerai apiaro a Akuj ngilam a Akuj. Anyarit ayong adis ka akwap toliworos ngikaanyunak a ngakiro ana iseunete esi. Tominakisi Ekapolon Akuj na erai Akuj kus, kiwapa ngesi toliworos lu imunosi ngesi.”

Epiding a Ngagiran lokitamanara:

Ngieosio 119: 34

Ngakiro na Idodiunio:

Esaa daang eringa ngoni nyisomakina kori apupokin Abibilia, ejoikinit ngoni kilipi nabo engita Etau a Akuj kingarak ngoni atochoiasi ngakiro nakisomae kori ngakiro na kipupi ngoni.

Na kisomakinea kori nakiirarea ibore iche ngini egogong achoiar ka akinup, kainyo nyikwaan ka aosou na kata apaa yok ka aosou a akwap, ejoikinit ngoni kilipi, *“Anupit ayong; kingarak ngakiro na awounit ayong akinup.”* Ngesi atamar ejoikinit ngoni kitingi anupit ani a Akuj ka akiwapakin ngesi.

Arumoret:

Ngiepesoi 1: 16-17

“Elipit Akuj a Ekapolon yok Yesu Kiristo, apa lo epol atamar kitaanyu esi Etau a Akuj. Kitiliwori Etau ngolo esi lukoosok sodi kidodik esi Akuj, toyeneta esi ngesi.”

Kipedori ngoni akiruk aapei ka Akuj, atokodakinos nanupit loger Aburaam ka Musa.

Ngakiro na igirio:

AKICHOK

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinat nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Echamitae ayong apalikini akitatama ngiwaitin ngiche alotooma Abibilia kotere be nyayeni ayong ngakiro na iruorosi ngiwaitin ngulu a? Apedo ayong akinup ngiwaitin ngulu nabo ewapak ka akingit Etau a Akuj topedo ainakin ayong akiyen ngakiro nguna a?

Ngaiwaitin ta alu a Abibilia eraakasi lukaagongok akinup? Ngiwaitin alu a Abibilia nyepuposi ka aosou a etal yok? Kitam nu: Eraakasi ngakiro nu na iitanitae ngoni kilipi kidiama kotere ajore a ngikanisae yok.

Akilaanakin:

Akolongit na ilakinitor eketataman a ekanisa anawikit kana, ejoikinit ngesi ka ngikassubak a ekanisa etich luche ingisete ngirukitos a ekanisa ngiwaitin alotooma alu egogong kesi akinup, akiwapakin ka achoiar. Ejoikinit kesi ingitasi nabo atamar, nyo ibore ni itogogongit akinup, akiwapakin ka achoiar ngakiro nguna. Ejoikinit itwaan ni ilaunit ngini emorete ka kesi akiroit adio Anabibilia, ngina agogong anikeng ka eger lo apedori Etao a Akuj akingarakin ngesi akitorun nanupit tochoia akiroit ngina.

Ngakiro nakiruoro ngache na iatakinitae:

Kisisanakinio kolong sua ekoi kidiama eketataman a Akiroit a Akuj alo abunit anakwap a ngikakwangak. Pearai ngesi epastait a ekanisa a epei bon, nakaneni elaanakini ngesi ngikanisae ngigelagelae itemem ka eger lo ni epeyeununio. Elanakini ngesi ngikanisae lukaalak akitatam Akiroit a Akuj ka akitititiny ngikanupak. Ajumapili ape, elaanakini ngesi ngikanisae ka akitogogong kechi. Na elipea ngesi kidiama ngakiro na epedori akitatam Anabibilia, abu Akuj kidodik ngesi kitatam ngakiro a Yesu na etatami alomoru (**Matayo** ngidorin 5-7). Etamanarit ngesi sek ngidorin ngulu ayeni a akou na eger ngolo, abu ngesi kitatam jik emam akisomare Anabibilia loger lopei kolong etatamea Yesu ngirwa lu ayakar nakwap. Na arumorea ngesi akitatam, abu ekasukout a ekanisa epei kimungumungak akou keng tama, “iteni kire erai akitatamet natiajokon na eyei agogong, nakaneni nyikipupokina ayong ka ngakiro na elimunit ngesi daang, tokona bocha ajoker akiirar.”

Ekitatame mono ali kitatameene ngoni, lo ikoni lo a ekile kalo alotooma ngakitatamet a Abibilia! Kibala ngoni erai akitatamet natiajokon, nakaneni nyikipedori ngoni alimun atamar kichamit sua akiroit keng daang. Kotere nyikichojarit ngoni akiroit ngina, nyikichamit ngoni akiroit ngina daang nabo nyikinupt ta akiwap ngesi daang. Nakaneni dae, na kiriamunea ngoni ichebore ngini nyikichojarit ngoni alotooma Abibilia, iitanitae kichoari akiroit, nakaneni echamakinitae ngoni kichamuni kotere anupit ka akiwapit yok. Erai akitorun nanupit ka nakiwapit ngesi kiinakinea

ngoni Etau a Akuj alolomu na elomunea nakiyar yok nabo erai akitorun Lotau a Akuj ngesi kipedorea ngoni ariamun achwaanu.

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a ngakan-kapei — 6

Akinyam Akíroít a Akuj:

Akíkob: Akíyen Akíroít a Akuj kíngarakínít Ètau a Akuj

Ngakitatamet na iatakinitae kotere Eketataman kotere akitatamet na a ngakan-kapei:

Ngakíro natenoyek a Akítatamet:

- 1. Alosal a akitatamet kanaga, ejoikinit ngikitatama eyenete atamar ikwaan akikobanar akíroít a Akuj ka akianga, iitanitae ngoni kikobanari akíroít naga atoriamuneta akiyar, nabo ejoikinit kikobanari jiik tani esaa lokisubea etich.*
- 2. Alosal a akitatamet kanaga, ejoikinit ngikitatama eyenete atamar erai akikobanar akíroít a Akuj apuponokin ka akíruoro ka Akuj.*
- 3. Alosal a akitatamet kanaga, ejoinit ngikitatama eyenete atamar akikobanar a akitatamet ana kaagongon epedori akitogogong anupit kech ka akiwapit kech Akuj.*

Ngagíran na ejoikinit eketataman isomae esaa lo esubakinaakar akitatam akitatamet naga:

Akisiakinet 1: 1-31, 2: 1-3

Akitamunet a Etal 32: 1-47

Yoana 1: 32-34; Luka 5: 16

Alimoret a Eketataman:

“Kolong anakisiakinet, asubuni Akuj adis ka akwap. Amam ibore ekwaanatar akwap nabo aribokinit

akwap na abucharito ngakipi ibore daang. Alosi Etau a Akuj alokidiana ngakipi.” *Kingolik ngoni dang eger a ikieny ka ngabeyei keng. Mono ekingaren, esubakini ngesi akai na eurikini ngabeyei neni epete niajokon. Ani erumor, kisiak ngesi aurikin ngabeyei a ngapepei tanang ni erumorotor. Na ilelebunor akai keng, etiki ngesi ngabeyei kitomonu ka akigagar a alotieng aluche tanang ni isiakinea akiyar nakitetet. Ebalabibilia alosi Etau a Akuj alokidiana. Abu Akuj tosub akicha ka adis ka ngikito ta ngiwaitin daang a akwap, na tosubak Akuj ngikieny ka ngikolia ta ngikitetio a ngitieng daang. Sodi tosubak Akuj itwaan kotere ekisikwaane keng. Na arumorea Akuj ibore daang, dio kingolik atamar ejok sodi kianga Akuj.*

“Kainyo ngitunga a Ekapolon kesi eraakasi ekinier keng, Akorakinio Yakobo ebari lo erumi ngesi. Anakwap anakoonon, abu ngesi kiriamun ka eron. Toyuu ngesi Yakobo nabo tochoik ngesi; kiyok ngesi lopit a itaok keng, loger a egole alo echoikinit akai keng ka akiwaware alokidiana ngitak keng, ngolo epetarit ngabeben keng niti akirum ka anapar kesi. Akuj bon ngesi arikit ngesi; amam akuj nagela ache arukito ka ngesi.” *Arumoret a Akuj akisub akwap, apotu ngitunga tosecha nabo totiakaros ani a Akuj. Abu Akuj toseu Yakobo, lo arai etatait ka Aburaam, kitarau apakeng a akwap ana apedori aliwor ngitunga luseuna a Akuj a alope. Kiwawa Akuj alokidiana akwap a Israel loger lo iwawator ikieny ngabeyei keng. Nakaneni tongero ngitunga a Israel akiwap Akuj. Nyepedori abeye akinger akiboikin diyete itokeng, niti ebalabibilia epedorete akolong ka ekuwam akitirirare ayong. Nyepedori ngesi alimokin emun atamar bu kiboikin kidiana keng. Emam nyetingit emun ekuwam lo einakini ngabeyei,*

nakaneni erai ngesi ekanyaman ngabeyei meere ngesi achoikin kesi. Nakaneni abu Israel “kipeyo ngikaram.” Abu ngesi “toesik Akuj nakolong asubuni ngesi.” Abu Musa kitita Israel, “kimuriak iyong Akuj nakolong kuuriuni iyong.”

*“Ekisidi abu Yoana tolim akiroit naga: ‘Engolikini ayong Etau etiyaun anadis loger a akuuri todo kidiama keng.’ Abuni Etau a Akuj todo kidiama Yesu sodi kidongok nikeng, loger lopei elator Etau a Akuj alokidiana ngakipi alotooma **Akisiakinet** ekidor loa 1. Loger lo asubi Israel, nyeesikina Yesu Akuj. Na ayaarea Etau a Akuj Yesu nariet akiron ka akilip, kiriamun ka ekipe sodi kining ngesi esaki ngesi atamar toesik Akuj tasak atamar bu Yesu kelip ngesi, nakaneni ayakar Yesu akiroit a Akuj elelebikina tooma lotau keng. Kilelebun akiroit a Akuj nikeng na ngesi arai akiroit a Akuj. Nyewoliyoro ngesi anakiroit kangina. Abu ngesi kidong erukito ka Akuj. Ebalu **Luka** kona, “Aloseene Yesu jik nikasilon kilip kaina.” Achamuni Yesu Etau a Akuj idongi nikeng sodi kitan ngesi. Tani na ayakar ngesi mana a Getisemane, neni ariamunitor ngesi ngichan arukito ngesi ka Akuj. Nyepedoro ngesi akimiekin Akuj.*

*Esaa lo kikobea ngoni akiroit a Akuj, kikwaan ngoni ka abeye na eurienea ikieny. Kiinakini ngoni Etau a Akuj ka akiroit a Akuj kirim alokidiana ngoni dio kiinak ngoni akiyar. Kona idounere loger a itokeng, eurikini Akuj eboyor keng kiding yok. Alotooma **Isaya** ekidor loa 58:2 alimokini Akuj Israel tama, “Kelipito kesi ayong akolongit daang niti ebalasi, abe kisaki akiyen noi ngakiro kang ka ngitalio. Ebalasi kesi kisaki ngitalio lu eriyen anikang nabo tamasi kijoikinit akilipit ayong.” Nakaneni alotooma ipiding nia 3, Alimokini*

*ngesi kesi tama, “tosuba kona iminatar esi.”
Asakeene Yesu Akuj jiiik tolimok ngesi tama, “meere kotere echami kang, nakaneni echami tosubakin.”
Kotere emianakini Israel Akuj jiiik, tongop eboyor a Akuj anikeng, nakaneni tolimok Yesu ngesi atamar, itwaan cha daang ni kengolik ayong, engolik ngesi tani Apakang. Aliwae kipeni ngonni, nia Israel kori nia Yesu? Ani kimiek ngonni Etau a Akuj kirim alokidiana yok kitosubak ngonni lopit lokolong asubunea akwap, ani kimiek ngonni Etau a Akuj kidong niyok ka akiroit a Akuj kilelebun niyok, nabo alemar alolomu eruko ka Akuj, loger lo asubea Yesu, epedori eboyor a Akuj torup alokiding yok nabo epedori Akuj akingolikin atamar erai akiroit ajokon.*

Akilip:

Akuj Apa, ebala Abibilia atiyaun Etau a Akuj todo kidiana Yesu loger a akuuri nabo kidong eyei nikeng. Ikoni ekanisa kon ngirwa daang neni ikwaan ka Israel dio atopetarosi sua anikon. Kiitanit sua iyong. Kiitanit sua Etau kon. Kirim alokidiana kosi. Kingarakinae sua nyikipetar anikon.

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet:

Aloose ngaberu ngauni akikeyen ngakito. Anyamete ngaberu ngaarei akiroit aapei na alooso namoni akikeyen ngakito, nakaneni elilingi na a ngauni. Eyapi ngesi wadio nabo towaanari. Na esaketa nache naarei akisiruorikin ngesi, torubak ngesi ewaanari, niti ianga ka atachun atipei. Ani erumor kiangak ngesi nabo ka akisiakin arotokin nabo. Kitamakis nache naarei atamar abe erai ibore ngakiro gelayek, nakaneni torubakis kesi eloose ama ka ama tanang namoni.

Na anangeta kesi namoni ka akisiakin akikeyaun ngakito, apotu ngaberu naarei togipasi atamar abe nyesubi aberu napei ngina etich loger lopalem sek. Apedori ngesi akiangakin ani erumor totub ngakito. Nabo towo ka akiangakin. Nyepedoro ngesi akiangakin esaa lo asubea ngesi etich. Apedori ngesi akitowo akisub etich nacha iitanitor akiangakin.

Etamito ngaberu nache naarei atamar abe ngakiro paring ibore en, na tatalasi kesi ngakiro nguna sodi kingita aberu ngina kotere kotere, nyo awaanar keng esaa lo esakea ngesi akiruorikin kori akiangakin. Abu aberu kitowo akitub ngakito, sodi akiangakin ka atachun atipei tama, “Nyapedori ayong akisub ngiboro ngiarei a esaa a epei.”

Ani erumor kiangak ka akisiakin akisub etich wadio. Tokienyikisi nache naarei ngesi niti etalarito ngakiro keng ani erumor tobongosi akisub etich kech, niti iangasi torubakinito iruorosi.

Akitatamunet a Eketataman:

Kianga ngoni cha jiik. Kianga ngoni esaa lokisubea etich, nakimujea ka tani kijotoe. Kiruoro ngoni jiik. Kiruoro ngoni esaa lo kisubea etich ka esaa lo kimujea ngoni kori iruoronosi ngitunga

ngiche tani eperete. Nyikipedori ngoni akitowo ngakiro na kisubi sodi eangakisi mati tete kikeri ngoni. Kipedori ngoni apak ache tani akiruor kisubi etich. Ikoni akikob ngakiro nen. Nyiitanitae ngoni kitowei etich yok sodi ekobasi akiroit. Kikobari ngoni akiroit na atorubakinito kisubi etich.

Na ebunio epae yok niyok niti esaki kainakin aite, kipupokini ngoni ngakiro na elimuni ngesi, ani erumor esuruoro ngoni ngesi a ngakamatak atamasi, “Kimiiek robo engita ejomu yok ngakiro nguna.” Kibuakini epae ngolo ngoni alakara dio ngesi alosit nawi keng. Nyikilimokini ngoni ngesi atamasi, “Toper nabo tobongonok alimonokin ayong ngakiro na iitanit iyong, sodi atopedorea ayong akikobanar ngakiro na isaki iyong.” Akidwang kongina, kipupokini ngoni ngakiro na iruoro ngesi esaa lo eyakar lore yok. Arumoret ngesi alosit nawi keng, kitamakini ngoni kidiama apeyo keng ekisidi eruoro ngoni anawi yok ngakiro na kisubakinea epae yok.

Ikwaan pei ka eger lo ikobere ngakiro a ngagiran. Nyiitanitae ngoni jiik esomata ngakiro a Abibilia atopedoreta akikobar. Kisomae ngoni ngagiran lojojokon, nabo atosubete etich yok ani erumor etamakisi kidiama akiroit ngina. Kipedori eruoro ka ngipaalon ta ngawiyei yok kidiama akiroit ngina. Kilipi ngoni aapei ka Akuj Apa. Ibore iyong enyaritae akikob ngesi ngini.

Kiyeni cha ngoni daang atamar, echamakina ngoni kiyakar ekuwam lo kiangar. Na esaketa Ngimasaai akiar akine, ebunete kesi ngikumemes a akine tongop kona epedori akine ngina akiangakin ka akitik akine topedorea ekuwam lo iangar akine apudun nikalapatan. Ani kemam ekuwom lo iangare, etoani akine ngina. Kianga ngoni jiik tooma ka nikalapatan a ngawat yok. Nabo kianguni ngoni ekuwam lonyejok nikalapatan a ngawat yok. Nakaneni kiangeene ngoni tooma ngawat yok ekuwam loajokon. Ani kiwounea ngoni akianga yok alotooma ngawat yok, kipedori ngoni akitu atipei. Nyiboyeene apapalu ka ajokis a ekuwam

akooyan. Ngesi atamar, echamitae ngonni kianguni nikalapatan ekuwam lo angoroton sodi eangutu tooma ekuwam lokitetet.

Na edokarea ekaal lokadeakan lomoru kori lokiteles, isiakini ngesi akiangakin atipei nabo tarai lojojokon nabo epedori tani akitu tani bo ketumit ngesi dae tarai na edoakari emoru emam ngichan. Loger a ekaal, arai kiningok ngonni akiangakin atipei, kipedori apalagag nabo tani kisubak ngonni etich lodiochichi kitopedori ngonni akitu. Esakitae ngonni eangakisi tooma lojojokon nabo eangutu nikalapatan lojojokon.

Esaa lo kikobea ngonni, kianga ngonni tooma ekuwam lokitetet lokapaalan a akiroit Akuj na kianguuni nikalapatan ekuwam yok lokasechan ta ekiliak yok anakilipasinei. Akikob ngesi ekiruor ka Akuj kaneni kisuruorea ngonni Akuj lojojokon atopupete ngonni ngesi lojojokon. Kianganakini ngonni tooma ka nikalapatan. Kipupokini ngonni nabo eruoro, atopupokisi nabo eruorikisi.

Ngagiran na isomao:

Ngieosio ekidor loapolon 1 ka *Ngieosio* 19

Akitatamunet a Eketataman:

Eeosi *Ngieosio* luarei lu kidiama apiaro a akikobanar akiroit a Akuj. Elimunito ***Ngieosio*** loapolon 1 atamar, itwaan ni itamanari kori ni ikobanari etal a Akuj naparan ka nakwaare, ikoni *ekitoe lo itakinetae lokwaas a elelea*. Epiaritae a ngikilinga ka ageor. Elimunito ***Ngieosio*** 19 atamar epedori akiroit a Akuj *akitogogong akiyar, itoosuni itwaan, italakari etau, enganyari ngakonyen*, nabo ikilakini ngikasubak ngitichisio a Akuj. Ebob akiroit a Akuj idwangit akimiet a ao. Ikobi ekaeon akiroit a Akuj, niti ingisit Akuj kilota ngesi anasechesea ana idaitae ka akikisar ngasechesea.

AKINGISETA NAKIRUORO KIDIAMA:

Nyo epedori ekile Loturkanit asubakin na ebunio epae keng loa iteni nikeng esaki ekiruor ka ngesi kidiama akiroit ache nakaagongon kori esaki atamar kerai katorikin?

[Ejoikinit eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut.]

Akitatamunet a Eketataman:

Akiroit kotere eketataman: Alotooma akitatamunet naga, ejoikinit eketataman esubea etich ngikitetemesinei ani a ngikitatama keng kotere ngakitatamet nguna ebeben kikobarea ka akitatamea ngikitatama ngakitatamet nguna egogong akikobar. Kimaru sua ngatameta ngache, nakaneni epedori eketataman akiyen ajore a ekanisa keng ka ngakiro na iitanito kesi.

Esaa lo kikobanarea ngoni akiroit a Akuj, epedorete ngakiro ngache a Abibilia araun na ebeben. Echika Akuj arikor ngitunga keng nakwap na eyakasi ngakile ka akimiet a ao. Esimuji Yesu ngitunga ngabunge ngakan a ngamugati a ngakan ka ngikolea ngiarei. Etangalekini Yesu emuduk ka ekangwalan ta ekadeakan. Nakaneni achepak ngakiro ngache na kilimonokini Akuj ngoni esibit egogong. Kikokini ngoni kilemuni apei anatomon ataraakasi ngoni lu kiboosit ai? Kikokini ngoni kiliwor lu kipedori arimakin akidwang akingo esaa lo kisechakinea ngoni ichetwaan ai? Kikokini ngoni kipedori aliwor lu kitaleuno ai tarai eyei itwaan iche diyete yok ngini kilimokinit ngoni atamar erai erot a Akuj abaangu ai? Ekokini mono ayong ewapakini Akuj ai itemokino tarai kadungokinit lokile kang ayong atamar, kerai ewapak ayong ngitalio a ngitunga ai? Eyakasi ngakiro nakaagongok tooma Abibilia. litanitae ngoni kimori ka Akuj ngakiro na itamito ngitai yok. litanitae ngoni kilimokini Akuj atamar, egogong ngakiro nugu ka akingit Akuj kitatam ngoni ta akisub ngakiro nugu alotooma yok.

Alimore:

Akwaar nakolong kirekinitor ayong ka ekile kang aponere nakwap a Kenya, kitamit sua aponere idongit ekaru epei ka atutube. Na elipea ayong kidiama aponere Kenya, Abu Akuj torubak kalimonokini ayong atamar kidarou. Apotu ngakiro kilout etau kang, kainyo etamit ayong abunere kotere etamit ayong atopedo akisub etich lokaalan a Akuj kotere abunere kang. Ayeni ayong atamar, kitatami Akuj ngoni alotooma Abibilia atamar ejoikinit ngoni kirai ngitunga lu iitanitae kititinyikini, nakaneni abu ayong nyanaik atitinyikin. Abu ayong atolimok Akuj kidiama eger lo kiliakar ayong atitinyikin kang ka akilip ngesi topedo akitatam ayong edarou niti atitinyikinit. Abu ayong atotiaku akikobar akiroit be “kidarou”alotooma ngagiran. Abu ayong atasaka Abibilia kang kotere ngakiro na iruorosi atamar “kidarou,” na abu ayong esomak lojojokon noi, ta akisomare akiroit nataparach nabo ka akitamakin kidiama ngesi aloger alo asubea ayong etich. Apedori ayong jiiik akisomare akiroit apei a ngirwa a nguuni kori a nguomwon. Ani erumor esiak ayong akisomare akiroit nakitetet. Aloger alo ekobanarea ayong ngakiro nugu, abu Akuj kedodik ayong kidiama ngakiro ngache a akisech kang ta ngakiro na kiliakar ayong, nabo abu ayong elip ka akijokokin Akuj ngakiro nguna, engita akingarakino kotere akilokonyikin. Abu Akuj nabo kedodik ayong ngakichiket keng esaa lo edaritor ayong ngesi ka ngakiro na esakitae ayong asubakini aloger alo edaritor ayong ngesi. Kotere akisomare ngakiro nugu, Abu Akuj kainak ayong ngikilinga ka anupit na apedorea ayong akidarun ngakiro na elimuni ngesi ta akilokony eboyor kang lo apedorea ayong akikwaanikin ka eboyor lo idwangit lo a Akuj. Akikobar akitatamet na ikwaan ka eger lo kiliakar ayong ka Alomar tooma napolou a Akuj tanang na apedorea ayong ariamun ngikilinga lu itemokino abongorea lonyia lu eyakasi nikalonan.

Ayong, Ruth Barron

Akitatamunet a Eketataman (tosubakisi kori kisiakisi abolia adio):

Erai abolia na kidiama ekile ngolo peayeni eger ikobarea akiroit a Akuj. Epedori ngesi akisomare ngakiro make, nakaneni nyepedoro ngesi akitamanar kidiama kesi lojojokon kori nyiruoro ka Akuj lojojokon kidiama ngakiro nguna, nakaneni kitatam Akuj ngesi eger lo ikobarea ngesi Akiroit a Akuj.

Abolia:

(Ejoikinit abolia a akitatamet ana a ngakan-kapei esubakinio kanega. Eyakasi ngakiro a abolia losal a akitatamet; a akimaret a 107.)

Akitatamunet a Eketataman:

Loger a itwaan ani eyei nabolia, iitanitae ngoni etatamas dir akikob akiroit a Akuj. Alotooma **1 Samuel**, abu Akuj tanyara Samuel a ekiro niti eperi. Na ayenunea Samuel atamar arai Akuj ngesi isiruori ngesi, abu tolim tama, *“Kiruorik, epupi ekasuban etich kon.”* Erot lo iitanitae ngoni kikobi ngagiran ngesi lo. Kilimokini ngoni Akuj atamasi, *“Kiruorik, Ekapolon, Epupi ekasuban etich kon.”* Ani erumor esomata ngoni akiroit nabo ekobasi. Na kisubakinea ngoni akiroit naga, epedori Akuj akiruor ka ngoni.

Ipiding nikitamanara:

Ngieosio 19: 14

Ngakiro na esakitae idodiunio:

Ejoikinit itwaan daang isomae kori epupokini ngakiro a **Ngieosio** alu a 1, 19, ka 119. Eraakasi **Ngieosio** luuni lugu ngieosio kidiama akikobar akiroit a Akuj.

Esaa lo kisoma ngoni Ngagiran, iitanitae ngoni kikwaanikin ka Samuel, nabo atamasi, *“Kiruorik, Ekapolon, Epupi ekasuban etich*

kon.” litanitae ngoni kingisi Akuj kisuruor ngoni alotooma Ngagiran ka akidodikin ngoni eger lo ejoikinit kipolouni ka akilokonyikin.

Ngulu iliakasi ka akitatamet alotooma akiroit a Akuj, ejoikinit iruorosi kidiama ekiliak kech ka akiroit a Akuj ta akisak Ngagiran kotere akiroit ngina epedori ainakin kesi ngikilinga kiwapete ngakiro a ngagiran a Akuj.

Akigogokinet:

Ebunit ani a *Ngieosio* 119: 169-176

Ee Ekapolon Akuj;

Kitaanyunae aosou loger lo kichikakinea iyong.

Kimiek akigoro kang tanangu nikon;

*Topupok akilip kang, toyuunae itemem ka akichikakinet kon,
Kepuuruni ayong iyong jiik,*

kainyo kitatami iyong aong ngitali kon.

Aeokin ayong ngakiro a etal kon,

kainyo iyookino ngitalio kon daang.

Tasak akingaranakin ayong jiik,

kainyo ewapit ayong ngakitatamet kon.

Ee Ekapolon Akuj,

eiitanit ayong noi atamar kitoyuu iyong.

Ketalakarit ayong etal kon.

Kiteyerae ayong, kepuruunio iyong.

Kimiek ngakiro kon kengarakis ayong.

Erimit ayong akwap loger a amesek ana echakara.

Bua tasakae ayong ekasuban etich kon,

Nyilagalagakina ayong ngitalio kon.

Ngakiro na igirio:

Abolia: (Kingolik *Matayo* 6:9-13)

“Akilip a Ekapolon”

(Isiakini itwaan ni ilipi tolim akilip a Ekapolon)

Ekelipan: “*Apa kosi ...*”

Akuj: Eee ... ?

(Towo akilip, tosub kori ibiribiriakina, ani ekisidi kisiak nabo akilip.)

Ekelipan: “*Apa kosi loyei nadis ...*”

Akuj: Ee? Inyara iyong ...

Ekelipan: Kililing! Elipi ayong akilip kang.

(Min akililing)

Ekelipan: Tokona, ayei ayong? . . . “*Apa kosi loyei —*”

Akuj: Apupokinit ayong.

Ekelipan: Kimiek akichan ayong. Eningit ayong akilip.

Akuj: Abala ayong apupokinit.

Ekelipan: Nyakachit ayong kipupi iyong; kililing cha iyong.

(Elakakini ekelipan akiangakin nakooyen, sodi kining alimun akilip nabo.)

Ekelipan: “*Apa kosi.*”

Akuj: Ee, kinyaar iyong ayong nabo . . .

Ekelipan: Nyenyara ayong iyong. Esiruori ayong Akuj. Ngae mono iyong?

Akuj: Ayong apakon lo eyei nadis.

Ekelipan: Awa! torimakinae. . . . Ejok, topupok robo.

Akuj: Arumor, kape ngaren.

- Ekelipan:** *“Apa kosi, loyei nadis, ekiro kon kipuroe.”*
- Akuj:** Nyo eger a akiroit kangina?
- Ekelipan:** Nyayena ayong. Alimunit ayong, erai epawae a akilip, iteni a? Ekingaren itamari iyong *“Apakosi loyei nadis ekisidi tama itamari iyong.”*
- Akuj:** Nakaneni nyo eger keng?
- Ekelipan:** Nyayeni ayong. . . . Nyo eger keng?
- Akuj:** Eger keng atamar italeuno. Ngesi atamar ni itagaliaritae. Ngesi atamar irima iyong ka akiker ayong. Ngesi atamar iyeni eboyor kang ekoni Apa lo eyei nadis.
- Ekelipan:** Awa, itemokino . . . torubak ilipito, *“Apolou kon bu, echami kon tosubakin anakwap kona esubar anadis.”*
- Akuj:** Itamit iyong nguna a?
- Ekelipan** Ee.
- Akuj:** Ani nyo bo pe isubakinea iyong?
- Ekelipan:** Atosubak nyo?
- Akuj:** Echami kang.
- Ekelipan:** Nyo iruoro iyong kidiama?
- Akuj:** Isaki iyong echami kang tosubakin anakwap a? Isaki iyong ngitunga tosub akiroit na asaki ayong kesi tosubakis a?
- Ekelipan:** Ee . . . Etamit ayong atamar kerai kimiekisi ngitunga akimat epurot ka aloseenen lomurok.
- Akuj:** Akisiakinet ngesi neni. Nakaneni ani bo iyong?
- Ekelipan:** Ibala iyong ai?

Akuj: Ani kisasi iyong kire “achamun” ekiro kang ka echami kang tosubakin alotooma akiyar, ngesi atamar esakitae eboyor kon idodiuni akitaleuno kang ka ateneanut kang. Esaa lo ingolikineta ngitunga luche eboyor kon, epedorete kesi aponere nikang a?

Ekelipan: Ngesi atamar esakitae ayong aliwor lo italeuno loger kon.

(Ngilawi 11:44-45, 19:2).

Akuj: Itemokino nguna. Nyipedori iyong aliwor ni italeuno mati kisubak iyong ngakiro na ketalakarete ayong. Ngesi atamar, isaki iyong dir atamar tosubakin ngakiro kang alotooma akiyar kon a? Ipedori iyong achamakin ayong aliwor ekaweikinan kon a?

Ekelipan: Ee.

Akuj: Nakaneni ani bo etal kang “*tominak ekidunyet kon*”?

(Ngilawi 19:18; Matayo 22:39;

Mariko 12:31; Luka 10:27-37;

Ngiroma 13:8-10; Ngigalatiae 5:14; Yakobo 2:8)

Ekelipan (*Kiruorik ngesi niti iilit*):

Nyo ngakiro keng?

Akuj: “*Tominak ekidunyet kon*” ngesi atamar tominak aberu kon loger lo iminar iyong akwaan kon. Kidodik ngesi arimatoi ka akingarakin ngesi. Ngesi atamar tominak ngide kon ka arionokin kesi a amina meere akidet kesi a aburo kotere angoit. “*Tominak ekidunyet kon*” ngesi atamar ngaberu nakiristoi tominakis ngaberu narukitos kech nabo ngikiliok lu eyakatar ngaberu na iporito aberu apei, nyeboliatar ekiner. “*Tominak ekidunyet*” ngesi atamar eminakini ekile lo enupit aberu keng a etau keng kadaang nabo nyiitam ariamun aberu ache. “*Tominak ekidunyet*” ngesi atamar ipedori iyong aminakin Ekukuyot, Emaasait, Etoposait ka tani Eupesit loger

lopei isubea Eturkanit loche. Ngesi atamar ipedori iyong asubea ngide ka ngisorok ta ngaberu loger kasubea ayong iyong ikoni ikoku kang.

(Tamamak ekelipan wadio nyerotokino ngaren anakilip.)

Ekelipan: Woe, Akuj?

Akuj: Ee?

Ekelipan: Nakaneni eya ngapakin na engaranakinea ayong aberu kang ayong anak a ngamesekin kori aokun ngakipi, nakaneni apotu ngikasukou lumojong tamasi ayong nyejoikinit ayong asubi kongina.

Akuj: Nyo kilimokinit iyong akiroit kang – luarei daang Ngagiran ka lokookang Yesu? Kilimokinito iyong atamar, ngini esaki akitopoloun ejoikinit itiditeun nabo ngini esaki aliwor ekarikon, ejoikinit eliwor ni esubanakini luche etich tani anawi kech. Abu kolong Yesu elope na ayakar kiding kus nyesub kongina a?

(Luka 22:26-27).

Ekelipan: Nakaneni erai mono akiroit ajokon asechakin ngipaalon kang a?

Akuj: Emusalaba ngesi erai akisech. Tani Petero lopaekang abu kekilak ayong kotere alimun atamar ejoikinit ayong atoani kotere iyong.

(Ngikorintoi 1:18-23; Matayo 16:21-22; Mariko 8:31-32)

Ekelipan: Torimakinae. . . . Nyepedoro ayong akitamakin kongina. Eya ngakiro nakaalak tooma akilip naga.

(Tamamak ekelipan wadio anakilip, dio kitogogong Akuj ngesi.)

Akuj: Ejok, kape ngaren.

Ekelipan: Itemokino. . . . *“Nakinae sua akimuj kosi na a ngirwa kadaang ...”*

Akuj: Kidarou wadio! Ayakar ayong ngakiro ngaarei kotere iyong. Kigieno iyong ayong isaki atamar kainanak iyong ngiboro a? Iwaakinit iyong anupit kon naatuk kon ka akiru ta akimuj na ekorio pas kori nikang a? Na iloosio ni egialanarere ngibaren, ideseenete iyong ka ngimuchurus egielit niti isaki ngaropiyae nakaalak kotere ngaatuk kon na igialari iyong nabo tasak atamar kerai togiel akimuj na isaki iyong a ngaropiyae anakidikidio. Nakaneni “ngikieny lu eporito alokidiana emam nyitate kesi kori nyelemete” kori nyeloseenete akiyok, “nabo etani ayong kesi. Nyijok iyong noi akidwang kesi a?”

(Matayo. 6:26)

Igieno iyong atamar kainanakini ayong iyong ngiboro lu iitanit iyong a? Kigieno iyong ayong sodi topedo iyong ainakin ngikidunyet kon a? Kigieno iyong ayong itemokino kiinak ayong apei anatomon a?

(Matayo 6:19-24)

Ekelipan: Erai ngina akitatamet natikagogongon! Pekolong kipiari iyong ayong a ngibaren sodi atopedo ayong akitan awi kang a? Nakaneni loger lo eraakar ibore a akwap daang ikon a, kotere nyo isakitor ayong kainak iyong apei anatomon? Ikwa meere eraakatar ngikebootok lu iboosit ani ewounitotor akiwap ngakiro kon a? Emam ibore ekachitae kidiana apei anatomon!

Akuj: Kotere ngakiro a ngikebootok a, nyejoikinit iyong ikachikinit erai ketenooko kori kemam. litanitae iyong tokachik kidiana ateneanut kon. Na nyipedori iyong toliwor lo iyakar ateneanut mati kigienokin ayong. Kotere ngakiro a apei anatomon a, asaki ayong

iyong kigienokin ayong. Kidodikinae atamar kigieno ayong jik, na apedori ayong angaar ngidorin a ajako daang anadis!

(Matayo 7:1-5, Luka 6:37-42, Malaki 3:8-10)

Ekelipan: Etee ayong atamar kiliaka ayong dir asubakin ibore daang a ngikilinga kang. *“Anup tokona! Kingarakinae kotere na awounitor akinup!”*

Akuj: Ani kingit iyong ayong akiroit ngina a anupit, Apedori dir ainakin iyong niti “emam asakakin iyong ngakiro na ichwangakinit.”

Imina iyong akileleb akook kon bon kotere akimuj na erai aka a akwaan a? Ilemanari iyong tonyam akiroit kang a? Ipupeene iyong ngakiro a Abibilia alotooma etau kon a? Imoreenete iyong akimuj a Ekapolom ka akilip ka akwaan kang, na erai ekanisa ta nabo akitomor ngikidunyet kon echai a? Inyameenete ka ngipaalon ka ngitunga a awi kon akiroit kang kona imoreaneta akiring na ipeyo anakiriket a?

Itamunit iyong mono eger lo ibuni nawi anachokor ebong niti kinyamit akoro arai ngikilinga iyakar lu a echai alo tete Imasi nataparach a? Nakaneni igipa mono iyong arai kiboikin iyong kongina emam akiroit kang ninyamit a? Ekar etau kon kotere akamu a akiroit kang anang tani ni itoanea! Na tarai aliwae eyei akoro kon kotere ayong?

(Yakobo 1:5 , Matayo 5:6)

Ekelipan: Oitiakoi! Apedori ayong akingolikin atamar nyariamuni ayong ngikilinga kotere alotoru kang mati kemuj ka akimat ngakipi na a akwaan ka na a etau.

(1 Ngikapolok 19:7)

Kimiek engolikisi . . . *“nakinae sua akwaar na akimuj kosi na itemokino, nabo torimakinae*

ngasechesea kosi loger lo kirimanakinea sua lu kisechanakinete sua.”

Akuj: Kidarou wadio. Isaki iyong katorimak ayong iyong loger lo irimanakinea iyong ngitunga a? Iwouni iyong arimakin Ekai tanang akwaar na ijioto ka iyong. Isaki iyong atojioto ayong ka iyong eringa ayong nyerimakina iyong a? kori anibo Ebei? Iwouni iyong akisil ka ngesi mati kitingakis ngikasukou a ekatukon ngesi atamar kitatach iyong ngibaren ngitomon.

Ekelipan: Nakaneni kasechakini ngesi ayong! Ekokini ayong arimakini ngesi tarai mati katach ngesi ayong ai?

Akuj: Tani kiinak iyong ngibaren kon daang, ngesi atamar nyepedorete kesi akitemokin alachun iyong. Akiyar kon ngesi iitanit akiroit ngina bon. Akiroit na isaki iyong ngesi ngina a? Arimakini eger keng meere ngesi atamar be tatach iyong amicha. Eger keng ngesi atamar atach kolong Yesu amicha daang.

Ekelipan: Ngesi atamar esakitae ayong arimakini itwaan daang loger lo asaki ayong kitorimak iyong a?

(Ngiepesoi 4:32; Ngikolosai 3:13)

Akuj: Itemokino nguna. Ayakar ayong ngakiro ngaarei na echamit kiruoro ka iyong kidiama akiroit naga. Itamunit iyong akitadapet a Yesu kidiama ekasuban etich lo awouni arimakin loche a? Ani kiwou iyong arimakin luche, nyakarimakini ayong dae iyong.

(Matayo 6:14-15; Mariko 11:25-26; Matayo 18:21-31)

Isaki iyong atamar kitorimakin a? Achepak esibit iliwor iyong itwaan ni elakara ani esechitor.

Ekelipan: Nakaneni meere ayong ekasechan! Nyepedoro ayong atwarar ngibaren kang ni edakaanasi ngibaren a ngitunga aluche, edodiuni ayong arimatoii jiiik ani eyakaasi ngikasukou luapolok, nabo

nyichwangakina ayong etal a ekiner edio. Kingit cha iyong tokona Eturkanait edio na epedori ngesi alimokin iyong atamar ejok eboyor kang! Kona pei nabo, nyeringa ayong aloseene lomurok nabo jik nabo agieleene ayong esoda esaa a akuuta akidwang aliwor epurot.

Akuj:

Nakaneni nyenyara ayong dio toliwor itwaan niajokon a eboyor. Nakaneni kanyarit ayong iyong sodi toliwor itwaang a etau kang a ilope. Nyakanyarit ayong iyong toliwor itwaan niajokon a ebooyor cha bon. Nakaneni kanyarit ayong iyong toliwor itwaan a etau kang a ilope. Kanyarit ayong iyong toliwor ni italeuno kona arakasi ayong lo etaleuno, ta aliwor itwaan ni ikiiuna loger lo ekiiunakar ayong.

(Ngilawi 19:2; Akitatamunet a Etal 18:3; 1 Petero 1:15; 1 Samuel 13:14; Ngitchisio 13:22)

Ipupeene iyong dir akiroit esaa lo isomare Abibilia jumapili alokanisa a? Itatama mono iyong eger lo ekoni ayong sodi topedorea iyong dae akikokin eger lo ekoni ayong a? Itamanari iyong ngakiro kang anawikit na itwaritor iyong ngibaren kon kori na imaasa iyong ka ngipaalon kon echai kori awi kon echai a? Ani kisasi iyong arotokin ngaren ani Ekapolon, meere cha aloger alo irakar iyong ekanupan bon, nakaneni epedori araun erukitos keng lo itatamitae lojojokon. Ngirukitos daang lu itatamitae itemokino ikwaan ka ekapolon kech. Eringa iyong nyiikwanikina ka ayong a?

(Luka 6:40)

Itamunit iyong nakolong irakar iyong idia niichi a? Isaki akikwaanikin ka apakon. Ipedori iyong akienyikin ibore daang ni asubi ngesi topedorea iyong akisisare ngesi ka araun ekile Loturkanit. Inupit iyong dir atamar arai ayong apakon lo eyei

nadis a? Ngesi atamar iitanitae iyong kiatak ngakiro na isaki iyong. Tokienyikinae ayong, kisisae ayong sodi toliwor itwaan a Akuj.

Itamunit iyong nakolong alimokinor ayong ni a Musa a? Topupok ngakiro a **Apudunet** 34:6-7: *“Ayong lo arai Ekapolon Akuj, arai Akuj naajokon noi, nabo arai Akuj angisien. Arai ayong Akuj nanyengoyeene atepei, nabo edodiunit amina naationon atarai nakamunoi noi. Erichakinit ayong akichikakinet kang anabunge a ngalesea, nabo arimakini aronis ka akisech. Nakaneni nyaisikkini ayong akirirare ngide ka ngide a ngide kotere akisech a ngikauriak kech, tanang nalesea na a ngauni kana a ngoomwon.”* Ngakiro nguna meere ngesi atamar be *“emiek lu esechito emam akirirare,”* kainyo ateneeno ayong. Nakaneni kotere amina kang naationon, abu ayong epoto lokookang epei bon dio toriam ngesi aboliaro a akideto kotere akisech alo echwangakinito.

Ekelipan: Iteni ekwana akiroit kon idwangit tani ekileng lo ipenitae ngiwaitin daang: ichum iyong etau kang a ngimalea kon nabo ichum akook kang a akwara kon.

(Ngieburaniae 4:12-13)

Inganyaa iyong ngakonyen kang. Etamit kolong ayong atamar araun ekile loajokon ngesi itemokino kori ngipastae ta ngikasukou a ekanisa kesi itemokino ikwaan ka iyong. Apedo tokona ayong akingolikin atamar iitanitae ayong elokonyikin tokona. Etee ayong atamar, ngirotin ngiche a eboyor kang, ngitichisio ngiche ka tani ngiboyesinei ngiche a akiyar kang eraakasi lu nyitemokino alongaren kon. Iteni eitanit ayong arimakino!

Acham ayong atamar eitanit ayong akilokonyin eboyor aloboyor a eche ka ngitichisio ngiche

alotooma akiyar kang. Engolik ayong tokona. Iteni torimakinae tokona. Ipedori akingarakin ayong elokonyikin, Apa Akuj a?

Akuj: Ee, Apedori. Aapei kipedori ngoni akilochokin eboyor alotooma akiyar kon. Kichamakin ngoni tokona kidiana akiroit na a ngaarei. Nakaneni anibo akiroit natakae alimuni ayong ekingaren? Ichamit iyong arimakin luche a?

Ekelipan: Alimo ayong atamar, eitanit ayong arimakino kotere ngakiro nakaalak. Ngesi atamar apedori ayong akurwoun sodi atorimak ngitunga lukaalak tokona, dio topedorea iyong arimakin ayong.

Apedori ayong tani arimakin itwaan ni kolong akokoyari ekaal kang elap lobeen.

Akuj: Iyen tokona dir Ngakiro Naajokak! ... Torotok ngaren ilipi akilip kon.

Ekelipan: *“Nyikirik sua nakiningioto, nakaneni toyuunae sua lokipe.”*

Akuj: Kidarou wadio. Ibala iyong, “wara iyong nyiloma nakiningo a”? Asaki ayong atamar nyiloma iyong nakiningioto, nakaneni nyisaki iyong akiwapakin ayong.

Iyeni iyong atamar etee ayong ngikiliok eloseenete lorerea luche esaa lo eperoritotor ngikiliok luche anawiyeyi kech. Nakaneni na iliworor iyong ekiristoit, ibu iyong kimiek ngakiro nguna. Nakaneni ibu torubak akiwap ngakiro a ngikasukou kori a ngikiliok alu nyekaminasi ayong akidwang akiwap ngakiro a ngitunga a ekanisa. Ibu iyong topup ngakiro a ngikiliok alu kilimokinete iyong atamar kuuta ngaberu nakaalak ka lu ebalasi iyong nyiingararak

aberu kon akidwang apupokin ayong ka ngakiro kang.

Meere nguna make, nakaneni ibu iyong tani kining luche! Ibu iyong kining ngide kon kingalata iyong kotere awoun kon arimakin kesi. Ideseene iyong kesi lojojokon a erot aloaronon akidwang arionokin kesi a amina. Ibu iyong kining abeu kon kotere akiper ka ngikiliok luche kotere erot lo nyiminar iyong ngesi a etau kon kadaang.

Nyepedorete ngakiro nguna “akitopolore” ekiro kang.

(Tamamak Akuj wadio anierumor torotok ngaren iruoro.)

Nyapedori ayong akining iyong, ikaakoku, nakaneni ibu towou apupokin ayong. Nakaneni atipei na iriamunea iyong ngichan, imotun iyong ni kang isaki akingarakino. Nakaneni nyepedori aliwor akiroit ajokon arai kiisik iyong ngakiningioto a?

Ekelipan: Engolik ayong akiroit na ibala iyong. Engoliak ayong ngakiningioto ayong bon. Eitanit ayong atoseu achoikina atamar ekitoe mono ali eboikin ayong.

Akuj: Itemokino nguna. litanitae iyong ka aberu kon kiboikinos aapei sodi topedoreta esi kingarakin akilany ngakiningioto. Tohadakin anakiningioto na apedori ayong ayuun iyong alotooma ngakiro naaronok eyaunete ngakiningioto.

(1 Ngikorintoi 10:13)

Ekelipan: Dir a? Awa! . . . Apa lo eyei nadis ...

Akuj: Ee?

Ekelipan: Nyeyena ayong atamar ikwa epedori akilip ngina akikokin neni – lteni akinyam ngakiro naajokak ka

iyong aapei. “Nikon min apolou, ka agogongu ta apolou nakajik. Aamen.”

AKICHOK

Tobongok Ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinak nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubakin lojokon ileere nabo atamakar ngakitatameta na asubea etich ai?

Na ekobarea ayong Ngagiran, apupi ayong eger lo kesurorea Akuj ayong a? Eger ali esaki Akuj ayong atopolou ka akilokonyikin? Apedo ayong akikobar Ngagiran kidiana akiroit naga?

Kirai ekanisa, kipedo ngoni achamakin Akuj kiwowa alokidiana ngoni sodi kitatam ka akilokony ngoni a? Ikokini Akuj enyarae ekanisa topolou anakiwapit ka agogong ai?

Akilaanakin:

Alotooma akilaanakin na a awikit kanaga, ejoikinit eketataman ka ngikasubak etich a ekanisa luche ingarakinete ekanisa asakun ngagiran alotooma Ngagiran, sodi topedosi ngagiran akingarakin kesi togogongioto alowaitin alu epalagageta kesi. Nyeliworosi ngagiran nguna ngagiran na eyakatar ngakiro na edungunitoe, nakaneni ngagiran na eyakatar ngalimoret kidiana ajokis a Akuj ka apiaro anakiwap ngakiro a Akuj tarai cha noi alotooma ngiwaitin lu iliakatar kesi ka ngichan. Akiroit na alotooma na itatamunit eger a ngakiro a Abibilia ka aosou a Abibilia na alotooma, epedori dir akingarakin eketataman ka ngikasubak a ekanisa luche.

Ngakiro Nakiruoro na latakinita:

Erai **Ngieosio** 119 eeos kidiana akikobanar etal a Akuj, sodi atopedoreta ngoni kitatama akikob anikeng.

1. Na kikobarea ngoni, kisasi ngoni akiyen Akuj lojojokon.
Ngipidingan 57-58 ebalasi, "Ee Ekapolon Akuj, iyong bon kasakit ayong. Kechikakinit atamar ewapi ngakiro kon. Kelipit iyong a etau kang kadaang atamar, pena iyong ngisien anikang, loger lo kichikakinitor."
2. Na kikobarea ngoni, kisasi ngoni akiyen ngakichiketa a Akuj aniyok.
Ngipidingan lu 162 ka 165 ebalasi, "Alakara kotere akiroit kon, ekoni itwaan ni angata ebari." ... "Ibooyete lu eminasi etal kon nikaalimon. Emam ibore ilegeuni kesi."
3. Na kikobea ngoni, kisasi ngoni akiyen ngitalio a Akuj aniyok.
Ngipidingan lu 24 ka 68 ebalasi, "Ketalakarito ayong ngakiro kon, kesi ketoosunete." ... "Ijok iyong nabo ipatana; Kitatamae ngitalio kon."

4. Na kikobea ngoni, kiripanakini ngoni eboyor yok nabo engita ngoni Akuj kitoripak ngoni.
Ngipidingan lu 59 ka 133 ebalasi, *“Etamana ayong elote kang, abongu tokona akiwap ngakiro kon.”*
5. Na kikobarea ngoni, kilakarikin ngoni anakitenikino a Akuj.
Ngipidingan lu 67 ka 75 ebalasi, *“Ani eringa ayong nyirira, abu atosech, nakaneni erichak tokona akiroit kon.”* ... *“Ee Ekapolon Akuj ayeni atamar etenooko ngakiro na itubuni iyong. Ayeni nabo dang atamar kirira iyong ayong ani irakar lo kimunoi.”*
6. Na kikobarea ngoni, kingisi ngoni Akuj kingarak ngoni atoreeunos anakisech.
Ngipidingan lu 29 ka 36 ebalasi, *“Tachada alioko anikang, kitatam etal kon ani ijokia iyong.”* ... *“Nak etau kang ekimue lo erichakinea ngakiro kon, meere kotere angatarea ichobore.”*
7. Na kikobea ngoni, kingisi Akuj kotere erot a akiyar yok.
Ngipidingan lu 105 ka 128 ebalasi, *“Erai akiroit kon ataa a ngakejen kang, nabo erai akicha a erot kang.”* ... *“Kotere nguna, ewapit ayong ngakitatamet kon daang. Aremokino erot a amodeanut daang.”*
8. Na kikobea ngoni, kingisit ngoni Akuj taapu diyete,
ngipidingan 151 ka 176 ebalasi, *“Nakaneni iapi iyong anikang, Ekapolon Akuj, nabo eraakasi ngitalio kon daang lua iteni.”* ka *“Erimet ayong akwap loger a amesek ana echakara. Bua tasakae ayong ekasuban etich kon, kainyo nyilagalagakina ayong ngitalio kon.”*

9. Na kikobea ngoni, kichadakin ngoni ani eya ngulu nyiwapito Akuj sodi atoelutu ngulu iwapito Akuj.
Ngipidingan lu 63 ka 115 ebalasi, *“Kielo ayong ka daang lu kikerito iyong ka daang lu irichakinito ngitalio kon.” ... “Kiyotokisi anikang, esi ngikasechak. Ewapi ayong ngitalio a Akuj kang!”*
10. Na kikobea ngoni, kipotorit ngoni akiwapit Akuj ka akidodiun akiwapit ngesi.
Ngipidingan 44 and 56 ebalasi, *“Ewapi ayong etal kon jik, napei tokona jik.” ... “Ibore nikelakarit ayong ngesi ni anupitor ayong ngitalio kon.”*
11. Na kikobea ngoni, kinyarit ngoni Akuj kotere akingarakino alotooma ariamunit ngichan.
Ngipidingan lu 81 ka 94 ebalasi, *“Ekapolon Akuj, kaburu ayong lojojokon noi, kedarit iyong kitoyuu ayong.” ... “Arai ayong ikon, toyuunae, ani erichar akiwap ngitalio kon.”*
12. Na kikobea ngoni, kiinakini ngoni Akuj ekipur.
Ngipidngan lu 108 ka 164 ebalasi, *“Ee Ekapolon Akuj, tacham akilip na kabuakinitor iyong alakara. Kitatamae ayong ngitalio kon.” ... “Kepuruunit iyong ngakipurunet ngakan-kaarei akolongit apei, kotere ngakiro kon na etenooko.”*

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a ngakan-kaarei — 7

Akinyam Akíroít a Akuj: Akítamanar

Ngakichiket na iatakinitae kotere Eketataman nakítatamet na a ngakan-kaarei:

Ngakíro natenoyek a Akítatamet:

1. *Alosal a akítatamet kanaga, ejoikinit ngikítatama esubakinosi atamar iitanitae kesi kiwaakis lokojokon ngakíro a Akuj tooma lotai kech.*
2. *Alosal a akítatamet kanaga, ejoikinit ngikítatama epedorete alimor eger lo epedori akíroít a Akuj akingarakin kesi toseut ngakíro na esakete kesi, arai kiwaakinito kesi akíroít lotai kech.*
3. *Alosal a akítatamet, ejoikinit ngikítatama elemunosi kitamanasi Akíroít a Akuj.*

Ngagiran na ejoiknit eketataman isomae esaa lo esubakinakar akítatam akítatamet naga:

Ngieosio 119: 9-16.

Ngieburaniae 4: 12; Ngiepesoi 6: 17;

Matayo 4: 1-11; Ngikolosai 4: 6.

Alimoret a Eketataman

Atipei arumoret a akibatiso a Yesu, aponi ngesi yaarae nariet. Abu ngesi kilip ka akiron kaneni ngirwa ka ngakwaarisea ngatomon-omwon. Alemuna ngesi elope dir akisak echami a Akuj. Nakaneni arumoret kanguna, abu akoro tanyam ngesi. Ngirwa ngjai ipedo iyong akiboikin nyenyama akimuj? Na irumorea iyong akiron kon akimuj, ibu iyong kiitan akimuj a? Ekoni Yesu dag neni. Anyami akoro ngesi tapalagag. Na engolikinea ekipe atamar

apalagag Yesu, sodi bu ngesi kining tama, “Kibele ngamoru nugu taraut amugati. Kinyamit iyong akoro, kori ai? Itingit iyong ngikilinga lu ilemunea ibore cha ni isaki iyong, kori ai?” Eger lo ikoni akiningo ngesi logo. Eyei akitatamunet jiik na esibit ejok ngina epedori akimaima ngoni atamar meere ibore ngini dir akisech, kori epedori tani nyeliwor akiroit naaronon. Nakaneni iitanitae ngoni kiyeni atamar erai akiningo alioko. Erot epei lo idwangere alioko ngesi lo a iteni. Eraakasi ngakiro a Akuj ngakiro na etingito iteni. Nakaneni abu Yesu tatachu tama, “Ibala iyong ayong akanyamit akoro a? Itemokino akiroit ngina erai iteni. Nakaneni erai nabo iteni atamar, peasubuni kolong Akuj ngitunga sodi toyara kotere akimuj na a akwaan bon. Epolut akimuj na a ngitai yok, kotere eponito ngitai yok ani Akuj tarai eponito ngawat anapua. Ngesi atamar ejoikinit ngoni nabo kiyari kotere daang itoruni nakituk a Akuj.” Apotu Ngagiran na alimuununi Yesu tatachut ngakingiseta na engita ekipe.

Apotu ngakingioto nache naarei kiwapuut erot lopei ikwaan ka akiningo nakolong a ekingaren. Erai Yesu lokookeng a Akuj, na ejoikinit ngoni kirai ngitunga kiyeni akiroit naga sodi atasaka ayuuno ani a Yesu. Dio ekipe kingit ngesi tama, “Kotere nyo bo peisiakinea iyong etich kon a ainanakin itwaan daang ibore ni esaki, napei jik kolong anakisiakinet kotere irai iyong dir lokookeng a Akuj kotere ngitichisio lu isubi a agogong? Sodi epedori itwaan daang akinup iyong napei anakisiakin nabo topedorea etich kon abebenun.” Nakaneni idiiri erot a Akuj nabo ediding, nyelolom kori nyebeben. Nabo asubakina Yesu itemokino atachun akiroit Anabibilia: “Nyejoikinit ngoni kiningi Ekapolon Akuj

yok.” Akidwang kongina, ejoikinit ngoni kidaruni eiirasi Ekapolon ka akisub etich kotere echami keng tosubakin alotooma akiyar yok. Anakiningo ana a ngauni, engisi ekipe Yesu tama, “Kingolik a, isaki iyong itwaan daang tobongu nia a Akuj, kori ai? Kingolik a, eraakasi ngalup nugu daang ngaka a akiding kang. Tokona bocha, kainakini ayong iyong erot lokaabenan toriamunea iyong ibore cha ni isaki iyong. Toriedik kilip ayong, akilipet apei bon sodi kainak ayong iyong ngalup daang.” Abu Yesu nyiidar akooyen nakaneni tolim ngakiro a ngagiran nabo, niti ebala, “Kape iyong Esiitan! Igitae kona, kilip Ekapolon lo erai Akuj kon bon tosub etich keng bon.”

Loger lopei asubea Yesu kongina, ngesi esakitae ngoni dang kisubakini. Egogong akiroit a Akuj na eyakar ngikilinga lu epedorea ayuun ngoni anakiningioto kadaang. Nakaneni bocha, esakitae atoyena akiroit a Akuj atopedoreta anyaar akiroit naga.

Akilip:

Ee Akuj Apa, kingarakinae edaik akiroit kon tooma etau kon sodi nyapedorea ayong asubakin ngakiro naaronok. Kitoyanae ayong atoyen ngakiro kon lojojokon akolongit daang ta asubea ngakiro kon etich itemokino atopedorea akitalakar iyong. Nabo epedorete ngakiro na eruoro ayong aliwor “ngakiro na itobobotoi a amakat” nabo eger lo ebooyo ayong epedori akitatamet apei nakaagogongon na apedori ayong akitatam. Alokiro a Kiristo, Elipi, Aamen.

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet – Ekoi:

Kolong a angorot, ayakasi ngikiliok nguuni Luturkana. Loger lopalem cha sek a ngikiliok a ngiturkana, atingit epei kech daang akwara. Ekile lo a ekingaren arai loa ngikilinga nabo pe aemit ngesi ichebore. Kotere arai agogong ngesi nabo ayakar aosou, nakaneni awouni ngesi akiting ekileng keng anakwaan. Akidwang kongina, abu ngesi kiwaak ekileng ngolo niajokon alotooma akai keng. Akolongit apei na alosio ngesi namoni asakar aite na achakara, abu ngesi kimuriak akiting ekileng keng. Nakaneni mono eringa ngesi nyeanyuna aite keng, kiriamunos ngesi ka eris! Tani bo keraakasi ngakan a ekile kangolo na ayakatar ngikilinga, pe ayakar ngesi ekileng na abu eris tanyam ngesi.

Aos ekile lo a ngiarei akidwang ekile lo anyami eris. Tanibo na araakar ngesi dang ekile lo ayakar ngikilinga nabo toos, atingit ngesi ekileng keng esaa cha daang. Nakaneni dang, awouni ngesi achoikin ekileng ngolo. Pe asubea ngesi ekileng ngolo etich jiik nabo pe ewaanakini akimiet. Esaa lo epapaloror ekileng anakuraru, awouni ngesi akisutar akuraru. Akolongit apei, abu amesek keng naminat tochakar anamoni. Eringa ngesi nyesakara, kingolik ngesi atamar eyei ekileng keng tooma nakuraru nabo toyei tooma naruba. Atipei abu ngesi taanyu amesek keng na kisiak abuar nawi. Nakaneni eringa nyerotokino anamoni, apotu kiriamunos ka angatuny naberu ngina asaki akinyam amesek keng. Kotere ayakar ngesi ekileng keng, pe aemit ngesi angatuny ngina. Nakaneni na asakea ngesi autun ekileng keng, abu towou apudun anakura! Kebu akuraru tomodokoikin nabo totingite ekut ekileng lo apedori awounea ekileng lojokon. Esaa lo eliakatar ngesi auton ekileng, abu angatuny tanyam ekile ngolo ka amesek keng.

Ekile lo a nguuni ngesi aos noi akidwang luche daang. Akolongit cha daang, epeneene ngesi ekile keng nabo kiwasanakini akimiet eringa nirepakina nakuraru. Ataparach cha daang engolianakini

ngesi atamar, etemokino ekileng keng nabo ajok noi esaa cha daang lo iitanitor ngesi asubea etich. Peapedori ngesi anyoun anawi keng apudor nikalapatan toringa nyeyena atamar, aloma ekileng keng tooma nakuraru itemokino. Akolongit apei na araakar akwap akamu, asubakina ngesi arai robo keyakasi ngakiro epote. Iteni kire abu ngesi kiriamun ka ngakiro! Na esaa lo aanyunea ngesi aite keng na achakara, abu toriam kenyam engatuny lokong nyepedoro ngesi aanyun ka ache! Kotere angoit keng, tout ngesi ekileng keng sodi kitojik engatuny. Tanibo peketingit ngesi ekileng keng kori akwara keng, apedori ngesi ayuun akwaan keng kotere asubakina na ayakar ngesi sek ngirwa daang itemem ka aosou keng. Esaa lo etijio ngesi atwom a ngingatunyo, apotu ngipaalon keng ngiarei lu ayakatar alosit kech, kiirasi ejiye ngolo sodi tomotunos niti etingito ngakwaaras kech na apotu kingarakinokos kaapei taara ngingatunyo.

NGAKINGISETA NAKIRUORO KIDIAMA:

1. Akingiset na a ekingaren: Kotere nyo ejokia achoikin ekileng kon?

[Ejoikinit eketataman kori ekeruoron niti itogogongi ngitunga ngidi tatchut.]

Kisoma Ngagiran nu:

Ngieburaniae 4: 12

Ngiepesoi 6: 17

Akitatamunet a Eketataman:

Ikoni akiroit a Akuj ekileng lo epedori ayuun ngoni. Nakaneni ani pekiyeni ngoni asubea etich kori ani peketingit ngoni ngesi, nyepedori ngesi akingarakin ngoni.

2. Akingiset na a ngaarei: Kikokini ngoni kitingi akiroit a Akuj ngirwa daang ai? Kikokini ngoni kirichakini “ekileng a etau” lo sodi tokwaner nabo kiwasakinitetei akimiet tosubakin itemokino ai?

[Ejoikinit eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut.]

Akitatamunet a Eketataman:

Erai akiroit ajokon ngesi atamar, ewaakisi akiroit a Akuj tooma ngakes yok ka akiwaakin akiroit a Abibilia tooma ngitai yok sodi atopedoreta akitamun esaa daang. Esibit epedori akiroit naga aliwor na egogong mono ekingaren, nakaneni arai kepedori akiroit a Akuj akiboikin tooma akitab, ikokini ekileng lo edaikinio tooma lokol sodi eris tanyam ekile lolope a ekileng kori ikokini lo awouni apudun anakuraru keng dio, angatuny naberu tanyam ekile lolope a ekileng kangolo.

Kisoma ngagiran nugu:

Ngieosio 119: 11-16

Akitatamunet a Eketataman:

Ngesi atamar ipedori iyong akingolikin atamar epedori akiroit a Akuj dir akingarakin ngoni! Kimiekisi tokona engolikisi eger tani lo apedori akitamanar akiroit a Akuj akingarakin Yesu elope.

Kisoma ngagiran nugu:

Luka 4: 1-13

1. Akingiset na a ngauni: Ekokini Yesu esubea etich ngakiro a Abibilia sodi topedorea akidwang akiningo ai?

[Ejoikinit eketataman itogogongi ngitunga ngidi tatachut.]

Akitatamet:

Na eningitor ekipe Yesu anariet, apedori ngesi akigagaar akiningo kotere akitamuunun ngidorin ngiche alotooma Abibilia. Ikwaan akiroit napei ngina ka ngoni dae. Ikote ngakiro a Akuj aniyok ngiboro yok lujiet lu ikote ekileng, akwara, akau ka ngimalea a amod, esebo ta aburo nakichogaet. Kisubea ngoni ngiboro lujiet kotere ngitichisio lugelagelae. Aloger alopei kangolo, iitanitae ngoni kiwoki ngiwaitin ngigelagelae alotooma ngitai yok, kainyo epedorete ngagiran ngagelagelae akingarakin ngoni alotooma ngiboyesinei ngigelagelae. Kitam na apegatar Yesu ka ekipe kotere akiruoro akiroit a Akuj, abu ekipe kipungar anikeng. Nakaneni kilimokinit Luka ngoni alotooma ekidor lo a ngitomon ka nguuni atamar abu ekipe torotok *“tanang ni eilio ngesi bon.”* Ngesi atamar edarit ngesi alolomu ache na ebongunio nia Yesu sodi kiningio ngesi nabo. Ngesi atamar, iitanitae ngoni kiyakar ekileng a Etau itemokino kotere ejie esaa cha daang.

Kitatami Petero ngoni atamar atarata lukisubakina *“Toliworos jiik isadito atachakin itwaan daang ngakiro na kingisi esi esaki kisisaut ngakiro na igienosi esi”* (**1 Petero** 3:15). Aloger alopei kangolo, esakitae ngoni kisubakina alemun atiakunet atamar kipedori ngoni aseun asubakin ngakiro na esaki Akuj ngoni atosubakisi akidwang akisub akisech. Akiroit na apedori Yesu asubakin ngesi naga. Kilimokinit Abibilia ngoni atamar, *“Kitopega ekipe nakaneni ematar ngesi ani iyakasi esi”* (**Yakobo** 4:7). Kipedori ngoni akitopeg ekipe bon arai kikoni ngoni ekile lo a nguuni ngolo apedori achoikin ekileng keng niajokon. Akiyen akiroit a Akuj ikoni akiting ekileng lo akwaan ka akiyen eger lo esubere etich.

Kingarakini ngoni Ekileng a Etau a Akuj akigagaar akiningo. Kingarakini tani nabo ngoni alimor Ngakiro Naajokak kidiana Yesu ani a itwaan ani nyerai ekanupan. Kitopedori ngoni akitatamikin tani ngikanupak luche kidiana ngakiro na arakasi ngaka a Akuj. Ebala akitab a **Ngikolosai** 4:6, *“Toliworos ngakiro na ilimuni iyong na ajakaanut, na itababaritae a amakat, sodi toyen eger lo*

ipedorea atachakin itwaan daang akiroit.” Ani keyakasi Ngakiro a Akuj lotai yok, kipedori ngoni akirichun Akichikakinet na. Kikilakini ngoni Ekileng a Etau a Akuj sodi kitoyen akisech yok. Tarai noi akiroit naapolon, kiteriamuni ngoni anupit nakirudaror nia a Akuj. Nakaneni nyikingarakini ngoni mati kiyeni ngoni Ngakiro a Akuj alotai yok. Epedori aliwor itami iyong atamar kori nyipedori akitamanar Ngakiro a Akuj alotau? Itemokino nakaneni kisoma ngalimoret naarei nu.

Ngalimoret:

Kolong a angorot, ayei ekile anyariatae Didimas. Amudukana ngesi nabo arai ekanupan lokaagongon a Ekapolon. Peapedori ngesi akitatama akisomare kotere amudukanut keng nakaneni, apedori apupokin sodi kiira. Amina ngesi noi apupokin nacha isoma itwaan ngakiro a Abibilia. Abu ngesi kitamana ngakiro a Abibilia daang apei ka apei, akisiakin anakitab a **Akisiakinet** tanang nakitab a **Akitoodikinet** ! Didimas ngesi ayeni Abibilia noi akidwang itwaan idio a ekanisa alore kech, kotere ngakiro nguna aponi kitiliworoe ngesi eketataman lo eyenikinitae noi nabo kitiliworoe ekaweikinan ani itatamere ngikanupak a ere kangolo.

Loger a Emasait alo enyaritae Emanuel ole Moronko kangolo ebunit alokanisa a CCC a Kawai alore a TransMara, emudukana ngesi nakaneni itamanari akiroit a Akuj a alotamen keng, ngesi atamar ingarakinit ngesi ekanisa keng kainyo ayen ngesi akiroit a Akuj a akooyen nabo ayen ngesi akiroit ngina akidwang tani itwaan ni elosit losukul kori tani itwaan ngini itee ni epedori akisomare Abibilia. Eriamuuni ngesi jiik alolom naajokon ngina ingarakinea ngitunga alokanisa ka ngakiriamriamisea nabo engarak ngesi ngikaalak kech akiyen atamar, erai ibore ajokon akitamanar akiroit a Akuj alotamen kon.

Akitatamunet a Eketataman:

Ani kepedorete ngikiliok lumuduk arei lu akitamanar ngipidingan a Akiroit anateleuno a Akuj, kipedori ngoni dang.

Abolia:

Kisiak akitatamun abolia a ngakiro kanu:

Ebala erukitos a Yesu kona, “*Irurumae emoit kon Ekipe loger a engatuny esaki itwaan ni ilikori. Kipiyo ngesi, kitogogong anupit kon.*” (**1 Petero** 5:8-9).

Eyakasi ngikaboliak nguomwon, loa 1, 2, 3, ka 4: ngitunga nguomwon, ngikiliok ka ngikiliok ta ngisorok.

litaniae ngitunga nguomwon anabolia kana. Erauni ipei engatuny, epedorio akitiliwor eworu loapotion ngajul a abokony a engatuny, kori tododae atamar “engatuny lo” kingolikis ngikitatama eringa abolia nyisiakina. Iningi engatuny ngitunga luuni ngulu daang. Etachunete ngitunga luarei ekingaren ngakinginet a engatuny itorunit nipiding ni itemokino Anabibilia. Kotere ngatachunet nu, ematar engatuny aemit sodi kiporo nitwaan niche. Dio itwaan ngini kipiyo atachun ngakinginet a engatuny a lpiding a Abibilia, sodi engatuny tanyam ngesi.

Ekitetemes a ngakingiseta ka ngatachunet na epedori eketataman akingitanar kechi nu. Eyakasi ngatukoto ngagelagelae ayakar ngichan ngigelagelae, kitamu ekitemes edio lo epedori noi akingarakin ekanisa kon. Itemokino tani dang akisisaun ngikitemesinei lukon a ilope, nakaneni nyiisisau! Nakaneni kingitana ngakingiseta na a Abibilia na epedorete atachun ngichan lu eyakasi lokanisa kon sodi tatakanunea atachunet Anabibilia. Ani kerai ngakingiset nakon a ilope ingitanari iyong, itemokino engatuny ayakar atachunet na etachakini itwaan ni a esal ngini anyami ngesi kotere akiyiyor atachun akingiset keng. Itemokino ngikaboliak itatamasi abolia na eringa akolongit na a akitatam nyenanga!

Esakitae ngitunga lu eboliakinete abolia naga itatamasi mono eringa nyeboliakina.

EKITETEMES EPEI A ABOLIA KANA NGESI LO:

Engatuny: “Itemokino iyong ilosi kilak aberu na enyaritae Akiru anadakar keng... kotere eperorit ekile keng nikalonan.”

Itwaan ni a 1: “Nakaneni ebala Akuj, ‘*Nyilom.*’ Eger keng atamar nyitemokino iyong iperete ka aberu na nyiusit iyong. Etal loapolon a Akuj akiroit na, kotere elimunit Akuj anakitab a ***Apudunet*** 20:14 ka ***Akitamunet a Etal*** 5:18.”

Engatuny: “Ayeni ayong atamar iyakar iyong aberu nakimina iyong nabo kiurik ngide lusapa ngiarei ka ngapesur ngaarei. Nakaneni nyitee iyong etiae a ngaatuk ka ngamesekin ta ngaanei na iyakar iyong tokona a? Ani kotere ekaru lo esaki Akuj akitaram akiru nakaalan lo, etumete ngisipaan kon daang. Iliwor iyong ekabaran. Ikwa nyingolikinit iyong atamar itemokino iutari aberu na a ngaarei sodi toyena ngitunga iyong atamar irai ekabaran a?”

Itwaan ni a 2: “Nyiyeni iyong ekoi a ekabaran alo kabangaanan a? Elimunitoe ekoi ngolo alotooma ***Luka*** 12:15-21 ebala kona: *Sodi tolimok Yesu ngitunga daang tama, “Kiyokos nabo tochoikisi ngakiro a amonis; kainyo meere nalalau a ngiboro alu etingit itwaan ngesi eyei akiyar keng, tani kebarit ngesi kwaani.”*

Sodi tolimok Yesu kesi ngakitadapet tama: “Ayei kolong ekabaran lo ayei amana na ekoneene

tobwang noi ngimomwa luajokak. Abu kisiak akitam bon tama, 'Emam ayong ekeru loapolon lo ewaakini ngimomwa kang daang. Ekokini ai?' Tolim bon tama, 'Abwangi ngikerui kang sodi atoduk luapolok lu ewaakini ngimomwa kang ka ngiboro luche daang. Ani erumor, atolimokin ayong elope atamar, Ee rocha ekeny ajokon! Eyei tokona ibore niajokon daang ni asaki alokaru alukaalak. Eboikin jik eanga, emuj, atamat, nabo atalakar!' Sodi tolimok Akuj ngesi tama, 'lbangaana iyong! Nakwaare a akolongit kana elemario etau kon, ngae tokona etingi ngiboro daang lu ingadaarit iyong kotere akiyar kon?' "

Ani ekisidi tolim Yesu tama, "Ikote ngakiro neni ngulu iweito ebari kech kitaraut eka ngawat kech make, nakaneni nyebarito kesi alongaren Akuj."

Akiroit ngina ngesi na ebalu Yesu alotooma **Matayo** 6:21, *"Kainyo epete ngitai kus ni eyei ebari kus."*

Engatuny: Nyiuta aberu ache kotere iliwor iyong ekabaran. Nakaneni igipaa mono iyong Akiru anadakar anache kangin a? Ibus ngesi noi. Kiut ngesi kotere ibus ngesi nabo epedori akitalakar iyong alokiner.

Itwaan nia 2: "Nakaneni elimunit Abibilia alotooma **Ngiepesoi** atamar 5:25, *'Esi ngikiliok, tominakisi ngaberu kus loger lo aminor Kiristo ngitunga a ekanisa sodi tolemun totoan kotere kesi,'* anierumor kitatamu ipiding 33 niajokin eger a ngakiro kanguna *'ejoikinit ekile daang emina aberu keng loger lo eminar ngesi akwaan keng a ilope.'* Ngesi atamar tokona, nyasaki ayong aberu kang kiut ekile lo a ngiarei, eger keng atamar, ani kamina ayong ngesi apedori asubakin akiroit na elimunit Abibilia alotooma **Akisiakinet**

2:24, **Matayo** 19:5; **Mariko** 10:7-8, ta nabo dang **Ngiepesoi** 5:31, ‘Kotere nguna, eisikini ekile apakeng ka itokeng, sodi kimorikinos ka aberu keng dio toliworos luarei ngulu ngipei.’ Emam nyelimunit atamar imorikinosi luuni kori luomwon kori lukan kori lukan-kapei taraut akwaan apei. Ebalala imorikinosi luarei taraut akwaan apei. Arai ekile epei ka aberu apei kesi itemokino jik. Kori arubakini sodi katolimok ngakiro na eyakasi tooma akitab a **Ngakamatak** ka **Malaki?**”

(Na iirarea engatuny ngakiro nguna, ipungar ngesi ani eyei ekanupan ngolo!)

Engatuny: “Ayeni ayong atamar ilakara iyong ka aberu kon. Iyeni iyong atamar ebalala Abibilia ‘Wara nyiilom.’ Iyeni iyong alotooma akitab a **Malaki** 2:14-15 elimunit Akuj ebalala aremit ngesi noi itwaan ni ebili achamunet a akuuta kotere ani araakar ekile lopeanupit aberu keng na a ekingaren. Nakaneni nabo dang iyong aberu na enyaritae Atabo na elomit diye kon, ibus ngesi noi. Iteni ipedori iyong akilakin ngesi tamat echai anawi keng sodi kisupa iyong.”

Itwaan nia 3: “Ee itemokino, nakaneni tarai akiroit ajokon ngesi atamar, nyikiper ayong ka ngesi!”

(Dio engatuny tangamakin itwaan nia a nguuni ka akinyam ngesi. Epedorio akimukokin itwaan ni anyami engatuny ngini eburangkit. Sodi tokienyik engatuny itwaan daang nitete etee abolia.)

Engatuny: “Ekoe ani akimuj kajokon na. Ekieni ngesi tama, a, a, a! Alakara ayong kotere nyeyeni ekanupan ngolo atamar alotooma **Matayo** 5:28 ebalala Yesu kona, ‘Nakaneni kalimokinit tokona esi atamar,

*itwaan daang ni ingolikini aberu tasak akipper aliwor ngesi ekaloman alotau keng.’ Arai kitamunite ngesi ngakiro nguna, kesubakinit akiroit ngina loger a ekile alo ateneeno be Yob. Alotooma akitab **Yob** 31:1 iruoro ebala, ‘Ekong ayong atamar nyengolikini apese keterekuya.’ Nakaneni eringa akoro kanyamit ayong. Ngae ichetwaan anyami?”*

~~~~~

NGAKIRO NGACHE NUGU NA ITAMITAE KOTERE ABOLIA NAGA:

2. Ngakingioto kidiama ebari yok: Akimiekin ekanisa arumoret a akibar.

Ngagiran na isomao:

Matayo 6: 19-21, **Luka** 12: 15-21, **Yakobo** 1: 9-11

Awounea yok ebari akidwang alemun apei anatomon ka ngadekon a alakara.

Ngagiran na isomao:

Malaki 3: 10, **Akitamunet a Etal** 26: 12,

Yakobo 2: 14-17

3. Ngakingioto kidiama angoit:

Ngakiro na isomao kotere akininget adio kidiama angoit:

Ngiepesoi 4: 32, **Ngikolosai** 3: 12-13,

Apudunet 34: 6

Akiting ngiman kotere itwaan iche ni kisechakinitor iyong.

Ngagiran nakisoma:

Matayo 5: 22, **Ngakamatak** 17: 9, 10: 12,

Ngiepesoi 4: 31-32, **1 Petero** 4: 8,

Matayo 18: 21-35

Akiruor ngakiro na a angoit ka ekile kon.

Ngagiran na isomao:

Ngakamatak 15: 1, **Yakobo** 1: 19-20,
1 Timoteo 5: 1-2

Akidet ngide kon a angoit akidwang arionokin kesi a amina.

Ngagiran na isomao:

Ngiepesoi 6:4, **Ngikolosai** 3:21

(Epedori engatuny akilokony ngagiran nugu tosubea
etich: **Ngakamatak** 13:24)

Ngakamatak a Ngimaasai:

“Wara nyikiar ayong kori nyikirira eringa
nyisiruoro kori nyitatama ayong”

Akitatamunet a Eketataman:

Loger lopei kisubea ngoni ngiboro lujiet ngitichisio ngigelagelae, ikwaan ka eger lo epedoreta ngipidingan ngigelagelae alotooma Abibilia akingarakin ngoni alotooma ngiboyesinei ngigelagelae. Kiyeni ngoni atamar epedori Etao a Akuj abunere kingarak ngoni, niti isingareni ngakiro a Akuj na epedorete akingarakin ngoni alotooma ngitai yok. Nakaneni ani kerai epiding epei bon kiyeni ngoni lo ebalala “*Anakisiakinet asubi Akuj adis ka akwap*” (**Akisiakinet** 1:1) kori “*Kona kolong aminar Akuj ngakwapin, tolem ngesi lokookeng lo edounitoe arai epei bon, sodi ani itwaan cha daang ni enupi ngakiro keng nyebukor, toriam akiyar nanyedaun*” (**Yoana** 3:16). Nyepedori Etao ainakin ngoni ngiboro lujiet lukaalak. Iteni erakasi ngakiro na iruorosi ngipidingan luarei ngulu na naajokak nabo tarai na a iteni – nakaneni, meere kesi ngipidingan lu apedorete akingarakin ngitunga lu ayakasi kotere esaa lo abunio engatuny akining kesi.

Epiding lokitamanara:

Ngieosio 119: 11

Ngakiro na iitanitae kidodiunae:

Kitamana ngakiro a Akuj! Kiwaak kesi lotau kon sodi topedorea akitamun kesi esaa daang. Topedorea asubakin akiroit naga, echamakina iyong itamunit kesi kotere akitatama. Ani kitatama kesi akolongit, anierumor nyitatam kesi, epedorete akikokin ekileng lo awouni apudun anakuraru pei – eringa kesi eyakatar cha ajokis, nakaneni epedori agogonger asubakin!

Kisiak niti imuno akitamanar ngipidinga lukitamanara a ngakitatamet kanugu.

Tasak ngipidinga lu epedorete akingarakin iyong tomora ka ngitunga luche anupit kon sodi kitamanasi aapei ngidorin ngulu.

Na iirarea iyong ngagiran nguna epedorete ngakitatamet keng akingarakin iyong, kitamana kesi.

Ani keyakasi ngakiningioto na erubakinito iliakasi ka iyong, tasaku ngagiran sodi toriam ngipidingan lu epedorete akingarakin iyong ariamun akidwang nabo kitamana ngipidinga ngulu.

<u>Akiroit na elimokinitae Eketataman:</u> Alotooma esal a akitab ana a ngakitatamet kanugu, eyakasi ngarekinet ngagiran itemem ka ngikoiyo lu eyakasi tooma keng. Epedori arekinet ngina akingarakin ngitunga lu esakete akisiakin etich a akinyam akiroit a Akuj aseun ngipidinga lu esakete kesi akitatamar.

Arumoret:

Kimiekisi epuruutu kaapei ainakinet naajokon a Akiroit keng!

Amina ayong etal kon noi!

Etamanari ayong jik akolongit daang etia ni etia.

Kirukit ayong ka etal kon jik,

ketoosou ayong akidang ngimoe kang.

Aosu ayng noi edwang ngiketatak kang,

kainyo etamanari ayong ngakiro kon.

Aosu ayong noi edwang ngikasukou,

ani ewapitor ngitalio kon.

Anger ayong akiwap elote loaronon daang,

erichakinea akiroit kon.

Nyilagalagakina ayong ngakir kon,

kainyo iyong elope irai eketataman kang.

Ebobok ngakitatamet kon anikang eunyiunyete.

Ee robo, ebobok noi idwangito tani akimiet a ao anakituk kang!

Aanyuni aosu anakitatamet kon, kotere ngakiro nguna,

aremokino ayong elote loaronon daang.”

(Ngieosio 119: 97-104)

Ngakiro na igirio:

AKICHOK ETICH:

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinat nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Etamanari mono ayong elope ngagiran a? Ayakar mono ayong alimoret nakimori ka ngitunga luche kidiama eger lo esubakinere akiroit naga a? Apedo ngesi akingarakin ayong sodi atorotokinio ayong ngaren ani a Ekapolon a?

Akilaanakin:

Kingit ngitunga arai kepedorito kesi akitamanar ngidingan lukitamanara a ngakitatamet kanugu. Kiruor ngoni kidiama ngakitatameta ngakan-kaarei. Itamunito kesi ngipidingan lukitamanara lukan kaarei daang a? Irai eketataman, ejoikinit iyong elope itamanari ngipidingan ngulu daang. Ngesi atamar arai keringa kesi nyeyenuna, kingarak kesi kitamanasi ngipidingan

ngulu. Kitam atamar nyepedorete ngikanupak ngikaalak akisomare Abibilia kongina bocha, kingarak kesi nabo kitogogong kesi topedoreta akiwaakin akiroit a Akuj lotai kech.

Ngakiro ngache nakiruoro kidiama nguna iatakinitae:

Akitatamunet a ***Etal*** 6:6-9 ebalala kongina, “*Warasi nyikimuriakis ngitalio lu tokona kainakini ayong esi lugu. Kitatama ngide kus. Tolimuunutu iyakasi nawiyei, ka na imamakatar anawiyei, tolimuunutu na iangaritotor ka na isubeta etich. Toinikisi nakan kus, ka akinap aloreetin kus, kitamuuneta. Kigira nakito a ngidorin a ngakais kus ka lodorin a ngawasea kus.*” Erot lo itemokino akiwapakin etal a Ekapolon lo, ngesi akitamanar ngakiro a Akuj alotooma Abibilia. Iwaakinit tokona iyong ngakiro a Akuj tooma lotau kon a? Ikobanari mono iyong ngakiro na itamanari iyong esaa lo inyunio alore a epei tanang loche kori tani esaa lo idokitor amotokaa kori itwarit ngibaren a?

Alotooma ***Matayo*** 13:52, kitatami Yesu ngoni atamar, “*Idodiunito ngakiro nugu atamar, eketataman a etal daang lo itatama Anapolou a Akuj, ikoni elope a akai lo ipuduni ngiboro lukiteat ka lungorok alopem.*” Tokona a, arai keyeni itwaan akisomare ka akigir kori kemam, ikwaan eger a akitatam kanaga. Kipedori ngoni daang akigirakin ngakiro a Akuj tooma ngitai yok sodi ekisidi atobongosi akisomare ngakiro na kigirakini ngoni. Ngesi atamar kiwokit ngoni akitab a akiroit a Akuj alotai yok ngasain daang. Ani kisub ngoni akiroit naga, epedori abebener aniyok “*akitatam ngide yok itemokino*” akolongit cha daang. Epedori aliwor akiroit nakinaikinit ngoni ekiruor kidiama ngakiro a Akuj ka itwaan daang. Kiyeni ngoni atamar eyakar akiroit a Akuj agogong. Isaki iyong akiwaakin akiroit ngina lotau kon aloger alo iliakatar ka akiwapakin ngirotin a Akuj a? Kitamana robo ngakiro a Akuj kiwaak lotau kon!

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a ngakan-kauní — 8

*Akínyam Akíroít a Akuj:
Akítatam Akíroít a Akuj*

Ngakichiketa na iatakinítæ kotere Eketataman nakítatamet na a ngakan-kauní:

Ngakíro Natenoyek a Akítatamet:

- 1. Alosal a akítatamet kanaga, ejoikínit ngikítatama eyenete ajokis a akítatama a Akíroít a Akuj.*
- 2. Alosal a akítatamet kanaga, ejoikínit ngikítatama eyenete atamar, kiyakar ngoni akingita*
“ebala akíroít ai?” nabo
“nyo eger keng”
mono ekingaren eringa ngoni nyítatamikina
“nyo ejoikínit ngoni kisubakini.”

Ngagíran na ejoikínit eketataman isomæ esaa lo esubakinaakar akítatam akítatamet:

Esira 7: 10

Alimoret a Eketataman:

Arai Esira epei a ngímurok a Akuj. Arai ngesi nabo dae eketataman a etal a Akuj. Asubi ngesi etich alotooma arieng a ekapolon Persia, nakaneni abu ekapolon tocham ngesi tobongo nakwap kata apaakeng. Ngesi aapei ka ngikarikok luche lu ikote Neemia, abu kítatam ngítunga a Israel tobongokis ngírotin a Akuj itemem ka achamunet na italeuno.

Kimiekisi atoyena ipiding en lojojokon sodi atopedoreta ngoni akiyen ekitetemes a Esira lo kiwapakini ngoni ngikulepek. Nyetiakuna Esira akisiakin akitatam akolongit apei. Ebalai? "Kotere ewaakinit Esira etau keng nakitatama akiroit a Akuj." Alemuna Esira esunyakina nakiroit a Akuj nabo arikino ngesi. Nakaneni nyesuba ngesi akiroit naga pas. Akidwang ngakiro nguna, abu ngesi kingadaa etau keng "sodi topedorea ngesi akitatama." Nyo etatama ngesi? Etatama ngesi akiroit a Akuj ka ngitalio a Ekapolon.

Kotere nyo "engadaarea Esira etau keng kotere akitatama etal a EKAPOLON?" Etatama Esira akiroit a Akuj lojojokon sodi topedorea ngesi asubakin akiroit ngina. Akiroit ngina ngesi esakitere ngoni kitatama akiroit a Akuj, sodi atopedoreta ngoni asubakin akiroit ngina. Kilimokinit Yesu ngoni ebalai "Kotere nyo kinyaritotor esi ayong ibalatar 'Ekapolon, Ekapolon,' nakaneni nyisubete ngakiro na abala ayong?" (Luka 6:46). Ayeni Esira atamar erai nakisubea akiroit a Akuj ngesi kingarakinea akiroit a Akuj ngoni. Nakaneni ayeni Esira nabo atamar, arai na kiyenea ngoni eger a akiroit a Akuj ka nabo akiyen atamar, esakitae ngesi ayeni eger a akiroit a Akuj eringa mono nyepedoro akiyen akiwapakin akiroit ngina. Sodi ekingaren kitatami ngesi anierumor, kisiak akisub akiroit a Akuj na etatama ngesi ngina. Nabo asubakina ngesi akitatam ngitunga luche akiroit a Akuj. Kimiekisi atobongokisi. Ekingaren, alemuna Esira elope nabo arikino sodi topedorea ngesi akitatama akiroit a Akuj. Arumoret, kitatami ngesi akiroit a Akuj. Na a ngauni, tosubak ngesi akiroit a Akuj kotere asubakin akiroit na elimokini Akuj ngesi. Arumoret ekingaren ngesi asubakin ngirotin luuni ngulu, abu ngesi kitatam ngitunga luche.

Akilip:

Ee Akuj, kingarakinae ayong ewapak ekitetemes Esira. Kingarakinae ayong atolemun akitatama akiroit kon ka asubakin akiroit kon. Ee Akuj Apa, kingarakinae ayong ewap ekitetemes lo ikoni loa Esira. “Kidodikinae ngirotin kon Ekapolon Akuj, Kitoyanae ayong ngirotin kon. Torikoe anakiro kon ana a iteni sodi kitatam, kainyo irai iyong Akuj nakiyuunit ayong. Iyong kedarit apaaran juui.”
(Ngieosio 25:4-5).

Ngakiro nakitamuna:

Akisiakinet – Abolia:

(Ejoikinit ngikaboliak esubeta ngakiro kech etich.)

Ekabolian loa 1: Ekasukout loturkanait niti erekinit ni elomi adakar keng.

Ngikaboliak luche alotooma abolia:

epedorete aliwor ngipaalon kori ngikidunyet keng (ngikiliok kori ngaberu) lu engitanarete ekasukout ngakingiseta.

Erekini ekasukout loturkanit ni elomi adakar keng niti ilimuuni ngakiro na ikote nege “ni emini eteam kang ngesi nege ... ni emini ekol a aberu kang ana a ekingaren ngesi nege ... ni emini anak a ngikaalei ... ni emini anak a ngitak ngesi nege.” Nakaneni dang, aloger alo iruoror ngesi anabolia, ileereuni atamar, keseu ngesi akwap naaronon elomi adakar.

Enyounete ngikaboliak luche niti elimuniyete aronis a alomaru kangina, nakaneni etachuuni ekasukout niti ipogapoga. Na elimokinere ngesi atamar epedorete ngakipi Alomar Loteam keng esaa lo eramea akiru, etachuni ngesi atamar nyasaki ngesi aberu keng esakari ngakipi nikalonan. Na elimokinere atamar ngirwa lu a akamu, erai elelea lo eapi ngakilomitae ngatomon-arei, ejok kotere nyepedorea Eteam keng ariamun nakalel na eramea akiru. Elimokinio ngesi atamar emam nyeyakasi nginyia luajokak eya neni, nabo ngakito nakipoet ka ngakito naduket eloka. Nakaneni esaa cha daang lo elimokinere ngesi akiroit, etachuuni niti engerit akidwang akisemere akwap niajokon ka asakun wache ni itemokino alomaru a adakar emini.

Akitatamun a Eketataman:

Na erekinitor ekile ni elomi adakar keng, erebi ngesi ekingaren niti echoikinit lojokon kingolik atamar, aanyu ngesi akwap naajokon ni emini Alomaru a awi. Eya ngakingiseta nakos kaalak na echamitae ingitae. Ekoe eyakasi mono nginyia? Ebai mono ni eya ngakipi ai? Epedorete ngakalel akitorun neni esaa lo eramea akiru a? Epedori ni eyei angolol na a ngakipi anamatan aonere atipei a? Eapiyete mono ngakito nakipoet a? Eapiyete mono ngakito naduket nganokin a ngibaren ka ngikalea a? Epedori ekile toreb itemokino echoikinit niajokon toyen arai kejok kori kerono neni. Loger lo elimunitor Eturkanit ebalar, “Meere ayong ekabangabangat, kainyo arebi ayong akwap eringa nyeloma.”

Kona pei, na kitatamar ngoni eger lo kiyenunea ka akidodiun ngakiro a Ngagiran, iitanitae ngoni etatamas Abibilia, nabo engitas ngakingiseta ngache sodi edodiuneta ngesi itemokino, “*lo itatami dir ngakiro a Akuj na a iteni iyookino*” (**2 Timoteo** 2:15). Kitam atamar ebeben asubea etich ngakiro a ngagiran peitemokino. Alimuuni ekipe ngagiran esaa lo eningitor ngesi Yesu. Apedosi ngitunga alimuunun ngagiran dio kitenikineta ngakiro nanyitalakarere Akuj, ngakiro naaronok na ikote arikonot a ngitunga, ejie a etau a Akuj ka lo a akwap ka akichekiarit ateni a ngikokiok. Nyejoikinit ngoni kisubi ngakiro na ikote nugu.

Ejok akitamun atamar apak ache, eyakatar ngagiran ngamunonoe kech. Kitam ekitetems a ngakamatak. Eyakasi ngakamatak a Ngimaasai na ebalasi “*Enkoshoke naata osotua*” kori “Akook na eyakar OSOTUA”. Eyakatar ngakmatak nu eger lo iporit akiroit apei kainyo eyakar akiroit a ngimaasai be “OSOTUA” eger lo iporit apei. Eger a akiroit be “OSOTUA” ngesi:

- *Apusit*
- *Akapul*
- *Eboyor a ekisil, ayakau kaapei ka akimorikina*
- *Achamakinet*
- *Eboyor a ekisil lo itorunit nachamakinet.*

Eger lo ekingaren a angakamatak kanu ngesi atamar “akapul” nikolong emorikinakatar ikoku ka itokeng itorunit apusit. Eger lo a ngaarei ngesi atamar eyakatar ikoku ka itokeng ayan kaapei na enyaritae “OSOTUA”, loger lokolong emorikinotor “OSOTUA” (apusit) akwaan a ikoku ka na itokeng. Eger eche ngesi atamar kimori ngoni “OSOTUA” — “achamakinet na ekisil” na kimorea ngoni ka luche akimuj kaaapei. Aloger kalo, kitatamete ngoni ngakamatak nu kidiama eger a akwaan a Ekapolon. Na kinyamea ngoni akimuj ekapolon na erai akwaan keng a Yesu, ka akimat na erai ngaakot a Yesu kaapei ka ngikanupak luche, kiriamuni ngoni “OSOTUA” akimorikina naationon a ekisil anachamakinet yok kaaapei ka Ekapolon yok Yesu Kristo.

Achepak, epedori eger a ngagiran akileereun nabo toboben akiyen, nakaneni epedori apak ache aliwor na egogong. Elimunit tani emeanara Petero ebala kona “*eya ngakiro ngache*” nabaruae a emeanara Paulo na “*etiono akiyen*” (**2 Petero** 3:15-16).

Ekingaren eringa ngoni nyingolikina eger lo kitatamar ngagiran, kimiekisi engolikisi ngipidingan ngidi lu idodiunito ajokis a akitatama akiroit a Akuj.

Kisoma Ngagiran nugu:

Esira 7:10; *Ngitichisio* 17:11

2 Timoteo 2:15

Ngipilipi 4:7-8; *Ngiroma* 12:2

Akitatamet:

“*Engadaari Esira etau keng kitatam*” akiroit a Akuj, sodi topedorea akiyen ka akidodiun akiroit a Akuj. Aripanakinete Ngiyaudi lukanupak alo Berea akiroit a Akuj lojojokon ngirwa daang toyenuneta atamar kerai akitatam a Paulo kidiama Yesu aka a iteni. Ayeni Paulo atamar arai akitatama ngagiran etich lotiapolon sodi kichikak ngesi Timoteo kiliek lojojokon noi. Sodi topedorea ngesi aliwor “*ekasuban etich lo nyirumete ngileeche*.” Alotooma

Ngipilipi 4:7-8 ka **Ngiroma** 12:2 kitatama ngoni ajokis a araun a ngitamen yok lukiteat ka akilelebikin ngatameta naajokak make. Emam erot eche loajokon lo esubere akiroit naga mati akitatama akiroit a Akuj.

AKINGISET NAKIRUORO KIDIAMA:

Kotere nyo itatamare? Itamit iyong kwai kikokini ngoni kipedori akitatama Abibilia ai?

[Ejoikinit eketataman kori ekerworon itogogongi ngitunga ngidi tatachut.]

Akitatamet:

Nakitatamar ngoni akiroit a Akuj, eyakasi ngirotin nguomwon lu itemokino ngoni kiwapi nabo eyakatar ngirotin lu ngakingiseta ngauni na itemokino kingita.

Ngiirotin ngulu kesi lugu:

1. Kisoma ka apupokin ngakiro a Akuj loajokon.
2. Topupok kori kisoma niti ingaarit etau kon. Wara nyinyam akiroit a Akuj niti iningit nabo idodiut atamar ngatameta kon kesi itemokino, nakaneni toliwor lo isaki arikino.
3. Ejok akisomare ka apupokin ngakiro daang alotooma Abibilia etia ni etia. Tanyam ekidor loapolon niti ilemuuni epiding niichi wadiowadio.
4. Ani pekisom kori kipupok akitab a Abibilia etia ni etia, erai akiroit ajokon aseun akiroit adio na isaki akitatama Anabibilia.

Eyakasi nabo ngakingiseta ngauni nakos apolok na itemokino ngoni kingita:

1. Ebala ai?
2. Nyo eger keng?
3. Nyo esakitae ayong asubakini?

Kipedori ngoni akiruor kidiama akingiset na a ngauni – akisub Akiroit a Akuj – anakitatamet anache.

Na kingitar ngoni akingiset na a ekingaren, kilemarit ngoni alolomu akienyikin ngakiro na eyakasi. litanitae ngoni atopupokisi kori kisomae ngagiran ngakisomaet ngakos kaalak. Erai kesi ngikitetio a ngagiran na erai ta nyo? Eraakasi kesi ngakamatak kori eeos, kori ekoi kori ekoi a ngikoiyo, abolia kori akitadapet, abarua kori akitatamet? Iteni epedori aliwor iporit epei kalugu. Tokona ngesi kingitar ngoni ngakingiseta nugu na ikote ... *Ngae? Nyo? Ori?*

- Ngae iruoro kori egiri?
- Ngae elimokinitae kori igirakinitae?
- Nyo ngakiro na elimunitoe? Aliwae esubatar ngakiro nu?
- Ori kigirere kori ori kesubatar ngakiro nu?
- Nyo akiroit naapolon na iruoroe? Kidiama nyo iruoro akiroit naga? Kotere nyo kolong kigirere akiroit naga?
- Nyo ngitalio lu elimunitoe? Nyo ngakichiketa na elimunitoe?
- Nyo ngichan lu eyaunito ngakiro nugu ka ngakiro na epote ekisidi kiding akimorikina kech?
- Nyo ngakiro kori ngatameta na ebongokinitoe kori na itogogongitoe?

Na kingitar ngoni akingiset na a ngaarei, ikoni ibore ngini kikobarit ngoni akingiset ngina. Kisakuni ngoni eger keng. Ngakingiset na ikote nu kesi iitanitae ngoni kingita:

- Nyo atamet kori akiroit naapolon?
- Epedorete ngipidingan lu eapiyete ngulu kori ewae loche a akitab daang akinyasun eger keng?
- Eyei ibore idio alotal kori ekoi edio lo inyasunit eger keng a?
- Ani kitatama iyong Anachamunet Anakitetet, kidodiu akimorikina keng ka Achamunet Nangorot.

- Ani kitatama iyong Anachamunet Anakitetet, kidodiu akimorikina a ngatameta ka ngakitatamet na imorikina ka ngakitatameta a Achamunet Anakitetet anache.
- Ani kitatama iyong alotooma Achamunet Nangorot, ekoe edodit mono ngesi Yesu a?
- Ani kitatama iyong Anachamunet Anangorot, kimorik ngatameta ka ngakitatamet keng mono ekingaren ka ngakitatamet nache na a Achamunet Anangorot aapei kana a Achamunet Anakitetet. Kidodiu arai keyakar akiroit akiyookinet alotooma Achamunet Nakitetet.

Atamasi kipedori ngoni akingis kona, “Kotere nyo eraakatar ngakingiseta nugu daang naajokak? Kotere nyo pe esomakinea ayong kori eirarea ayong ngakiro a Abibilia?” Tokona bocha, kimiek kainak iyong ekitetemes. Alotooma akitab a Yob, apot ngipaalon keng luuni potu nikeng akilakin ngesi. Ayakatar ngipaalon luuni ngulu aosou naajokon na erai aosou a ngitunga nabo asibit ngakiro na alimuuniyete kesi daang na ayakatar ateni. Nakaneni, alosal a ekoi a Yob, abu Akuj kikilak ngipaalon luuni ngulu ka alimokin lo anyaritae Elipas, “*Angoit ayong anikon ka talopaekon luarei kainy, nyiruoro esi ngakiro na a iteni anikang loger lo eruoror ekasuban etich kang Yob*” (**Yob** 42:7). Kidodikinito ngakiro nu ngoni atamar, nyikipedori ngoni apupokin ngakiro a ngipaalon aluuni kangulu aloger alopei apupete ngakiro na a Yob. Ngakiro ngache na alimunete kesi arakasi na a iteni, nakaneni ngakiro ngache na alimunete kesi pe etemokino. Ngesi atamar, ejok akingita ngakingiseta nugu arai kisasi atoriamutu akiyen kori achoiar na a iteni a akiroit a Akuj.

litaniit akitatama akiroit na a ngikilinga. Ani kikalanyaka ngoni loger a ekile alo ayei nabolia, nyikipedori ngoni adukokin akiyar yok itemokino tooma akiroit a Akuj.

Kisoma Ngagiran nugu:

Ngiepesoi 2: 19-22 ; 1 Ngikorintoi 3: 11-16

Akitatamunet a Eketataman:

Kidukokinitae kidiama nakisiakinet a ngimeanara ka ngikadwarak a? Ngesi atamar, imiekinit iyong Akuj edukokini akiyar kon kidiama ngakiro a Akuj alotooma Achamunet Nakitetet ka Nangorot a? Esakitae ngoni kidukokinio ni ibooyo Akuj alotooma Etau. Ngikitetio a adukuor alu kiduki ngoni? Kiriparit ngoni atoyena atamar, kidukokinitae ngoni kidiama akisiakinet a Yesu Kiristo. Ekiteot ali a adakar kori a awi iduki iyong? Epedori ngesi akirub a? Kori epedori akaale alelear ngesi a, kori eukori ekuwom a? Kisasi ngoni atodukokin ngoni ngikulepek loger a adakar ana edukokinitae niajokon a? Loger lopei erebere akwap nakitetet na elomi adakar nakitetet, kimiekisi iteni etatamas Abibilia.

Epiding lokitamanara:

Ngiroma 12: 2

Ngakiro na iitanitae Kidodiunae:

Isiak iyong kotere akisomare kori apupokin ngagiran. Toloma tokona tooma nabo kitatami kesi lokojokon. Wara cha nyiite kori nyipup ngakiro nakaneni tominak akiyen ateni kori eger a akiroit.

Toseu akitab a Abibilia. Kitor ewae edio a akitab kangina wadio wadio. Kitam akisomare kori topupok niti ilipit. Aloger alo isoma kori ipupio iyong akiroit a, kigirak tooma nakaratas kon kori nakou kon ngakingiseta ngadi nguna ipedori ayakar. Kingolik eger a etem a akiroit nakaneni nyeeliwor cha ngakiro make.

Toliwor epewae a ajore anadiochichi ana itatama Abibilia ngirwa daang.

Arumoret:

Kiyeni ngoni atamar *“Itogogongit Akuj ngagiran daang nakaneni itemokino itatamare ngakiro na a iteni, akikilanakin naaronok, ka arionokin na ichwaangakina ta akitatam eger loajokon lo ejoikinit ibooyere” (2 Timoteo 3:16)*. Ngesi atamar, ejoikinit ngoni kisomae

kori kipupi Abibilia etia ni etia, meere cha ewae epewae. Ipedosi esi akingolikin neni adakasi ngamesekin tanang ni adaunotor nginyia kidong apua bon. Nyo epedori asubakin anamesekin arai kerubakis kesi edakasi wapei? Epedorete kesi apalagag. Nyo epedori asubakin ani eya ngakinei ana etwaritae neni? Nyepedorete kesi alepuno ngakile. Kiyeni ngoni daang atamar, arai akiroit ajokon arai kedaka ngibaren nginya ngigelagelae. Ikwaan akiroit ngina pei ka ngoni ngikanupak. Ani kiliwor ngoni be kidaka ngiwaitin ngiche a Abibilia a, kipedori ngoni atapalagag. Nakaneni ani kitatama ngoni ngiwaitin ngigelagelae a Abibilia a, kikwaanikin ngoni ka ngamesekin na edakasi nginya ngigelagelae. Esaa lo kidakar ngoni nginyia awapei, epedorete nginyia akilikiluun kori akijojoun allowae aloche nabo toruput tolibunito allowae aloche, sodi atoriamuneta ngoni jiik ebari lokitetet lokingolikini. Ngesi atamar, kimiekisi atoripasi akwap a akiroit a Akuj, dio atopedoreta ngoni aanyun nginyia lukalibak ka ngakwapea na edukokinio Akai a Akuj.

Ngakiro na igirio:

AKICHOK

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinak nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Etatama mono ayong akiroit a Akuj kori esomae cha bon?

Akilaanakin:

Kiyeni ngoni eger lo kitatamar ngoni ngidowon lukatumak engolikineta arai kepedori akiru ayakau kori kemam, kori akireb akwap arai kisasi ngoni akwap nakitetet ngina kilomi. Nakaneni epedori akitatama Ngagiran aliwor etich lokitetet kotere ngikanupak lukalaak. Kitogogong kesi nabo tomora ka kesi itemem ka ngakiro na iliakatar iyong. Nabo tomora ka kesi ngakiro na eapiyete nguna apedor ainakin iyong anakitatama.

Ngakiro nakiruoro na iatakinite:

Eminasi ngitunga ngiche iteni akinyam nginyia. Eringa iyong nyepedori akinyam nginyia, nakaneni dang, esakitae kesi itakinio namana. Mono ekingaren, epedori itwaan akireb akwap sodi kingolik atamar, eraakasi ngalup na ejokak nabo toyakas ngakipi. Anierumor tolemarae ngatabab ka ngiikwa. Ani ekisidi kitakinae ngikinyam. Ani kisaki iyong ariamun ngikinyam lukaabok, esakitae iyong itakini dio kudulok tooma nalup eringa nyitakina dio kitak akitare na esaki Akuj. Kirai ngikanupak, esaki Yesu ngoni atokoniutu ageor. Nakaneni ekiteot a ageor ali kipedori ngoni akoniun, itemem ka eger lo kimurakini ngoni tooma nalup. Ani kegogong ngalup, nyepedorete ngakuron a ngikinyam akiilor kwap. Nakaneni ani kiroko iyong etich a aweikin ngalup eringa nyitakina ka nabo anarumoret a akitare, iitanitae iyong irubakini akisub aweikin angalup. Kingolik atamar amat amana kon ngakipi lojojokon nabo iwaak asakatan na itemokino sodi tarap akolong nyijua ngakipi alokinyam kon. Kona pei nabo, ejoikinit ngoni kiwaakini ngakuron yok tooma akiroit a Akuj, tarai cha iteni amurakin lojojokon atoyeneta eger a Abibilia.

Ngakiro na igirio:

Akitatamet na a ngakan-koomwon — 9

Akinyam Akiroit a Akuj:

Akidodiun Ngakiro a Akuj Alotichisio

Ngakichiket ngache na iatakinite kotere Eketataman nakitatamet na ngakan-koomwon:

Ngakiro Natenoyek a Akitatamet:

1. *Ejoikinit ngikitatama eyenete ajokis a akidodiun akiroit a Akuj.*
2. *Ejoikinit ngikitatama esubakinete alemuna dir sodi kitogogongos mere cha akiirar akiroit a Akuj, nakaneni toliworos lu esubete akiroit a Akuj.*

Ngagiran na ejoikinit eketataman esomae esaa lo esubakinaakar akitatam akitatamet naga:

Yoana 13: 17

Matayo 21: 28-31 (*akitadapet a Yesu*)

Yakobo 1: 22-25

Ngiepesoi 2: 10

Luka 6: 46-49

Alimoret a Eketataman:

Nyo etiakit itwaan ni ebala “Anupit ayong Yesu” ka itwaan ni erai dir ekewapan, ngini iwapit erot Yesu? Eyei atachunet ngina tooma Yoana 8:31-32: “Sodi tolimok Yesu ngiyaudi lu anupete tama, Ani kiwapakis esi ngakiro kang kirichut, irakasi ngirukitos kang dir; iyenunete ngakiro na iteni, nabo kilachakinete esi ngakiro na iteni dir.” Nyo eger a aminere tooma akiroit a Yesu? Akiroit na erai ngesi eyei tooma ngakitatameta nugu daang ngesi ngina. Nakilomarea ngoni dir tooma akiroit

a Akuj, nabo toloma akiroit a Akuj tooma yok, ngesi atamar kisubakina ngoni aminere tooma akiroit a Yesu nabo apena tooma Kiristo. Nakaneni ani kisasi ngoni akidong tooma akiroit a Yesu, esakitae kisubi akiroit a Yesu.

Kiira ekoi a ngikaitotoi aluarei. Abu edia loa ngiarei tatachu tama, ee, Apa, apedori ayong akiwapakin. Nakaneni nyepedoro ngesi akiwapakin ngakiro nguna. Ikoni ekanupan lo etamari “Anupit ayong Yesu nabo kedounitoe ayong na a ngaarei” nakaneni nyesubi ngesi akiroit ka Apa. Edia loa ekingaren arai lo amamakar arimatoi, nakaneni abu ngesi tolung sodi kiwapak. Ileere atamar ali abu tosub echami ka Apa. Ngesi itwaan ni alungi ngasechesea keng nabo kiwapite dir erot a Yesu ka asubakin akiroit a Yesu.

Akiroit ngina ngesi na etatami Yesu ngirukitos keng atamar, “akimuj kang ngesi akiwap naechamit lokolong kameuni ayong, nabo erichak etich keng” (Yoana 4:34). Loger lokimearea Yesu ngoni nakwapin, akimuj yok ngesi akisub akiroit a Yesu, akisub akiroit na esaki ngesi ngoni atosubakisi ka arumor etich lokolong esiakini ngesi. Ngakiro nguna ngesi kitatamea Yakobo alotooma ngirotin ngiarei lugelagelae atamar, “anupit na emam ngitichisio etoanit” (Yakobo 2:17 ka 2:26).

Ani karai ayong eketataman alokanisa, ekoe etatami mono ilope kotere ekitetemes a ngakiro ana asubi ayong a? Arubakinit mono ayong ayei nakiroit a Akuj a? Arai eger lo arubakinitor ayong ayei

nakiroit a Akuj ka akisub akiroit ngina ngesi apedorea ayong akitatam ngitunga luche dang torubakis eyakasi tooma akiroit a Yesu.

Akilip:

Ee Apa lo eyei nadis, kabuakinet iyong alakara kotere ijok iyong anikang nabo kotere ngisien kon ngasain daang. Kalimokini iyong atamar ekoni ayong emeanara Paulo anikon “Asubi ayong ngakiro na nyasaki ayong atamar kerai atosub nabo nyapedori ayong akisub ngakiro na asaki ayong akisub” (Ngiroma 5:15-19). Wae torimakinae kare, sodi kingarak ayong atosub etich kon. Nyasaki ayong kerai atamar engalai ayong kotere cha bon akipup akiroit kon ta awoun akiwap iyong. Ayeni ayong atamar nyapedori akitan ngamesekin kon nakaneni mati ketana ayong elope kotere akiirar ka nabo dang akisub akiroit kon. Kingarakinae ayong ekok edia loa ekingaren lo alungi sodi kiwapak ka asubakin echami ka Apa. Kingarakinae ayong atosub ibore ni isaki iyong, atosub akiroit kon alotooma akiyar kang – atosub akiroit kon alotamen kang, a ngakan kang ka ngakejen kang ta akwaan kang daang. Anierumor atopedorea ayong “akidodiun ekitetemes loa ngikanupak” (1 Timoteo 4:12). Elipi ayong ngakiro nugu alotooma ekiro a Ekapolon kang Yesu Kiristol. Aemen.

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet — Ekoi:

Ejoikinit eketataman isisauni ekoi kidiama ngikiliok nguuni lu aloose losibitar kotere adeakasi kesi. Amarani ekile loa ekingaren nabo torirae akwaan. Abu edakitar kipim ngesi toriam atamar eyakar elekes. Abu lokitar kitebeik ngesi edewa lo itemokino dio kidodik emase a edewa tama: “Tamat edewa lo ngamaset ngauni ngesi atamar, nataparach tamat kotere echai, naparan kimuj mono kona pei tani ebong. Tamat edewa lo a ngirwa a nguuni tanang ni edaunor elekes anakwaan. Tosub loger ngolo na ijoker iyong jik.” Abu ekile ngolo tobuak edakitar alakara dio akitach ngesi ngaropiyae keng daang. Nakaneni na aloosio ngesi nawi, abu kikachak edewa niajokon. Nyesubakina ngesi ngakiro nasek alimokini edakitar ngesi, ngesi atamar adaunet a ngirwa a ngidikidio, totoan ngesi.

Ekile loche nabo lo erakarit elekes, abu ngesi dang tolot losibitar. Abu bocha edakitar nak ngesi ngakichiket napei kolong ainakini lo a ekingaren. Tobuak ngesi dang edakitar alakar dio tatach ngesi ngaropiyae a edewa. Nakaneni kiwap ngesi akiroit na ichikakini edakitar ngesi kotere akolongit na a ekingaren bon. Abu kiira niajokon cha, nakaneni kitowo akimat edewa. Atipei abu ngesi todeakakin noi akidwang nikolong sek dio totoan.

Adeaka ekile lo a nguuni dang elekes. Nakaneni aos ngesi edwangit luarei. Abu ngesi kiwap ngakiro a edakitar kotere akiwap ngakiro na alimokini ngesi. Abu tamat edewa keng kotere ngirwa nguuni tanang ni adaunor edewa. Adaunet a ngirwa a nguuni, abu ngesi tojoker nabo tobongut ngikilinga keng akolongit na a ngoomwon.

Akitatamunet a Eketataman:

Apon tolimokinae epei a ngikiliok aluuni kangulu daang akiroit na ejoikinit esubakinete. Nakaneni epei bon ngesi tosubak akiroit ngina. Eger nabo dae ngolo, ekile lopei lo asubi akiroit na alimokinio ngesi akiroit a edakitar kingarak. Kona pei, epedori akiroit a Akuj akingarakin ngonni nakisubakinea ngonni akiroit ngina.

Alotooma akitatamet nabeen adaun, kitatama ngoni atamar eyakasi ngakingiseta ngauni nguna kipedori ngoni akingita esaa lo kitatamar akiroit a Akuj sodi atopedoreta akiyen lokejokon noi. Ebala mono akiroit ai? Nyo eger keng? Nyo ejoikinit ayong asubakini? Erai bon arumoret a atachunet a ngakingiseta anaarei ana ekingaren kesi kisubakinete ngoni engitas ka atachun akingiset na a ngauni.

Kotere eboyor cha daang logelagela, eyei ibore cha daang ngini ejoikinit ngoni kisubakini. Epedori akiroit a Akuj daang ayakar akitatamet nagela na kitatami ngoni ngakiro na ejoikinit kisubi.

Ekitetemes (Akitadapet):

Ejoikinit eketataman itatamuuni ngirotin ngigelagelae lu epedorea Eturkanit aarea ngitieng lugelagelae. Ejoikinit ngesi iruoro kidiama ngitieng nguuni kori lugelagelae ka akitatamuun niajokon eger lo earere itemem ka etal a Ngiturkana. Akiroit nateno kanenge ngesi akingarakin ngikitatama kitamas kidiama eger lo epedoreta ngagiran ayakar ngakiro ngagelagelae na idodiunio alotooma ngiboyesinei ngigelagelae.

Ngiboyesinei ngiche a akirikare kori a akiar ngitieng kesio lugu:

1. Akiar engatuny.
2. Eris lo elomari nanok anakwaarisea anakaalak.
3. Ekosowan lo erubakini arai ngesi bon nabo taarite ekaitotoit.
4. Akiar esuro.
5. Akiar agete tanyamae.
6. Akiar ekales todotoi ngakopir.
7. Akiar ekori kotere akiring nakaabon.

Akitatamunet a Eketataman:

Akiroit nateno a Erika ngesi akiar etiengit. Nakaneni nyiikwaan ngitieng lua amoding daang nabo kiyakar ngoni ngirotin ngigelagelae lu kirikaa kesi. Alotooma akiyar, eyakasi ngichan lukos kaalak. Nakaneni meere echanit cha daang eyakar atachunet na ikwaan. Ani kenyam ayong akatorot, apedori ayong akinap aburangkit sodi eboikin diyete akim. Nakaneni ani kemona akwap, nyapedori ayong akinap eburangkit nabo nyerudakin ayong diyete akim. Akidwang ayong asubakin kongina, apedori ayong eboikin kwap ekitoe lotorube lokaalimon. Kori atamasi, ani kasechaki ichetwaan ayong. Kerai bo ekasukout lo epolot akidwang ayong, apedori ayong alimokin atukuor a ngikasukou ngakiro nguna kori alimokin epei a ngipaalon. Nakaneni ani kasechaki ikoku kang ayong, esurori ayong ngesi nabo atorionok ayong elope ngesi. Ikwaan pei ka esube a akiroit a Akuj. Na eyakar eboyor eche loti gela kori ekoi logela, ngesi atamar isubakini iyong akiroit nagela.

Kotere ekitetemes, akolongit na abunio Etau a Akuj lokanupak, ngitunga lu eiirarete akiroit a Akuj, apotu ngakiro tatapa ngitai kech. Apotu kesi kingita ngirukitos akingiset na a ngauni naga tamasi: *“Ngikaitotoi, nyo ejoikint sua kisubakini?”* Tatachak Petero kesi tama, *“Tolunga ngasechesea sodi kilumokinae Ipei kus daang nakipi kotere arimakino a ngasechesea, na ipedorete esi ariamun ainakinet a Etau a Akuj.”* (**Ngitichisio** 2:37-38). Atipei apotu ngitunga ngabunge ngauni tonupa nabo kiwapakis ngakiro na asaki Akuj kesi tosuba. Ayei lokong itwaan ni abarit nabo amina ngesi ka akiwap ngitalio keng nabo tasaki akiwapakin Yesu. Nakaneni ayakar ngesi echanit epei, ewaakinit ngesi ebari keng ngaren akidwang akiwaakin erukiteene keng loa iteni ka Akuj. Na engisea ngesi Yesu tama, *“Nyo ejoikinit ayong asubakini atoriamunea akiyar nanyedaun?”* Tolimok Yesu ngesi tama, akiroit na ejoikinit iyong isubakini ngesi naga: *“eyei ibore ipei ni ichwangakinit iyong, kape, togiala ngiboro kon daang sodi nak ngikebootok ...anierumor bu kiwapak ayong”* (**Mariko** 10:17-20).

Abu ekile torotok ani a Yesu, kainyo peachamit ngesi asubakin ngakiro na alimokinit Yesu ngesi.

Kotere ekitetemes nabo eche, kitamak kidiama akitatamet a alemunet a apei anatomon. Ani kilomit iyong lotaun nabo tamamakar ngibaren nakaneni tanyami ngaropiyae esal a elap kadaang, ipedori alemikin Akuj apei anatomon a ngaropiyae kon. Nakaneni ani kerai ngibaren iyakar iyong tamamakar ngaropiyae, ipedori iyong akisub loger a Ngisrael sodi nak Akuj alemunet a apei anatomon alotooma ngibaren kon lu euruunio. Kori ani kipiari Akuj iyong kotere ngaropiyae ka ngibaren, ipedori iyong ainakin Akuj ngibaren ka ngaropiyae, kingarak ekanisa torotok ngaren alotich ka akiroit a Akuj.

Ekoi:

Ejoikinit eketataman isisauni ekoi kidiama aite kori akine kori akaal na eyechuni. Esiakini akiyar nakitetet alotooma aite, nakaneni abu ibore iche tosubakin dio itaok totoan eringa nyeuriuna.

AKINGISET NAKIRUORO KIDIAMA:

Ori ikwaanatar ngikanupak ka aite ngina (*kori akine ngina kori akaal ngina*)?

[Ejoikinit eketataman kori ekeruoron itogogongi ngitunga ngidi tatachut.]

Akitatamunet a Eketataman:

Kitatami Yesu ngoni kidiama amana na epedori akingarakin ngoni akiyen eger lo kipedorea ngon akikwaanikin ka aite ngina (*kori akine ngina kori akaal ngina*).

Kisoma Ngagiran nugu:

Luka 8: 5-8

Akitatamunet a Eketataman:

Na isiakina akiyar nakitetet alotooma itwaan, nakaneni esaluni kotere nyesubi ekanupan akiroit a Yesu, ngesi atamar epedori ekanupan akikwaanikin ka aite (*kori akine ngina kori akaal ngina*) na eyechuni. Ikoni eger lopei iruorosi ngagiran nu kidiama ngikinyam, ayauni akiroit a Akuj akiyar, nakaneni ani kewou arupun, epedori atoanere. Erot epei lo epedorea akiroit a Kiristo akiyar ka arupun ngesi esaa lo esubea akiroit.

Kisoma Ngagiran:

Yakobo 1: 22-25

1 Timoteo 4: 17

Akitatamet:

Kitatami Paulo ngoni ileere atamar, itemokino ngagiran kotere

- 1) akitatmea,
- 2) akikilanakinea,
- 3) arionokinea, ka
- 4) akitatamea a ateneanut.

Nakaneni kingarakinit Yakobo ngoni akiyen atamar epedorete ngagiran ajoker kori akingarakin ngoni bon arai kisubak ngoni akiroit. Anagiran ana kisomae ngoni, kipedori ngoni akingolikin atamar eyakasi ngakingiseta ngoomwon na kipedori ngoni ngikulepek akingita. Na kingitar ngoni ngakingiseta nugu kidiama ewae cha daang a akiroit a Akuj lo kiirari ngoni, kipedori ngoni akiyen ngakiro na kiitanit ngoni asubakin.

1. Nyo ketatami akiroit naga ayong?
2. Asubi mono ayong ibore idio niaronon a?
3. Nyo arikino na eiitanit ayong sodi atorotokinio ayong ngaren ani a Ekapolon?
4. Nyo ngakiro na iitanitae ayong asubi akolongit cha daang sodi atosubakinea ayong akiroit a Akuj?

Loger lo kitatamea emeanara Yakobo ngoni, ebala ngesi kona “Meere akiroit be anupit Akuj,” akiroit na itemokino. *“Enupito tani ngipean kongina nabo emaranete a ebuloi”* (**Yakobo** 2:19). Kolong a angorot, etatamuni eketataman lo italeuno a Ekanisa lo anyaritae Mariko lo eroneene akiroit na a ngakiro kanugu: “Tani bo kerai aosou dang iteni, eringa ngesi nyisiakina agogong arai pekerukito ka ngitichisio. Kainyo isiakinio ibore daang arai kiwaakin lotichisio.”

Epiding lo kitamanara:

Yoana 13: 17

Abolia:

(ejoikinit ngikaboliak iruorosi a ngakiro kech a ngikulepek)

Ngikaboliak: Apa loturkanit ka lokookeng

Elimokini Apa lokookeng tolem amoru nakapotion sodi kiwoko tooma kai. Epedori edia akingurungurokin ka atamar epot amoru noi! Elimokini apakeng ngesi atamar apedori ngesi akingarakin ngesi, sodi topedorea ngesi asubakin kongina. Nakaneni etachuni edia tama, “Mam. Apedori ayong asubakin bon, nyasaki ayong akingarakino kon.” Epedori edia ngolo ekiliak dio kijuka wadio cha, nakaneni nyepedori ngesi akikeun kidiama. Sodi elimokini apakeng ngesi kikeu amoru nabo kiwoko tooma kai. Kingurunguruok edia nabo tama, “Nyapedori ayong akikeun.” Kisitam apakeng ngesi tama, “Kalimok tete ayong iyong atamar ayei ayong nege kengarakin iyong, esakitae iyong kingit ayong kengarak.” Ekisidi ingisi edia akingarakino, dio kingarakinos kesi luarei daang amoru.

Akitatamunet a Eketataman:

Loger lopei egogongio itwaan akilokony eboyor lokolong ayakar ngesi na arakar edia, ani kesaki ngesi akilokony eboyor iitanitae ngesi arai ekile, egogonger nabo dang akilokony ebooyor lokiyakar ngoni kirai ngitunga lu nyenupito sodi etatamas ebooyor lo kiinak Akuj ngoni atotinga kirai ngikanupak.

Nyiitanit Akuj ngoni kisubi ngakiro nakaagongok.

Akiroit na iitanitae kotere Eketataman:

Kingolik Akitamunet a Etal 10: 12-13,
Mika 6: 8,
Eketataman 12: 13.

Nakaneni na kiwounea ngoni ainakin Akuj alolomu na epolokinio ngitai yok, ibore nikatoan ni esaki Akuj ngoni atosuba dio togogongeror aniyok. Kona elimoritor Daudi alootoma ***Ngieosio*** 108:12 atamar, “*Arai akingarakinet a itwaan pas*” Nakaneni erai akingarakino na kiinakit Akuj ngoni ngesi kitopedorit ngoni araun lu kiyakar amuno kona eraakar ngesi dae lo emunoi.

Akiroit ngina ngesi echamitere ngoni kilipi ka akingit Apa yok lo eyei nadis kingarak ngoni atotinga eboyot lo esaki ngesi ngoni kitingit ta akisub ngakiro na esaki ngesi ngoni kisubi. Nyikipedori ngoni asubakin ngakiro na esaki Akuj aniyok arai kisak ngon atosuba ngikulepek. Nakaneni kotere akingarakino a Akuj, *epedorosi ngakiro daang!*

Ngakiro na iitanitae kidodiunae:

Ejoikinit erukitos cha daang a ekanisa ilipi atamar, epedori Akuj akitoodikin ngesi akiroit na ejoikinit ngesi esubakini itemem ka atachunet a akiroit kadaang ani ebunit anakiroit a Akuj ana iirari ngesi.

Ejoikinit ngirukitos a ekanisa daang ilipete kotere ipei kech ka akitogogong luche tosuba akiroit a Akuj.

Ejoikinit ngirukitos a ekanisa daang eyakatar akimaruno anakisub etich a Akuj. Kingita ipei kech atamar: “Isubi iyong akiroit a Akuj akolongit naga aloboyor kalogo a?”

Alimoret:

Arai ayong dir ngolo kapiaritae kotere eraakasi ngikaureak kang daang ngikanupak lukaagongok, tani kolong eringa ayong arai edia. Eliakasi kesi noi akitatam ayong akiwap ngirotin a Akuj. Apotu kesi kitogogongo sua ngide etamanasi ngagiran, nakaneni apotu kesi nabo dang kitatama sua eger lo kisubea ngakiro na kiwaanakini sua nakes kosi. Esaa cha daang lo epedoreta ngipaalon kang atamar kerai atosuba ayong ka kesi idiobore, ayakatar ngikaureak kang etal atamar echamitae ayong engisi ipei kech sodi atopedorea ayong ariamun alolomu na alosio. Achepak, epedorete ngipaalon kang akisak atamar kerai atosuba ayong ka kesi ngakiro ngache naaronok nabo achepak epedorete kesi atamar kerai atoboliata ayong ka kesi epira kori emuja ka kesi. Esaa cha daang na engisea ayong ngikaureak kang alolomu, apedorete kesi achamun ngakiro kang, “Nyo ebalasi **Ngipilipi** 4:8? Itatamuunit epiding ngolo akiroit na isaki iyong asubakin a?” Ebalala tokona epiding ngolo kona, “*Ani eya daang ngikaitotoi kang, kimiekisi ngitamen kus toupiasi ngakiro naajokak na erikito ekipur, ngakiro na iteni, na iyookino, na ikiuna, naajokak ta na idodiunito arimatoi – Ani kerai ibore cha daang niajokon kori kipuruunitoe – kitam kidiama ngakiro na ikote nguna.*” Abu ayong ekingaren eliakakin akitatama bon, etam kidiama ngikitetio a ngakiro ana ikote nguna. (Abu ayong nabo atolimu atamar, eringa cha jik erai ekiliak!) Nakaneni abu ayong dang atonger akitatama ngakiro ngache nguna nyerai *iteni*, kori na *nyiiikiuna*, kori na *nyiiyookino*, kori na, kori na nyikiminarete, kori nanyejokak, kori na nyipuruunitoe. Eringa etatama akisub akiroit naga.

Kiyeni ngoni atamar, eraakasi ngitamen akininget a ngitichisio. **Ngakamatak** 4:23 ebalasi, *“Tochoik noi etau kon, kainyo ngesi erai eitanit a akiyar kon.”* Ani kisasi iyong achoikin etau kon, echamakina iyong itatama etingitene a ngitamen kon. Epedori ipiding ni ebunit anakitab a Ngipilipi en akingarakin iyong tosubak kongina. Kotere etatama kolong ayong akisub ngakiro na eya tooma epiding lo, kire kaiki Akuj ayong.

ayong, Joshua Barron

Arumoret:

Alotooma **Yoana** 8:31-32, *“Alimokini Yesu Ngiyaudi lu anupito ngesi tama, ‘Ani kiwapakis esi ngakiro kang kirichut, irakasi ngirukitos kang dir; iyenunete ngakiro kang na a iteni, nabo kilachakinete esi ngakiro na a iteni dir.”* Alopiding yok alo kitamanara, kilimokinit Yesu ngoni atamar *“Iyenunete esi nugu tokona, ani kisuba kongina, ilakarosi.”* Kilimokinit Yesu ngoni akiroit napei ngina tani tokona akolongit na.

Kimiek akiroit a Akuj toliwor ataa esaa lo ilosio iyong, nabo toliwor akicha na inwakit erot kon!

Akiroit kotere Eketataman: kingolik **Ngieosio** 119: 105.

Ngakiro na igirio:

AKICHOK ETICH:

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinak nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Na esomakinea ayong Abibilia kori apupokinea akitatamet a Abibilia, alimuni mono ayong atama, "Ekoe ani akitatamet ajokon ikoni!" anierumor kimuriak emiek kaneni a? Kori eliaka cha ayong atasak akisub akiroit a Akuj?

Akilaanakin:

Esaa lo ilipere alokanisa, na kiirarea ngoni ngakiro a Akuj aapei ka ngalimonoret a ngitunga a Akuj alu emunoi, nabo kiriamito ngakilipasinei ka ngieosio a ngitunga a Akuj lu a ekipur, ebeben iteni alimun atamar "Kinupit sua Akuj" a ngakituk. Nakaneni esaa lo kiyakar ngoni nawiyei alorerea yok, egogong ngoni achepak

akidodiun atamar kiyakar ngoni anupit kotere ngitichisio yok. Kingit chane ngirukitos a ekanisa arai kesubete kesi akiroit a Akuj. Ani ketachut kesi tamasi “Mam nyasubi ayong,” kitogogong kesi kisiakis akisub akiroit a Akuj napei tokona jiik. Tomora ka kesi alimoret adio kidiama eger lo apedorea akisub kon akiroit a Akuj akingarakin iyong. Kilipa ka kesi sodi topedo Akuj akingarakin kesi tosuba akiroit keng..

Ngakiro ngache Nakiruoro kidiama na iatakinitae:

Alotooma **Luka** 6:46, kilimokinit Yesu ngoni atamar, “*Nyo kinyaritotor esi ayong, Ekapolon, Ekapolon, nakaneni nyinupito nguna kalimokinit ayong esi?*” Ebeben noi alimun atamar “Arai ayong ekanupan” ka atamar “kedounitoe ayong na a ngaarei” ta nabo atamar “amina ayong Yesu.” Nakaneni ani kimina ngoni Ekapolon sodi emiekisi ngesi kitopolok ngoni, ngesi atamar kipedori ngoni asubakin akiroit keng kotere ngitichisio yok daang. Kitam atamar alotooma **Luka** 6:47-49, kitatami Yesu ngoni atamar, ani kisaki ngoni ariamun akisiakinet nakaagongon nabo kitakin a agogong, echamitae ngoni KIIRARI ta nabo ASUBAKIN ngakiro keng. Nakaneni ani KIIRA ngoni ngakiro a Abibilia nabo atowoutu ASUBAKIN, ngesi atamar “*NYIKISUBAK loger lo esakitere,*” ngesi atamar esaa lo eponeta ngichan, kipedori ngoni adakar na epedorete ngichan yok alalaar.

Anakwap ka Amerika, eyei eos lo eminasi ngide lu a esukul a jumapili aeore ngolo isisaunit ekoi lo. Ebala epeding lo a esal a eos kangolo kona,

“Todukok akiyar kon kidiama Ekapolon Yesu Kiristo,

“Todukok akiyar kon kidiama Ekapolon Yesu Kiristo,

“Todukok akiyar kon kidiama Ekapolon Yesu Kiristo, –

“Todukok akiyar kon kidiama Ataaba!”

Kimiekisi atodukokisi akiyar yok ka eboyor yok kidiama ataaba a Yesu kotere AKISUB ngakiro a Akuj.

Ngakiro na igirio:

Akítatamet na a ngatomon — 10

*Akiyen Akiroit a Akuj:
Akigogokin ka Akilip*

Ngakichiket na iatakitae kotere eketataman nakitatamet na a ngatomon:

Ngakiro natenoyek a akitatamet:

- 1. Alosal a akitatamet kanaga, ejoikinit ngikitatama eyenete atamar epeyou Akuj kesi potu tamata lojojokon akiroit a Akuj.*
- 2. Alosal a akitatamet kanaga, itorunit nakilip, ejoikinit ngikitatama eyakatar anupit na itemokino anakimat Anakiroit a Akuj.*

Ngagiran na ejoikinit eketataman isomae esaa lo esubakinaakar akitatam akitatamet naga:

Ngiepesoi 1; Ngipilipi 1: 3-11; Ngikolosai 1: 3-13

Ngiepesoi 6: 10-20; Ngipilipi 4: 4-7; Ngikolosai 4: 2-6

Akitatamunet a Eketataman:

Alotooma ngabaruae nauni nugu, itamikinit Paulo ngikanupak kidiama Ngakiro Naajokak lojojokon nabo imaimai kesi atamar kiwapa ngakitatamet a Ngakiro a Naajokak niti erionokini kesi anakiro ana iliakatar kesi. Nakaneni eringa ngesi nyisiakina etich a akitatam anabaruae, abuakini ngesi Akuj alakara kotere ngikanisae ka aosou na ainakini Akuj kesi ta akimor ka kesi akilip keng aapei. Anabarua kadaang, alimonokini ngesi ngikanupak atamar elipakinit ngesi kesi topolout anachwaanu ka aosou. Nabo anabarua cha kadaang, amorete ngesi ka kesi akiroit a Akuj.

Alotooma akitab a Ngiepesoi, egiri Paulo tama, "Napei kolong eirarea ayong atamar inupa esi ngakiro a Ekapolon Yesu nabo iminasi ngitunga daang a Akuj, nyepalikina ayong abuakinit Akuj alakara kotere esi." Arubakinit ngesi ilipi jiiik kotere ngikanupak. Nyilipa ngesi cha bon kotere ngikanupak eringa nyigirakina abarua ka akitatam kesi. Elipi ngesi kotere kesi esaa cha daang lo itamunea kesi. Alimokini Paulo Ngikolosai tama, "Erubakinito Ngakiro Naajokak irokete apiaro nabo epetar anakwapea kadaang, loger lokolong apetarotor anikus napei kolong a akolongit ana a ekingaren iirareta esi ngakiro a ajokis a Akuj," nabo tama, "kotere ngakiro nguna, kilipanakini sua esi jiiik napei kolong kiirarea ngakiro kus." Napei kolong eirareta Ngikolosai ka akiyen ajokis a Akuj a, apotu Ngakiro Naajokak torubakis irokete ngakiro naajokak ka apetakin wadaang. Nyepedoro akiwo. Napei kolong eirarea Paulo ngakiro kech, nyepalikina ngesi akilipanakin kesi. Kialolongi ngoni kori kigoro jiiik atamar, ewounito Ngakiro Naajokak apetar kori akiatakin alokanisa. Kimurianakini ngoni akilipanakin ngikanupak. Echamitae ngoni jiiik kilipi eringa akitatamet sodi topedorea Akuj apiar akitatamet yok dio topedoreta ngikanupak akitatama aosou na eyei nakitatamet, nakaneni kilipeene mono ngoni jiiik kotere ngikanupak luhe atamar kiruko kesi ka Etau a Akuj nabo kitatam kesi ngirwa daang a?

"Tominakisi akilip." "Kilipa Alotau ngasain daang a ngikitetio a ngakilipasinei ka ngakiro na iitanito esi." Isiakinit Paulo ngabaruae keng daang a akilip kotere ngikanisae nabo itasaluni abarua daang imaimai ngikanisae atamar kilipeeneta jiiik. Emaimai ngesi kesi kilipa kotere ngikanupak daang tarai cha noi ngesi . Emaimai kesi kilipa atamar apedo ngesi alimor Ngakiro

Naajokak emam aemit. Kiyeni ngoni atamar anakitab a ngitichisio ka ngakitabea a Paulo, alimorit ngesi akiroit a Akuj niti emam aemit, nakaneni alimokinit ngesi ngikanupak atamar eitanit ngesi ngakilipasinei kech sodi atopedorea ngesi asubea etich ngolo. Kimaimaene ngoni ngikanupak luche kilipakis ngoni a? Ani kiitanit kolong Paulo ngakilipasinei alokanupak, kiitanit ngoni dang ngakilipasinei a ngikanupak aluche.

Anabaruae anauuni kanugu, kitee ngoni ngakilipasinei eloose kidiana nia Akuj kotere ngikanupak, ngikasubak etich, akwap, akiroit a Akuj nabo engolikisi ngoni akiyar nakaalan ka akiatakin a ekanisa ta Ngakiro Naajokak. Ani kingolik ngoni diyete yok, kingolikini ngikanisae lukaalak lupalag nabo tadakanarosi. Kitee ngoni anakwapea kanguna ngikristoi lu iloito ngakiro a Akuj nabo emiekis etich a akilip. Nabo engolikisi diyete yok, dio engolikisi ngikanisae lukaagongok lu eloose ngaren nabo alotooma ngakwapea nguna, kiriamuni ngoni ngikiristoi lu ilipete jiik kotere ekanisa kech. Kotere alimoret a akilip ana itemokino naga, kimiekisi elipa akilip naka jiik kotere ekanisa ka ngitunga lu nyenupito ta akimaima ngikanisae yok kilipa jiik kotere ngikanisae luche, kotere ngoni ka ngitunga lu nyerai ngikanupak.

Akilip:

Ee Apa Akuj, kilelebae sua kotere Etau kon, sodi atopedoreta ngoni akilip jiik kotere luche ka Ngakiro Naajokak. Kilelebae kotere aosou kon ka atitinyu atolimoreta akiroit kon. Nabo topedorea akiroit kon akiatakin sodi tokoniu ageor anakwapin kadaang ka tooma kosi.

Ngakiro na igirio:

Akisiakinet – Ekoi:

Ejoikinit eketataman isisauni ekoi kidiama ngibaren nguuni — ngaatuk ngauni kori ngakinei ngauni kori ngikaala nguuni.

Etiakuni ibarisit ni a ekingaren atamar, kotere amasi kolong ngakipi ekingaren, nyamasi ngakipi nabo jik. Atipei abu ibarisit ngini (*kori aite ngina kori akine ngina kori akaal ngina*) todekakin dio totoan. Totiaku ibarisit ni a ngiarei atamar kotere amina kolong ngesi akimat ngakipi ngadikidio na araakar ngesi itaok, eitanit akimat ngakipi ngadikidio tani tokona. Nyekachit ngesi kidiama itaok keng nakaneni emisikinit akimat ngakipi sodi atoriamunea ngesi akiyar. Nakaneni emamakar aite naga asegis nabo emam tani ngakile einakit ngitunga ka itaok keng. Atipei epedorio agialar kori akinyam ibarisit ngini. Emina ibarisit ni a ngauni akimat ngakipi nakaalak nabo tadaka nginyia lukaalak a eger cha kadaang alo epedori ngesi. Egogong ngesi nabo eyakar asegis ta ngakile nakaalak na itemokinosi itaok keng ka ngitunga keng. Eliwor ngesi aite naminat na ikoni egolit.

Akitatamunet a Eketataman:

Kitatamete ngibaren nguuni (*ngaatuk ngauni kori ngakinei ngauni kori ngikaala nguuni*) lugu ngoni kidiama ngikitetio a ngikiristoi nguuni lugelagelae. Emina ekiristoit lo a ekingaren akimat akiroit a Akuj, nakaneni apaliki tokona akisomare Abibilia kori akilip kori aloseenen lokanisa. Ebalala ngesi asubi kolong ngesi ngakiro a angarot nabo abu atogogonger, nakaneni nyasaki tokona nabo jik akisub ngakiro nguna. Atipei totoan anupit keng dio akiwapakin erot a akwapit akidwang erot a Akuj. Ekachikinit ekiristoit lo a ngiarei ngakiro keng a ilope nabo emasi akiroit a Akuj nadiochichi. Nyesaka ngesi akiyen Abibilia lojojokon sodi topedorea ngesi aweikin luche anakiroit a Akuj. Amamakar ngesi asegis nabo

ekisidi kanguna, aponi togielarae ngesi kainyo peetemokino ngesi alotooma adakar a Akuj. Amasi ekiristoit lo a nguuni akiroit a Akuj lojojokon. Asaki ngesi apoloor togogonger alotooma akiyar keng nakitetet a akiroit a Akuj nabo topedorea aweikin ngitunga luce. Ariamuni ngesi ekimue ani a Akuj sodi kitiliwo ngesi itwaan niajokon alongaren keng nabo toliwor ekasuban etich lo emunoi.

Ngagiran na isomao:

Isaya 55

Akitatamunet a Eketataman:

Kimiekisi ewapa ngakiro na a Ngagiran kunugu sodi kingarakis ngoni elipa atamar epedori Akuj akingarakin ngoni ka ngitunga luce ewapakisi akitatamet naga.

Akilip na a ekingaren (1):

Kipeyounit Akuj ngoni daang ebalu, *“Bu itwaan daang ni enyamit akure! Potu ngakipi nugu kane! Potu daang lu emam ngaropiyae, togiela ngakanoi tanyama! Potu togiela emuna ka ngakile! Emam ibore kitatachio esi! Nyo ebukoritere ngaropiyae kotere ibore ni nyerai akimuj? Nyo ibukoritotor esi ngaropiyae na inyamete kotere ibore ni nyikisimwoni? Todetasi ngaki kiirasi ngakiro kang, kiwapakis, sodi tanyama ngamuja naajokak noi, talakaros kotere ajako.” (Isaya 55:1-2)*

Kimiekisi elipa aapei kotere ngoni ngikulepek ka ngitunga luce dang atamar, kipedori ngoni aponere nakipi jiik nabo kipedori ngoni apupokin akiroit a Akuj ta nabo apedor akisak Ekapolon ngirwa daang.

Akilip na na a ngaarei (2):

“Ngitunga kang todetasi ngaki, potu nikang toyara! Eliwor achamunet kang ka esi akajik, kainakini ayong esi apiaro nakolong echikakini ayong Daudi. Etiliwori ayong ngesi ekapolon ka ekarikon a ngasigerea a ngakwapea.”

(Isaya 55: 3-4)

Kimiekisi elipa aapei kotere ngoni ngikulepek ka ekanisa atamar, kipedori ngoni aliwor ngikalimorok alotunga atomora ka achamunet a Kiristo nanyedaun sodi topedoreta kesi akiyar.

Akilip na a ngauni (3):

“Inyaraate tokona esi ngitunga a ngakwapea anagelayek, pekolong kiyenete kesi esi, nakaneni epeunete tokona akimorikin ka esi! Ayong EKAPOLON Akuj na erai Akuj a Isirael na italeuno asubakini nugu daang. Kainakini ayong esi arimatoi ka ekipur.”

(Isaya 55: 5)

Kimiekisi elipa aapei atamar epedori Akuj ainakin ekanisa ekipur kori agogong sodi topedosi ngakwapin daang amotun lokanisa kotere Ekapolon Akuj yok. Kimiekisi elipa kotere ngakwapin potu nia a Akuj, atamasi Kenya dang ka ngakwapin nache.

Akilip na a nguomwon (4):

“Toreeunos nia EKAPOLON Akuj, tanyarata ngesi eringa eapi. Toisikis ngitunga luaronok eboyor kech, kilocho lu nyetenooko ngitamem kech. Tobongokis kesi EKAPOLON Akuj na erai Akuj yok, isienono ngesi nabo erimakini atipei.”

(Isaya 55: 6-7)

Kimiekisi elipa kotere ngulu nyeyenete Akuj ka lu erubakinito esechenete, atamar epedorete kesi akilung sodi tasaka aanyun ereet a Akuj kainyo epedori ngesi arimakin kesi.

Akilip na a ngakan (5):

“Ebala EKAPOLON Akuj kona, ‘Nyikwaan ngitamen kang ka lukus, etiakak ngirotin kang ka lukus. Eger lo elonia adis analup, eger lopei ngolo ngesi elokieta ngirotin kang ka ngitamen ani eyakasi lukus.”

(Isaya 55: 8-9)

Kimiekisi epuruutu Akuj kotere eloka ngitamen keng nyeriyanete ka ngitamen yok nabo eloka ngirotin keng nyeriyanete ka ngirotin yok.

Akilip na a ngakan-kapei (6):

“Ikoni akiroit kang ngidowon ka akiru, lu etiyaunosi alokidiana nyeebongosi eringa nyitapapala akwap kiturup ngikinyam lu itao, ka akimuj nanyamat. Ikoni akiroit na alimuni ayong neni, nyelakakini asubakin ngakiro na asaki ayong, esubakini daang na areat ayong akisub.”

(Isaya 55: 10-11)

Kimiekisi elip atamar epedori akiroit a Akuj asubakin ngakiro na esaki Akuj ka akisunyakin akiroit nakolong amearitor Akuj ngesi, sodi nyeebongorea nia a Akuj pas. Kimiekisi elipa atamar epedori ngesi akisunyakin akiroit nateno a Akuj alotooma yok, tooma ngawiyei yok, tooma ekanisa ta kiding ngakwapin daang.

Akilip na a ngakan-kaarei (7):

“Irotokinete esi alo Babilon ilakara, kirikorio esi kipudor alore a ekisil. Eeokinete ngimoru ka ngimukur, iremarete ngikito a alakara. Erupunete ngidomou ani tokona erupunitotor ngirega, erupuni lopara ani tokona erupunitotor ngiikwa. Eliwor ibore ngini emachar lokajik, ngakisitamunet a ngakiro ana asubak ayong EKAPOLON Akuj.”

(Isaya 55: 12-13)

Kimiekisi elipa Akuj kitobukok ngoni alakara ka ekisil nabo kisunyak ngakichiketa keng daang. Kimiekisi atalakaros ainakisi Akuj ekipur kotere ngakichiketa ka ngakiro keng nakatalarak. Kimiekisi etopoloutu Akuj!

Epiding a Ngagiran lokitamanara:

Isaya 55: 1

Ngakiro na iitanitae Kidodiunae:

Eoikinite ngirukitos kori ngikewapak a ekanisa erubakinete ilipanakinosi sodi topolounioto kesi ani a Ekapolon nabo torubakis emaase lojojokon akiroit keng.

Akigogokinet:

Alotooma ***Akitoodikinet*** 22:17, kipeyouit Yesu ngoni daang ebala, *“Ebasi Etau a Akuj ka ateran, ‘Bua!’ Itwaan daang ni iirari nguna, echamit elimuni tama, ‘Bua!’ Bu itwaan cha daang ni enyamit akure; Itwaan cha daang ni esaki ngakipi na akiyar tolema pas.”*

Kimiekisi ngoni daang eruko ka anupit ta akiwapit ngesi kiyeni atamar, eiira Akuj ngakilipasinei yok nabo epedori atachun kesi a alalau. Kimiekisi ngoni daang kilelebun alakara ka ekisil a Ekapolon.

Ngakiro na igirio:

AKICHOK ETICH:

Abongokin ngakingiseta kotere Eketataman:

Ngasain ngai alemari ayong niti asubakinit akitatamet naga?

Apedo mono ayong alemar alolomu na elipakinor ayong bon ka ajore na erekinitae kotere akitatamet naga a?

Asubakina mono ayong etemokino nabo aterikino sodi atopedorea akitatam niajokon a?

Eger mono ali apedori ayong asubakin niajokon kotere akitatamet nache?

Ngiwaitin mono alu a ngakitatamet arakasi lukengarakinak nabo taraakasi lu ileerete ani a ngikitatama? Kotere nyo?

Ngiwaitin alu a akitatamet pearakasi lu eyakatar akingarakinak nabo epedorete akibiribiriakin ngikitatama? Kotere nyo?

Nyo mono apedo ayong akitatama anakitatamet kana ngini epedori akingarakin ayong atosubak ngakitatamet na ileerete nabo taraakas na itemokino?

Kilemanari mono ayong ka ajore nache a ekanisa alolomu na kilipanakinor sua ka ngitunga lu nyerai ngikanupak a, atamar kipedori sua aponere ni eya ngakipi atamata a?

Kikokini ayong ka ngikasubak etich luche a ekanisa kipedori akitogogong ekanisa, sodi kilip aapei kotere itwaan daang ta nabo ngitunga lu nyerai ngikanupak potu tamata akiroit a Akuj ai?

Akilaanakin:

Esaa lo ilakinitotor eketataman ka ngikassubak etich a ekanisa ngitunga a ekanisa luche awikit naga, ejoikinit itogogongete kesi ananupit kech, nabo kitunapa kesi atamar, eiira Akuj akilip a ekanisa na epedori Akuj atachun akilip ngina. Ejoikinit kesi itogogongete ngikanupak luche atamar tobuakis Akuj ekipur, kotere atachunet na epedorete kesi ariamun nabo torotokis ngaren ananupit ka akiwapit akisak Akuj anakiroit keng nabo toyena atamar epedorete kesi aanyungar ngesi.

Ngakiro ngache nakiruoro na iatakinita:

Alosi ikoku nia a itiokeng akingita akimuj. Tanibo na atingitor etich, abu ngesi kitowo etich dio toloma tooma kai keng asakakin ngesi akimuj. Abu atipei kiloata atubwa dio akiwaakin akimuj ka apudor nikalapatan einarit ngesi akimuj ngina. Nakaneni toriam kerotoki ikoku kaneni. Sodi nak ngesi ikoku niche akimuj ngina dio, tobongo ngesi lotich keng. Ani anipei nabo, todolu ikoku nitete a ekingaren anitete kelosit anabolia niti esaki akimuj keng. Tolimok itiokeng ngesi atamar, kotere abu ngesi towou akidarun akimuj, ainak ngesi itwaan iche, nakaneni kidarou ngesi tanang ni arumorea ngesi etich eringa nyepedoro asubakin akimuj ache.

Ebangaana ikoku ni ewouni akidarun akimuj na sek eitanit ngesi. Ikoni itwaan ni ilipi Akuj, nakaneni sodi towou akiitan atachunet ka akidarun. Kilimokinit Abibilia ngoni atamar atojongoto angayat na kilipea ngoni, nakaneni egienokin atamar, eiira Akuj nabo epedori atachun. Kilipi ngoni aapei lojojokon kirai ekanisa. Kimiekisi ngoni edarutu kichoikina atamar, kipedori ngoni ariamun atachunet a Akuj nabo etopoloutu ngesi.

Ngakiro na igirio:

*Ngarekinet a akisomare Abibilia
napei anakisiakinet tanang losal keng.*

Arekinet na a ekingaren

Kisoma Abibilia akisiakin nakitab a Akisiakinet tanang nakitab na a esal a ngikaru a nguomwon.

Kisoma jumapili cha daang ngidorin lugu, ipedori iyong tani akisomare anawi aapei ka ngitunga a awi kon.

Ekaru lo a ekingaren

<u>Awikit na a</u>	<u>Kisoma ngidorin lugu</u>
1	Akisiakinet 1-2, Ngieosio 1, Matayo 1
2	Akisiakinet 3-4, Ngieosio 2, Matayo 2
3	Akisiakinet 5-6, Ngieosio 3, Matayo 3
4	Akisiakinet 7-8, Ngieosio 4, Matayo 4
5	Akisiakinet 9-10, Ngieosio 5, Matayo 5-7
6	Akisiakinet 11, Ngieosio 6, Matayo 8-9
7	Akisiakinet 12-14, Ngieosio 7, Matayo 10-11
8	Akisiakinet 15-17, Ngieosios 8, Matayo 12-13
9	Akisiakinet 18-20, Ngieosio 9, Matayo 14-15
10	Akisiakinet 21-23, Ngieosio 10, Matayo 16-17
11	Akisiakinet 24-25, Ngieosio 11, Matayo 18-19
12	Akisiakinet 26-28, Ngieosio 12, Matayo 20-21
13	Akisiakinet 29-31, Ngieosio 13, Matayo 22-23
14	Akisiakinet 32, Ngieosio 14, Matayo 24-25
15	Akisiakinet 33-35, Ngieosio 15, Matayo 26-27
16	Akisiakinet 36-38, Ngieosio 16, Matayo 28
17	Akisiakinet 39-40, Ngieosio 17, Ngiroma 1
18	Akisiakinet 41-42, Ngieosio 18, Ngiroma 2
19	Akisiakinet 43-45, Ngieosio 19, Ngiroma 3
20	Akisiakinet 46-47, Ngieosio 20, Ngiroma 4
21	Akisiakinet 48-50, Ngieosio 21, Ngiroma 5
22	Apudenet 1-4, Ngieosio 22, Ngiroma 6
23	Apudenet 5-8, Ngieosio 23, Ngiroma 7
24	Apudenet 9-12, Ngieosio 24, Ngiroma 8
25	Apudenet 13-16, Ngieosio 25, Ngiroma 9
26	Apudenet 17-20, Ngieosio 26, Ngiroma 10
27	Apudenet 21-24, Ngieosio 27, Ngiroma 11
28	Apudenet 25-28, Ngieosio 28, Ngiroma 12
29	Apudenet 29-32, Ngieosio 29, Ngiroma 13
30	Apudenet 33-36, Ngieosio 30, Ngiroma 14

Awikit na a   Kisoma ngidorin lugu

- 31   Apudenet 37-40, Ngieosio 31, Ngiroma 15
- 32   Ngilawi 1, Ngieosio 32, Ngiroma 16
- 33   Ngilawi 2, Ngieosio 33, Mariko 1
- 34   Ngilawi 3, Ngieosio 34, Mariko 2
- 35   Ngilawi 4, Ngieosio 35, Mariko 3
- 36   Ngilawi 5, Ngieosio 36, Mariko 4
- 37   Ngilawi 6, Ngieosio 37, Mariko 5
- 38   Ngilawi 7, Ngieosio 38, Mariko 6
- 39   Ngilawi 8, Ngieosio 39, Mariko 7
- 40   Ngilawi 9, Ngieosio 40, Mariko 8
- 41   Ngilawi 10, Ngieosio 41, Mariko 9
- 42   Ngilawi 11, Ngieosio 42, Mariko 10
- 43   Ngilawi 12, Ngieosio 43, Mariko 11
- 44   Ngilawi 13, Ngieosio 44, Mariko 12
- 45   Ngilawi 14, Ngieosio 45, Mariko 13
- 46   Ngilawi 15, Ngieosio 46, Mariko 14
- 47   Ngilawi 16, Ngieosio 47, Mariko 15
- 48   Ngilawi 17, Ngieosio 48, Mariko 16
- 49   Ngilawi 18, Ngieosio 49, 1 Ngikorintoi 1-2
- 50   Ngilawi 19, Ngieosio 50, 1 Ngikorintoi 3-4
- 51   Ngilawi 20, Ngieosio 51, 1 Ngikorintoi 5-6
- 52   Ngilawi 21, Ngieosio 52, 1 Ngikorintoi 7-8

Ekaru lo a ngiarei

Awikit na a   Kisoma ngidorin lugu

- 1   Ngilawi 22, Ngieosio 53, 1 Ngikorintoi 9-10
- 2   Ngilawi 23, Ngieosio 54, 1 Ngikorintoi 11-12
- 3   Ngilawi 24, Ngieosio 55, 1 Ngikorintoi 13
- 4   Ngilawi 25, Ngieosio 56, 1 Ngikorintoi 14
- 5   Ngilawi 26, Ngieosio 57, 1 Ngikorintoi 15
- 6   Ngilawi 27, Ngieosio 58, 1 Ngikorintoi 16
- 7   Ekimar 1-4, Ngieosio 59, 2 Ngikorintoi 1-2
- 8   Ekimar 5-8, Ngieosio 60, 2 Ngikorintoi 3-4
- 9   Ekimar 9-12, Ngieosio 61, 2 Ngikorintoi 5-6
- 10   Ekimar 13-16, Ngieosio 62, 2 Ngikorintoi 7
- 11   Ekimar 17-20, Ngieosio 63, 2 Ngikorintoi 8-9
- 12   Ekimar 21-24, Ngieosio 64, 2 Ngikorintoi 10-11
- 13   Ekimar 25-28, Ngieosio 65, 2 Ngikorintoi 12-13
- 14   Ekimar 29-32, Ngieosio 66, Luka 1
- 15   Ekimar 33-36, Ngieosio 67, Luka 2
- 16   Akitamunet a Etal 1-3, Ngieosio 68, Luka 3

Awikit na a   Kisoma ngidorin lugu

- 17   Akitamunet a Etal 4-6, Ngieosio 69, Luka 4
- 18   Akitamunet a Etal 7-9, Ngieosio 70, Luka 5
- 19   Akitamunet a Etal 10-12, Ngieosio 71, Luka 6
- 20   Akitamunet a Etal 13-15, Ngieosio 72, Luka 7
- 21   Akitamunet a Etal 16-19, Ngieosio 73, Luka 8
- 22   Akitamunet a Etal 20-21, Ngieosio 74, Luka 9
- 23   Akitamunet a Etal 22-25, Ngieosio 75, Luka 10
- 24   Akitamunet a Etal 26-28, Ngieosio 76, Luka 11
- 25   Akitamunet a Etal 29-31, Ngieosio 77, Luka 12
- 26   Akitamunet a Etal 32-34, Ngieosio 78, Luka 13
- 27   Yochua 1-5, Ngieosio 79, Luka 14
- 28   Yochua 6-10, Ngieosio 80, Luka 15
- 29   Yochua 11-15, Ngieosio 81, Luka 16
- 30   Yochua 16-20, Ngieosio 82, Luka 17
- 31   Yochua 21-24, Ngieosio 83, Luka 18
- 32   Ngikatubok Ngakiro 1-6, Ngieosio 84, Luka 19
- 33   Ngikatubok Ngakiro 7-11, Ngieosio 85, Luka 20
- 34   Ngikatubok Ngakiro 12-16, Ngieosio 86, Luka 21
- 35   Ngikatubok Ngakiro 17-21, Ngieosio 87, Luka 22
- 36   Rus 1-4, Ngieosio 88, Luka 23
- 37   1 Samuel 1-5, Ngieosio 89, Luka 24
- 38   1 Samuel 6-10, Ngieosio 90, Ngigalatiae 1-2
- 39   1 Samuel 11-15, Ngieosio 91, Ngigalatiae 3-4
- 40   1 Samuel 16-20, Ngieosio 92, Ngigalatiae 5-6
- 41   1 Samuel 21-25, Ngieosio 93, Ngiepesoi 1-2
- 42   1 Samuel 26-31, Ngieosio 94, Ngiepesoi 3-4
- 43   2 Samuel 1-4, Ngieosio 95, Ngiepesoi 5-6
- 44   2 Samuel 5-9, Ngieosio 96, Ngipilipi 1-2
- 45   2 Samuel 10-14, Ngieosio 97, Ngipilipi 3-4
- 46   2 Samuel 15-19, Ngieosio 98, Ngikolosae 1-2
- 47   2 Samuel 20-24, Ngieosio 99, Ngikolosae 3-4
- 48   1 Ngikapolok 1-4, Ngieosio 100, Yoana 1
- 49   1 Ngikapolok 5-9, Ngieosio 101, Yoana 2
- 50   1 Ngikapolok 10-13, Ngieosio 102, Yoana 3
- 51   1 Ngikapolok 14-18, Ngieosio 103, Yoana 4
- 52   1 Ngikapolok 19-22, Ngieosio 104, Yoana 5

Ekaru lo a nguuni

Awikit na a   Kisoma ngidorin lugu

- 1   2 Ngikapolok 1-5, Ngieosio 105, Yoana 6
- 2   2 Ngikapolok 6-10, Ngieosio 106, Yoana 7
- 3   2 Ngikapolok 11-15, Ngieosio 107, Yoana 8

<u>Awikit na a</u>	<u>Kisoma ngidorin lugu</u>
4	2 Ngikapolok 16-20, Ngieosio 108, Yoana 9
5	2 Ngikapolok 21-25, Ngieosio 109, Yoana 10
6	1 Ngakiro a Ngirwa 1-4, Ngieosio 110, Yoana 11
7	1 Ngakiro a Ngirwa 5-9, Ngieosio 111, Yoana 12
8	1 Ngakiro a Ngirwa 10-14, Ngieosio 112, Yoana 13
9	1 Ngakiro a Ngirwa 15-19, Ngieosio 113, Yoana 14
10	1 Ngakiro a Ngirwa 20-24, Ngieosio 114, Yoana 15
11	1 Ngakiro a Ngirwa 25-29, Ngieosio 115, Yoana 16
12	2 Ngakiro a Ngirwa 1-5, Ngieosio 116, Yoana 17
13	2 Ngakiro a Ngirwa 6-10, Ngieosio 117, Yoana 18
14	2 Ngakiro a Ngirwa 11-15, Ngieosio 118, Yoana 19
15	2 Ngakiro a Ngirwa 16-20, Ngieosio 119:1-8, Yoana 20
16	2 Ngakiro a Ngirwa 21-24, Ngieosio 119:9-16, Yoana 21
17	2 Ngakiro a Ngirwa 25-28, Ngieosio 119:17-24, 1 Ngitesalonike 1-2
18	2 Ngakiro a Ngirwa 29-32, Ngieosio 119:25-32, 1 Ngitesalonike 3
19	2 Ngakiro a Ngirwa 33-36, Ngieosio 119:33-40, 1 Ngitesalonike 4
20	Esira 1-6, Ngieosio 119:41-48, 1 Ngitesalonike 5
21	Esira 6-10, Ngieosio 119:49-56, 1 Ngitesalonike 6
22	Neemia 1-4, Ngieosio 119:57-64, 2 Ngitesalonike 1-3
23	Neemia 5-9, Ngieosio 119:65-72, 1 Timoteo 1-2
24	Neemia 10-13, Ngieosio 119:73-80, 1 Timoteo 3-4
25	Esita 1-5, Ngieosio 119:81-88, 1 Timoteo 5-6
26	Esita 6-10, Ngieosio 119:89-96, 1 Timoteo 1-2
27	Yob 1-2, Ngieosio 119:97-104, 2 Timoteo 3-4
28	Yob 3-4, Ngieosio 119:105-112, Tito 1-3
29	Yob 5-6, Ngieosio 119:113-120, Pilemon
30	Yob 7-8, Ngieosio 119:121-128, Ngieburaniae 1
31	Yob 9-10, Ngieosio 119:129-136, Ngieburaniae 2
32	Yob 11-12, Ngieosio 119:137-144, Ngieburaniae 3
33	Yob 13-14, Ngieosio 119:145-152, Ngieburaniae 4
34	Yob 15-16, Ngieosio 119:153-160, Ngieburaniae 5
35	Yob 17-18, Ngieosio 119:161-168, Ngieburaniae 6
36	Yob 19-20, Ngieosio 119:169-176, Ngieburaniae 7
37	Yob 21-22, Ngieosio 120, Ngieburaniae 8
38	Yob 23-24, Ngieosio 121, Ngieburaniae 9
39	Yob 25-26, Ngieosio 122, Ngieburaniae 10
40	Yob 27-28, Ngieosio 123, Ngieburaniae 11
41	Yob 29-30, Ngieosio 124, Ngieburaniae 12
42	Yob 31-32, Ngieosio 125, Ngieburaniae 13
43	Yob 33-34, Ngieosio 126, Yakobo 1
44	Yob 35-36, Ngieosio 127, Yakobo 2
45	Yob 37-38, Ngieosio 128, Yakobo 3

Awikit na a   Kisoma ngidorin lugu

- 46   Yob 39-40, Ngieosio 129, Yakobo 4
- 47   Yob 41-42, Ngieosio 130, Yakobo 5
- 48   Eketataman 1-2, Ngieosio 131, 1 Petero 1
- 49   Eketataman 3-4, Ngieosio 132, 1 Petero 2
- 50   Eketataman 5-6, Ngieosio 133, 1 Petero 3
- 51   Eketataman 7-8, Ngieosio 134, 1 Petero 4
- 52   Eketataman 9-10, Ngieosio 135, 1 Petero 5

Ekaru lo a nguomwon

Awikit na a   Kisoma ngidorin lugu

- 1   Eketataman 11-12, Ngieosio 136, 2 Petero 1-3
- 2   Isaya 1-6, Ngieosio 137, Ngitichisio 1
- 3   Isaya 7-11, Ngieosio 138, Ngitichisio 2
- 4   Isaya 12-17, Ngieosio 139, Ngitichisio 3
- 5   Isaya 18-22, Ngieosio 140, Ngitichisio 4
- 6   Isaya 23-28, Ngieosio 141, Ngitichisio 5
- 7   Isaya 29-33, Ngieosio 142, Ngitichisio 6
- 8   Isaya 34-39, Ngieosio 143, Ngitichisio 7
- 9   Isaya 40-44, Ngieosio 144, Ngitichisio 8
- 10   Isaya 45-50, Ngieosio 145, Ngitichisio 9
- 11   Isaya 51-55, Ngieosio 146, Ngitichisio 10
- 12   Isaya 56-61, Ngieosio 147, Ngitichisio 11
- 13   Isaya 62-66, Ngieosio 148, Ngitichisio 12
- 14   Yeremia 1-4, Ngieosio 149, Ngitichisio 13
- 15   Yeremia 5-8, Ngieosio 150, Ngitichisio 14
- 16   Yeremia 9-12, Eeos Lokebusean Noi 1-2, Ngitichisio 15
- 17   Yeremia 13-16, Eeos Lokebusean Noi 3-4, Ngitichisio 16
- 18   Yeremia 17-20, Eeos Lokebusean Noi 5-6, Ngitichisio 17
- 19   Yeremia 21-24, Eeos Lokebusean Noi 7-8, Ngitichisio 18
- 20   Yeremia 25-28, Akigoro 1, Ngitichisio 19
- 21   Yeremia 29-32, Akigoro 2, Ngitichisio 20
- 22   Yeremia 33-36, Akigoro 3, Ngitichisio 21
- 23   Yeremia 37-40, Akigoro 4, Ngitichisio 22
- 24   Yeremia 41-44, Akigoro 5, Ngitichisio 23
- 25   Yeremia 45-48, Ngakamatak 1, Ngitichisio 24
- 26   Yeremia 49-52, Ngakamatak 2-3, Ngitichisio 25
- 27   Esekiel 1-6, Ngakamatak 4-5, Ngitichisio 26
- 28   Esekiel 7-12, Ngakamatak 6, Ngitichisio 27
- 29   Esekiel 13-18, Ngakamatak 7, Ngitichisio 28
- 30   Esekiel 19-24, Ngakamatak 8-9, 1 Yoana 1
- 31   Esekiel 25-30, Ngakamatak 10, 1 Yoana 2
- 32   Esekiel 31-36, Ngakamatak 11, 1 Yoana 3

<u>Awikit na a</u>	<u>Kisoma ngidorin lugu</u>
33	Esekiel 37-42, Ngakamatak 12, 1 Yoana 4
34	Esekiel 43-48, Ngakamatak 13, 1 Yoana 5
35	Daniel 1-4, Ngakamatak 14, 2 Yoana
36	Daniel 5-8, Ngakamatak 15, 3 Yoana
37	Daniel 9-12, Ngakamatak 16, Yuda
38	Osea 1-7, Ngakamatak 17, Akitoodikinet 1
39	Osea 8-14, Ngakamatak 18, Akitoodikinet 2
40	Yoel 1-3, Ngakamatak 19, Akitoodikinet 3
41	Amos 1-4, Ngakamatak 20, Akitoodikinet 4
42	Amos 5-9, Ngakamatak 21, Akitoodikinet 5
43	Obadia, Ngakamatak 22, Akitoodikinet 6
44	Yona 1-4, Ngakamatak 23, Akitoodikinet 7-8
45	Mika 1-7, Ngakamatak 24, Akitoodikinet 9-10
46	Naum 1-3, Ngakamatak 25, Akitoodikinet 11-12
47	Abakuk 1-3, Ngakamatak 26, Akitoodikinet 13-14
48	Sepania 1-3, Ngakamatak 27, Akitoodikinet 15-16
49	Agai 1-2, Ngakamatak 28, Akitoodikinet 17-18
50	Sekaria 1-7, Ngakamatak 29, Akitoodikinet 19-20
51	Sekaria 8-14, Ngakamatak 30, Akitoodikinet 21
52	Malaki 1-4, Ngakamatak 31, Akitoodikinet 22

Ngarekinet ngache:

2. Kisoma Abibilia anakisiakinet a ngikaru ngika-kaarei

Kisoma ngipidinga 4 jumapili daang alokanisa. Ipedori iyong kisomata ka awi kon dae aapei anawikit.

3. Kisoma Abibilia anakisiakinet a ngikaru a nguuni.

Kisoma ngipidinga 7 kori 8 jumapili daang alokanisa. Ipedori iyong kisomata ka awi kon aapei anawikit.

4. Kisoma Abibilia anakisiakinet a ekaru a epei.

Kisoma ngipidinga 6 ka atutube anakolongit kadaang kori ipedori iyong akisomare ngipidinga 6 akolongit naga ani moi kisoma 7.

5. Kisoma Abibilia etia ni etia a ngirotin a ngiarei alotooma ekaru epei.

Alotooma akolongit apei, kisoma ngidorin ngikan-kapei ka atutube. Tosub kongina akolongit cha daang.

Kori ipedori iyong tani akiwap arekinet a akisomare na erai akon a ilope!

Ngipidingan lu esakitae kitamanarae

ABUUNO KITORIMAKIN

Akitamunet a Etal 30:6
Ngieosio 51:10-12
Ngitichisio 2:38
Ngitichisio 3:19

AKIBATISO: AKILUMOKINO TOOMA NAKIPI KOTERE EKIRO A YESU KIRISTO

Matayo 28:19
Mariko 16:16
Ngitichisio 2:38
Ngitichisio 22:16
Ngiroma 6:3-5
Ngigalatiae 3:26-27
1 Petero 3:21

AKIIRAR AKIROIT A AKUJ

Luka 11:28
Yoana 10:27
Ngiroma 10:17
1 Ngikorintoi 1:21
Akitoodikinet 1:3

AKILIP

Ngieosio 19:14
Ngieosio 23:1-6
Ngieosio 27:8
Ngieosio 55:1
Matayo 6:9b-13
Ngiroma 8:26
Yakobo 1:5
Yakobo 5:13-18

AKILUNG NGASECHESEA

Ngieosio 51:3-5
Yakobo 5:16
1 Yoana 1:9

AKIMORIKIN KA AKUJ ALOTOOMA AKIMUJ A EKAPOLON YESU

Ngieosio 34:8
Yoana 6:27
Yoana 6:53-56
1 Ngikorintoi 11:23-26

AKIMUJ A EKAPOLON

Ngieosio 34:8
Yoana 6:27
Yoana 6:53-56
1 Ngikorintoi 11:23-26

AKININGO

1 Ngikorintoi 10:13
Yakobo 1:13-15

AKIPURO

Ngieosio 100:1-5
Ngieosio 107:1
Ngieosio 150:1-6

AKIROIT A AKUJ

Ngieosio 119:11
Ngieosio 119:34
Ngakamatak 1:7
Matayo 4:4
2 Petero 1:19-21

AKISECH

Isaya 53:6
Ngiroma 3:23
Ngiroma 6:23

**AKISOMARE AKIROIT A
AKUJ**

1 Timoteo 4:13
2 Timoteo 3:15-17

**ALEMUN A ETAU KON
KADAANG**

Malaki 3:8-10
1 Ngikorintoi 16:1-2
2 Ngikorintoi 9:6-8

**ALIMOR ATAMAR ERAI YESU
EKAPOLON**

Matayo 10:32
Matayo 16:16
Ngiroma 10:9-10
1 Petero 3:15

AMINA

1 Ngikorintoi 13:1-13
Ngieburaniae 10:24
Yakobo 2:8
1 Yoana 4:7-8

ANUPIT

Luka 17:6
Ngigalatiae 3:26-27

APIARO

Ekimar 6:24-26
Matayo 5:3-11
Ngiepesoi 2:8-9
Ngieburaniae 11:6

ARIMAKIN

Ngiepesoi 4:32
1 Petero 3:9

EBOYOR A NGIKANUPAK

Ngakamatak 3:5-6
Ngakamatak 4:23
Ngakamatak 12:18
(EBOYOR A NGIKANUPAK)
Ngakamatak 15:1
Ngakamatak 16:3
Ngakamatak 21:23
Ngakamatak 26:20
Ngakamatak 27:17
Matayo 11:28-30
Mariko 8:36
Luka 22:26-27
Ngitichisio 2:42
Ngiroma 12:1-2
2 Ngikorintoi 5:17
Ngiepesoi 4:2
Ngiepesoi 4:11-13
Ngipilipi 2:3-4
Ngipilipi 2:5-11
Ngipilipi 4:8
Ngipilipi 4:13
1 Ngitesalonike 5:16-18

NGARAITO A ETAU A AKUJ

Ngigalatiae 5:22-23

NGIDORIN LUKITAMANARA

Isaya 52:7
Matayo 4:19
Matayo 28:18-20
Mariko 16:15-16

NGIKANUPAK ALOTOOMA KIRISTO

Akitamunet a Etal 30:19-20

Yob 19:25-27

Isaya 9:6

Isaya 53:3-6

Luka 2:10-11

Luka 6:40

Yoana 1:1-4

Yoana 3:16

Yoana 14:1-4

Yoana 17:3

Ngiroma 5:8

Ngiroma 8:1-2

Ngiroma 11:33-36

Akitoodikinet 3:20

NGITALIO

Apudenet 20:2-17

Akitamunet a Etal 5:7-21

Akitamunet a Etal 6:4-5

NGITICHISIO

Akitamunet a Etal 30:14

Ngakamatak 20:11

Yoana 13:17

Ngiepesoi 2:10

Ngikolosae 3:23

2 Timoteo 2:15

Yakobo 1:22

Yakobo 2:26